

ZBERATEL'

SÚTAŽ O KVET ZBERATELA

2002

12

Ročník VIII.
Cena 44 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFÓNNYCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERCIA ★ PRÍLOHA SSOŠF SLOV-OLYMP

Fínska predstava o sviatočných dňoch je spájaná so zasneženou krajinou – k článku Severína Zrubca: Z vianočnej známkovej nádielky (str. 12 – 13)

**PRÍJEMNÉ
PREŽITIE
VIANOČNÝCH
SVIATKOV,
MNOHO ŠTASTIA,
ZDRAVIA,
SPOKOJNOSTI
A VELA
KRÁSNYCH
ZBERATEĽSKÝCH
ÚSPECHOV
V ROKU 2003
ŽELÁ VŠETKÝM
ČITATEĽOM
A PRIAZNIVCOM
NAŠHO
ČASOPISU
VYDAVATEĽ,
REDAKČNÁ RADA
A REDAKCIA
ČASOPISU
ZBERATEĽ**

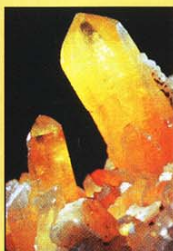

**10 ROKOV
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY
1993 – 2003**

FARBĚNÉ
VARIACE

Farebné variácie známok na poštových lístkoch a obálkach – k článku Farebné trampoty natlačených známok (str. 14)

Očarujúce tvary a farby minerálov – ametyst, citrín, azurit – k článku M. Slavkaya: Svet minerálov a ich zberatelia (str. 32 – 33)

Slávnostné odhalenie Pamätníka čínsko-slovenskej známky v Handan – k článku A. Paulíniovej: Pamätník čínsko-slovenskej emisie (str. 8).

(Uprostred) Aj obyčajný, na pohľad nie príliš pritažlivý list môže byť pre filatelistu objektom skúmania poštovo-historických súvislostí – k článku R. Rakovského Zaujímavé použitie doplatných známok (str. 16)

(Dole) Letecký list prepravovaný 1. letom ČSA z Prahy do Klagenfurtu v roku 1937 – k článku V. K. Németha: Pohľad na oblohu leteckých jubileí (str. 29 – 31)

ZBERATEL'

Ročník VIII. - 2002 · Číslo 12 · Cena 44 Sk

Z OBSAHU

- Z vianočnej známkovej nádielky - S.Zrubec (12-13)
- Okienko špecialistu: Technická univerzita v Košiciach - M.Gerec (14)
- Nové zaujímavosti na slovenských známkach - V.Hrnčár (15)
- Zaujímavé použitie doplatných známok - R.Rakovský (16)
- Pivovarské kovové známky spoločnosti „Bratia Stein“ v Bratislave - A.Fiala (17-18)
- Balíkové sprievodky SP a ich úpravy - D.Evinic (20-22)
- MOT 56: Nový katalóg slovenských TK a prvé slovenské puzzle, PIN karty GSM SR, I. časť - M.Jobek (23-25)
- Prehľad príležitostných pečiatok - október 2002 - J.Soukup (26)
- Pečiatkovaní blýska na lepšie časy? - J.Soukup (27)
- 120.vročie založenia pošty Báb - (R) (28)
- Pohľad na oblohu leteckých jubileí - V.K.Németh (29-31)
- Svet minerálov a ich zberatelia - M.Slavkay (32-33)
- Burzy, Co pišu iní, inzercia (36-38)
- Firma ZBERATEL' ponúka (39-41)
- Obsah 8.ročníka časopisu ZBERATEL' 2002 (42-44)

CONTENTS

- Christmas stamp issues - S.Zrubec (12-13)
- Specialist's column: Technical university in Košice - M.Gerec (14)
- An interesting usage of postage due-stamps - R.Rakovský (16)
- Metal stamps of brewery company „Brothers Stein“ in Bratislava - A.Fiala (17-18)
- Parcel orders of Slovak Post and their forms - D.Evinic (20-22)
- Look at the sky of air jubilees - V.K.Németh (29-31)
- World of minerals and their collectors - M.Slavkay (32-33)

Vážení čitatelia,
opäť sme sa dočkali toho krásneho ročného obdobia, ktoré je ozvláštnené atmosférou vianočných sviatkov, čarom sviatočných chvíľ v kruhu našich blízkych, ktorých máme radi a oni nás. Je to čas tradičných obradov, vône ihličia, dobrôt a šťastných domovov, čas ožiarený radostným jasom detských očíek. K pekným tradíciám patria aj stretnutia s priateľmi a známymi, s rozhovormi na aktuálne témy, alebo, prečo by aj nie, s nostalgickými spomienkami.

Keď si končiaci rok s prichádzajúcim podávajú ruku, často sa rozhovory zvrtnú aj na to, ako sa nám darilo v našom počínaní, v čom nám bol končiaci rok prajný, aké ovocie žalo naše úsilie a pracovitost'. V dnešnom úvodníku sa aj my chceme zahľadieť trochu späť a nahlas uvažovať nad tým, čo pre časopis Zberateľ končiaci rok 2002 priniesol, čím bol charakteristický. Nechceme však časopis analyzovať alebo hodnotiť. Myslíme si, že kritický pohľad je potrebný po celý rok a raz do roka nezaškodí hovoriť len o krajších stránkach časopisu. Nielenže to lepšie pristane k sviatočným dňom, ale možno na niečo to bude aj užitočné.

Skutočnosť, že časopis sa udržal, aj keby sa jeho úroveň nezlepšila, ale ani nezhoršila, bol by dostatočným dôvodom k spokojnosti. Ale podarilo sa, aspoň si tak myslíme, pokročil aj trochu ďalej. Máme radosť, že narástol počet odborných článkov, že k erudovaným autorom z radov špičkových odborníkov pribudli aj noví autori a časopis Zberateľ bol pre niektorých štartovacou plochou pre ich publikačnú činnosť v budúcnosti. Boli sme radi, ak sme niektorých autorom vedeli trochu pomôcť, prispieť nejakou maličkosťou do ich článku. Pravda, neteší nás, že niektoré fakty ušli aj našej pozornosti, ale o to pozitívnejšie hodnotíme reakciu čitateľov a spolupracovníkov, ktorí nás na takéto prípady upozorňovali a ešte viac si ceníme tých, ktorí vo forme príspevku poskytli aj vysvetlenie a uviedli vec na pravú mieru. Nazdávame sa, že takáto metóda argumentovania „prečo nie a prečo áno“ môže byť niekedy pre čitateľov (i autora) na oboznámenie nejakej problematiky účinnejšia, než len strohé uvedenie faktov. Myslíme si, že v roku 2002 sme sa opäť viac priblížili k ideálu časopisu, ktorý by svoje poslanie plnil predovšetkým sprostredkovaním poznatkov a názorov medzi čitateľmi-zberateľmi.

Nemôžeme nespomenúť Súťaž o kvet Zberateľa. Ohlasy čitateľov na súťaž nás nielen veľmi príjemne prekvapili, ale mnohé odpovede sa stali pre redakciu zdrojom inšpirácie i poučenia. Ukázalo sa, že ani zberatelia nie sú len „chleбом živi“ a nie je na škodu, keď odborný charakter časopisu, ktorý je aj v našom prípade dominantný, je odľahčovaný žánrovo pestrejšími formami publicistiky. Navyše, keď ešte prinášajú aj konkrétne výsledky.

Radosť sme mali aj z niektorých „problémov“. Napríklad že nám pribudol počet príspevkov a často nevieme, ktoré skôr uverejniť. Už dnes sa tešíme, že tieto starosti nám vydavateľ v roku 2003 pomôže riešiť pridaním štyroch strán časopisu. Radosť sme mali aj z niektorých „problémov“ čitateľov. Napríklad, keď nám súťažiaci napísali, že sa im páčilo viac článkov, a preto namiesto jedného, napísali aj tri-štyri (do hodnotenie sme však mohli zarátať len jeden).

To je len niekoľko príkladov, čo nás v tomto roku potešilo. Sme radi, že sme sa pri ich vymenúvaní mohli opierať o názory vás, čitateľov. Sme za ne vďační. Za všetky pripomienky, námety, poznámky i slová uznania. I keď nestačíme na všetky reagovať alebo uskutočniť, znamenajú pre nás nenahraditeľnú motiváciu do ďalšej práce.

Prajeme Vám pekné sviatočné dni, priatelia! Vaša redakcia.

NOVÉ VYDANIA ZNÁMOK SR

■ Slovenský Betlehem z Rajcekej Lesnej

MDPT SR schválilo s platnosťou od 8.11.2002 vydanie príležitostnej poštovej známky Slovenský Betlehem z Rajcekej Lesnej z emisného radu Vianoce, v nominálnej hodnote 5,50 Sk. Na známke je detail s postavou anjela z vyrezávanej drevenej skupinovej plastiky Jozefa Pekaru Slovenský Betlehem z Rajcekej Lesnej (1995). V tomto známom mariánskom pútnickom mieste, v novej budove postavenej v pútnickom areáli bol Slovenský Betlehem slávnostne sprístupnený dňa 26.11.1995. Autor pracoval na diele do času jeho sprístupnenia 15 rokov a predpokladá ešte 5 rokov práce do úplného ukončenia projektu v plánovaných rozmeroch 8,5 x 3 x 2 m. Okolo ústredného motívu betlehenských jasličiek je zoskupené celé Slovensko, zobrazené vrátane charakteristických dominant, architektonických pamiatok a pracujúcich ľudských postáv.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Kamila Stančlová. Rytiny vytvoril Arnold Feke. Známkou vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou hlbokotlačou na tlačových listoch po 50 známkach v náklade 5 mil. kusov. Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom Rajcekej Lesná. Na FDC je reprodukovany detail s výjavom narodenia Pána. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava ocelotlačou z plochých dosiek jednofarebne (tmavohnedá) v náklade 6 tisíc kusov. © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2002. Poradové číslo známky je 276.

■ Krásky našej vlasti - Románska architektúra

V emisnom rade Krásky našej vlasti MDPT SR schválilo vydanie série troch príležitostných známok so stavebnými pamiatkami románskeho slohu. Vydané boli 15.11.2002 a zobrazujú:

Kostol sv. Michala, Klížske Hradište, 7 Sk, autor výtvarného návrhu Marián Čapka, rytec Martin Srb. Veľký Klíž, podhorská obec obkolesená Tribečským pohorím, patrí do okresu Partizánske. Obec tvoria dve miestne časti - Klíž a Klížske Hradište. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1230, história obce je podstatne staršia. Na území obce stálo Benediktínske opátstvo založené v rokoch 1074-1077, ktoré s pohnutou históriou pretrvalo až do roku 1562. Neskôr v obci pôsobili aj iné re-

hole. Najvýznamnejšou a najzachovalejšou historickou pamiatkou je románsky kostolík sv. Michala z 11. storočia, ktorý stojí v cintoríne Klížskeho Hradišťa. Donedávna bol tento kostolík bez strechy. Skladá sa z polkruhovej apsidy, z lode a z kruhovej veže pri západnej fasáde. Nemožno v ňom hľadať pôvodný kláštorňý kostol, je to zjavné najmä z jeho malých rozmerov (loď 3,92 x 5,33 m). Podľa zvyškov drevenej emropy bol tento kostol panský. Kostolík pre nezvyklú formu veže nemožno včleniť do žiadnej pôdorysnej schémy.

Rotunda sv. Juraja, Skalica, 14 Sk, autor výtvarného návrhu Dušan Gřečner, rytec Václav Fajt. Najhodnotnejšou stavebnou pamiatkou a symbolom mesta Skalica je románska Rotunda sv. Juraja. Patrí medzi najkrajšie a najzaujímavejšie románske stavby na Slovensku. Rotunda sv. Juraja stojí na malom návrší na kraji mesta. Je situovaná na okraji starobylého slovenského hrádiska, tvoriaceho oporný bod prirodzenej hranice medzi uhorským krá-

ľovstvom a moravským markgrófstvom. Rotunda postavili ako hradný kostolík na prelome 12. a 13. storočia. Stavbu tvorí polkruhová svätyňa a kruhová loď, ktoré sa zachovali v pôvodnej podobe. Je to poschodová stavba z pieskovcových kvádrov. Z obdobia gotickej prestavby, keď bola začlenená do fortifikačného systému, sa zachovali i fragmenty nástenných malieb, zobrazujúce motívy legendy o sv. Jurajovi ako zápasí s drakom. V období baroka ju zastrešili kupolou s laternou, stavbu presvetlili tromi novými oknami a upravili vstup. V roku 1970 vyhlásili Rotundu sv. Juraja za národnú kultúrnu pamiatku. V súčasnosti sa v nej nachádza archeologická expozícia Záhorskeho múzea.

Kostol sv. Martina, Spišská Kapitula, 22 Sk, autor výtvarného návrhu Igor Benca, rytec František Horniak. Srdcom mestskej pamiatkovej rezervácie Spišská Kapi-

tula je neskororománska Katedrála sv. Martina. Trojlová bazilika s dvojvežovým priečelím bola postavená v rokoch 1245-1275. Významnou stavebnou úpravou bola prístavba kaplnky Zápoľskovcov v rokoch 1488-1493. Dnešný vzhľad pochádza z úpravy v romantickom slohu (1873-1889). Katedrála nie je len architektonickým skvostom, ale má aj unikátne interiérové vybavenie. Z románskeho slohu sa zachovala kamenná plastika ležiaceho leva z 13.storočia. Významné sú i pamiatky stredo-vekej nástennej maľby (Korunovanie Karola Róberta z Anjou za uhorského kráľa) a krídlový oltár z kaplnky s vyobrazením Korunovácie Panny Márie.

Známky vytlačila PTC, a.s. Praha, ocelotlačou z plochých dosiek na tlačových listoch po 10 známok. v náklade 300 (7 Sk), 260 (14 Sk) a 300 (22 Sk) tisíc kusov. V rovnakej tlačiarňi boli vytlačené aj tri obálky prvého dňa vydania po 6 tisíc kusov. © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2002. Poradové čísla známok 277-279.

■ 30.výročie letu Apolla 17 - E.A.Cernan

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR schválilo s platnosťou od 6.12.2002 vydanie príležitostnej poštovej známky v hárčkovej úprave „30.výročie letu Apolla 17 na Mesiac - E.A.Cernan“ v nominálnej hodnote 20 Sk. Na známke je zobrazený kapitán lode Eugene Andrew Cernan na

Mesiaci, na sprievodnom kupóne je pohľad na letiacu raketu a detailný náčrt konštrukcie modulu. Emisia vychádza pri príležitosti 30.výročia letu lode Apolla 17 na Mesiac a na pamiatku veliteľa tejto, doteraz poslednej, misie na Mesiac, kapitána Cernana, amerického astronauta, hrdého na svoj slovenský pôvod (Starý otec Štefan Čerňan emigroval do USA v roku 1900, stará mama Anna v roku 1903). Misia Apolla 17 trvala od 6. do 19. 12. 1972. Cernan bol veliteľom lode a pilotom lunárneho modulu. Spolu s H.H.Schmittom pobudli na Mesiaci 3 dni. Z Mesiaca priniesli 115 kg hornín. Celkove Cernan absolvoval tri lety do vesmíru. V roku 1966 - let Gemini 9A - spolu s T.P.Staffordom plnili úlohu spájania dvoch vesmírnych lodí a práce človeka vo voľnom vesmíre. Túto prácu ako prvý človek na svete uskutočnil Cernan. V roku 1969 - Misia Apolla 10 - spolu s T.P.Staffordom vyskúšali pristávací manéver mesačného modulu do vzdialenosti 15 km nad povrchom Mesiaca. Vďaka tomu mohli 21. júla 1969 v Apolle 11 pristáť prví ľudia na Mesiaci. Cernan pri prvej návšteve Slovenska (1974) povedal: „Som rád, že som zbral kúsok Slovenska na Mesiac.“

Automor vytvárných návrhov emisie je Igor Benca, rytiny známky a kupóna vyhotovil František Horniak. Hárček formátu 80 x 100 mm vytlačila PTC a.s. Praha, rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hlbkotlačou v ná-

klade 100 tisíc kusov. Súčasne bol vydaný FDC s domi- cilom Bratislava v náklade 6 tisíc kusov. Kresba na FDC zobrazuje E.A.Cernana pri americkej zástave na Mesiaci. Rytinu FDC vytvoril Arnold Feke. Vytlačená bola v tlačiarňi TAB, s.r.o., Bratislava ocelotlačou z plochej dosky. © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2002. Poradové číslo známky je 280.

■ Umenie - K.Sokol: V ateliéri

Pri príležitosti vzá- nošného 100. výročia narodenia Koloma- na Sokola MDPT SR schválilo s plat- nosťou od 12. 12. 2002 vydanie príle- žitostnej poštovej známky s obrazom umelca „V ateliéri“ (kombinovaná tech- nika, 60 x 45 cm, 1991, Galéria P. M. Bohuša Liptovský Mikuláš) v emis- nom rade Umenie s nominálnou hod- notou 23 Sk. Koloman Sokol, maliar a grafik, sa narodil 12.12.1902 v Liptovskom Mikuláši. Študoval na súk- romnej grafickej škole E. Króna v Košiciach (1921-1924), súkromne v škole G. Malého v Bratislave, na A- VU v Prahe (M. Švabinský, T. F. Šimon, 1924-32) a v ro- koch 1932-33 absolvoval študijný pobyt v Paríži. V roku 1937 odchádza do Mexico City, kde zakladá grafickú školu. V roku 1942 odchádza do New Yorku. V roku 1946 sa vracia na Slovensko, kde pôsobí ako pedagóg na oddelení kreslenia a malovania SVŠT v Bratislave. V septembri 1948 odchádza do USA, kde žije a tvorí do- dnes. Patrí medzi najväčšie osobnosti grafiky sloven- ského umenia 20. storočia.

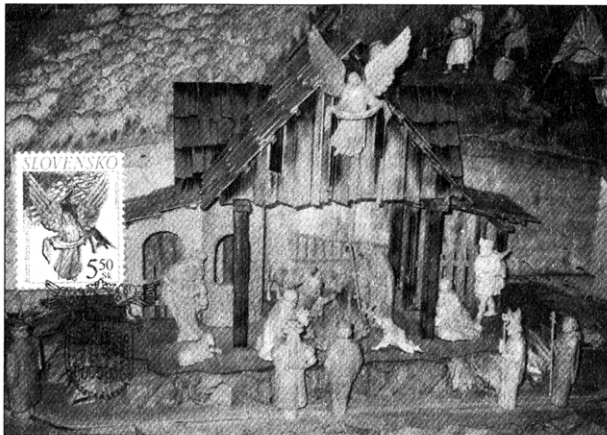
Rytec- kú transkripciu diela vytvoril Rudolf Cigánik. Známkou vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a.s., Praha, 5- farebnou ocelotlačou z plochých dosiek na tlačových listoch so 4 známami a nepotlačným kupónom v ná- klade 160 tisíc kusov. Súčasne bola vydaná obálka prvé- ho dňa vydania (6 000 ks) vrátane príležitostnej pečiat- ky s domičilom Liptovský Mikuláš. Na FDC je reproduk- cia diela K.Sokola „Na koňoch“ (tuš, tempera, 60 x 45, 1979) v jednofarebnej ryteckej transkripcii Rudolfa Cigá- nika. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava oce- lotlačou z plochej dosky. © MDPT SR a Slovenská po- šta, š.p., 2002. Poradové číslo známky je 281.

□ Podľa podkladov MDPT SR pripravil vkn

■ CM: Slovenský Betlehem z Rajeckej Lesnej

S tohtoročnou vianočnou známku „Slovenský Betlehem z Rajeckej Lesnej 5,50 Sk, vydanou 8.11.2002, Sloven- ská pošta, š.p., vydala analogovú pohľadnicu (CM). Na pohľadnici je farebná fotografia ústrednej časti Sloven- ského Betlehema z Rajeckej Lesnej. Nalepená známka je opečiatkovaná príležitostnou pečiatkou z FDC. Zberatelia

CM uvítajú, že na fotografii nie je zosvetlené miesto na odtlačok pečiatky, na druhej strane, fotografia nevyniká osobitne vysokou kvalitou (preto nie je na pohľadnici uvedený ani jej autor?) vkn

■ Nálepny list: Krásy našej vlasti - Románska architektúra

Nálepny list, ktorý Slovenská pošta, š.p., vydala s tohtoročnou sériou troch známok emisného radu Krásy našej vlasti (vydané 15.11.2002), zberateľov prekvapil novou koncepciou a grafickou úpravou. Predchádzajúca štandardná úprava sa stala časom stereotypnou a zberateľovi väčšinou neponúkala nič nového. originálneho: ilustračná kresba i odtlačok príležitostnej pečiatky bol prevzatý (využitý) z FDC. Grafické riešenie nového NL je pôvodné a štýlovo ladiace s námetom známok. Známkami s architektonickými pamiatkami z Klížskeho Hradišťa, zo Skalice i Spišského Podhradia sú zasadené do symbolických románskych okien a dotvárajú slohovú jednotnosť emisie. Zberatelia sa však budú musieť vyrovnáť s tým, že oproti predchádzajúcim nálepným listom formátu A5 na výšku, nový NL je vyhotovený v rovnakom formáte, ale na šírku. Uvidíme, či ide o ojedinelý pokus vydavateľa alebo o cielavedomý zámer inovovať tento druh zberateľského materiálu vkn

NOVÉ PEČIATKY

Informácie o nových príležitostných pečiatkach, ktoré by sa mali používať v najbližšom období (podľa údajov získaných do 28.novembra 2002):

- 12.12.2002 Liptovský Mikuláš1: **STOROCNICA KOLOMANA SOKOLA**
- 18.12.2002 Bratislava 1: **DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY A FILATELIE**
- 18.12.2002 Nitra 1: **DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY A FILATELIE**
- 18.12.2002 Nitra 1: **INAUGURÁCIA ZNÁMKY NITRAFILA 2003**
- 18.12.2002 Nitra 1: **Tlačová konferencia výstavy NITRAFILA 2003**
- 18.12.2002 Trenčín 1: **ŽIGMUND LUXEMBURSKÝ UDELIL R.1412 TRENCĪNU VÝSADY SLOBODNÉHO KRÁLOVSKÉHO MESTA** (návrh Ing.Ivan Kubela, Mgr.J.Masárová)

- 18.12.2002 Levoča: **MAJSTER PAVOL Z LEVOČE / 1490-1542** (návrh Ing.Emil Labaj)

- 25.11.- 31.12.2002 **RAJECKÁ LESNÁ:** Vianočná pošta (vianočný kašet)
- 1.1.2003 sa bude používať pečiatky **10 ROKOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY** na poštách: Banská Bystrica 1, Bratislava 1, Košice 1, Nitra 1, Prešov 1, Trenčín 1, Trnava 1 a Žilina 1 js

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Košice: Zachráňme Tibet, 4. erbová listina

V rámci celosvetovej kampane SAVE TIBET (Zachráňme Tibet) košickí filatelisti v spolupráci s firmou Conopus nechali 7.septembra 2002 vyhotoviť prítláč na poštový listok CDV 62 Poštový motív. Na prítláči je pátróčne tibetské dievčatko Sónam pri hre. Tieň jej rúk tvorí logo kampane a je zázorné vo forme poštovej známky.

8.12.1502 **500** 8.12.2002

500-TÉ VÝROČIE UDELENIA
4. ERBOVEJ LISTINY MESTU KOŠICE
KRÁLOM VLADISLAVOM II.

Košičania si dňa 8.decembra 2002 pripomenuli 500.výročie udelenia 4.erbovej listiny mestu kráľom Vladislavom II. Túto podobu erbu používa mesto doteraz. Historik M.Darvasy výstižne uvádza, že štyri erbové listiny udelené mestu vzbudzujú dojem, akoby sa na košickom erbe boli panovníci zaúčali do erbového umenia. K výročiu košickí filatelisti nechali vyhotoviť príležitostnú poštovú pečiatku i prítláč na CDV 82 Slavkovský štít, na ktorých je zobrazená miniatúra erbu zo 4.košickej erbovej listiny. Pripomeňme ešte, že prvá erbová listina vydaná kráľom Ľudovítom Veľkým Košičiam 7.mája 1369 je vôbec najstaršou erbovou listinou, ktorú panovník nejakému mestu v Európe udelil. Druhú erbovú listinu Košičiam vydal kráľ Žigmund dňa 21.januára 1423 a tretiu listinu dostali Košice od Ladislava V. dňa 7.februára 1453. Každá erbová listina nejakým spôsobom menila a dopĺňala predchádzajúcu podobu erbu.

Na prítláčoch sa autorsky podieľali V.Gchál a Ing.Zdeněk Baliga □ vg

Spišské Podhradie: Inaugurácia známky

V deň vydania poštovej známky Spišská Kapitula (15. 11.2002) v rámci emisioného radu KRÁSY NAŠEJ VLASTI, uskutočnila sa aj slávnostná inaugurácia známky. K tejto príležitosti novoveský klub filatelistov KF 54-03 vyhotovil aj dve prítláče. Obe prítláče sú vyhotovené viacfarebnou tlačou. Na jednej je pohľad na majestátné priečelie Katedrály sv.Martina. Druhú prítláč je venovaná pamiatke biskupa Jána Vojtaššáka (*14.11.1877), ktorého 125. výročie narodenia a jeho ťažký životný údel si účastníci inaugurácie pripomenuli v Pamätnej izbe J.Vojtaššáka. Na prítláči je jeho portrét □ MKR

Katedrála sv. Martina

SPIŠSKÁ KAPITULA

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika: V.Havel, Mikulášska nádielka, Vianoce, Summit NATO

Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky vydalo 6.11.2002 výplatnú poštovú známku **Prezident republiky Václav Havel** nominálnej hodnoty 6,40 Kč. Znáмка vydaná 1.3.2000 so zmenenou nominálnou hodnotou. N: J.Rathouský, R: M.Ondráček, Tlač: OTr v TL po 100 ks známok. Kat.č. 0335.

Obluba vianočných a veľkonočných známok pravdepodobne inšpirovala aj vydanie známky s námetom **Mikulášskych tradícií**. Znáмка nominálnej hodnoty 6,40 Kč s kresbou A.Borna (sv. Mikuláš s nošou darčiekov, anjel a čert), vyryl P.Kovářík. Vydaná bola 6.11.2002 vo dvoch prevedeniach: TL s 30 ks známok a v úprave pre známkové zosieťky (8 ks známok + 2 kupóny). Takže pekná „nádielka“ sa ujde aj zberateľom kombinácií kupónov. Katalógové

č. 0336 ■ **Štedrovečernú pohodu** a pŕvab Vianoc bude tohto roku na zásielkach prinášať známka s kresbou vianočného stromčeka so symbolikou rôznofarebne rozsvietenými oknami. Náladu Vianoc na známke dopĺňa aj symbolická kometa zo snehovej vločky. Znáмка hodnoty 6,40 Kč bola vydaná 13.11.2002. N: J.Sigmundová, R: J.Bouda Tlač: OTr v PL po 50 ks známok. Kat.č. 0337

■ **K vrcholnému zasadaniu NATO v Prahe** (21.-22.11.2002) bola 14.11.2002 vydaná známka hodnoty 9 Kč. Obráz známky tvorí logo summitu. N: V. Kučera,

R: P.Kovářík, Tlač: OTr v TL á 50 ks známok. Kat.č. 0338 □ vkn

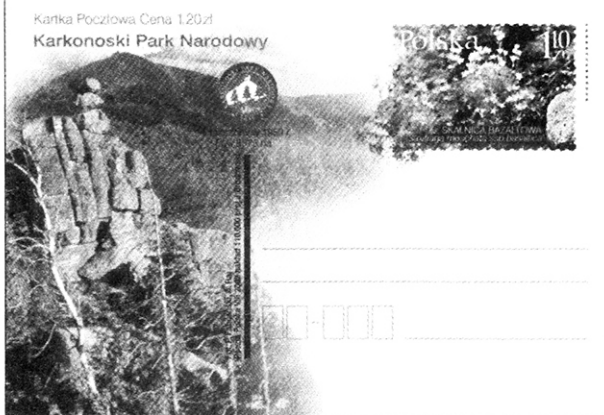
Maďarsko: „Zlaté“ Vianoce

Maďarská pošta v tohtoročným Vianočiam vydala dve známky nominálnej hodnoty 30 Ft a 38 Ft. Autorom výtvarných známok na obe známky je E.Udvardiová. Námet prvej známky (30 Ft) je Modlitba troch kráľov a druhej známky (38 Ft) Betlehem. Cez obe známky sú výrazné nápisy „Karácsony“ (Vianoce), ktoré spolu s ďalšími detailmi na kresbách sú „vytlačené“ zlatými fóliami. Tradičným vianočným motívom, nakreslenými jemnými líniami a sviežimi farbami, táto technika dodáva osobitnú príťažlivosť a už z dialky upútava pozornosť □ vkn

Polsko: Poštové lístky - Národné parky

Na ukážku z noviniek našich severných susedov sme opäť sašli po príležitostných poštových lístkoch. Osobitne nás zaujali lístky s námetom Národných parkov, ktoré Poľská poštová správa v tomto roku vydala už štyri. V máji to bol **Park Narodowy Gór Stołowych** (založený v roku 1993) s natlačenou známkou so sovou (Bubo bubo) a **Gorczański Park Narodowy** (založený v roku 1981) s natlačenou známkou so salamandrami (Salamandra salamandra L.). Ďalšie dva lístky boli vydané v auguste. Na jednej je **Kampinowski Park Narodowy** (založený v roku 1959) s natlačenou známkou s obrazom losa (alces alces L.). Na druhej **Karkonoski Park Narodowy** (založený v roku 1959) s natlačenou známkou s odrodou lomikameňa

(Saxifraga moschala ssp. basaltica). Na každom lístku je vytlačený aj emblém národného parku. Nominálna hodnota známok na všetkých lístkoch je 1,10 Zl a vydané boli v náklade po 110 tisíc kusov. Poštové lístky s použitím fotografií rôznych autorov graficky upravil J.Brodowski □ vkn

Októbrové vydania v Rakúsku

Tak, ako v septembri, aj v októbri Rakúska poštová správa vydala päť príležitostných známok. V rámci emisného radu Železnice, námetovo zameraný na históriu železníc v Rakúsku, bola vydaná známka 0,51 € s pohľadom na vlakovú súpravu s parnou lokomotívou vychádzajúcou z **budo-
vy viedenskej južnej stanice**. Jej

autorom je P. Sinawehl ■ Druhá známka je pokračovaním emisie **Domáce zvieratá**. Kresba M.Deixa má tiež humorný charakter ako známka s obrazom mačky z minulého roka. Teraz je to pes oblečený do kráľovského plášťa s korunou na hlave. Dôvod takéhoto zobrazenia domácich zvierat je prinajmenšaj čudný a neúčelný. Znáмка má tiež nominálnu hodnotu 0,51 € ■ V poradí dvadsiata ôsma známka dlhodoberej emisie „Moderné rakúske umenie“ prináša v kresbe K.Goldammera **chránenú pamiatku - Dom O. Wagnera** vo Viedni (0,51 €) ■ Symbolická kresba A.

Novinky z Ukrajiny

Druhá časť emisného radu Ukrajinské národné rozprávky sa objavila v priehradkách Ukrajinskej pošty dňa 19.7.2002. Podobne, ako pri úvodnom vydaní, aj teraz ide o trojicu známok (s rovnakou nominálnou hodnotou 40 k) vydaných v 9-známkových malých tlačových listoch. Námetu zodpovedajúce roztomilé kresbičky predstavujú rozprávkových hrdinov - lišiaka Koloboka, pána Kocúrika a slepochku Rjabu. Známkový preypujú farebnosťou, z ktorej by mohli poskytnúť aj sústavne podvyživeným, priam nefarebným slovenským známkam. Kat.č. Mi.520-2.

Ďalšia emisia Ukrajinskej pošty bola vydaná 9.8.2002, a to maľby Hany Sobačko-Šostakovej. Trojica známok (rovnaká nominálna hodnota 45 k), vytlačená v horizontálnej súťači, prináša ukážky prác tejto ľudovej výtvarníčky: Truhlica (1963), Váza s kvetmi (1964) a Kvety harmančeka (1964). Katalógové čísla známok: Mi. 523-5.

Všetky známky boli vytlačené ofsetom v náklade po 500 tisíc sérií □ ilk

SPRÁVY · OZNAMY

SINDELFINGEN 2002

V dňoch 25. - 27. októbra 2002 sa konal jubilejný, už dvadsiaty ročník Medzinárodného filatelistického veľtrhu v nemeckom Sindelfingene, satelitnom meste Stuttgartu. V rozsiahlej Messehalle sa na dvoch poschodiach prezentovalo 146 predajcov, z toho 26 poštových správ, vrátane Slovenskej a Českej pošty. V neperbernom množstve tovarov si každý mohol nájsť aspoň niečo, čo ho zaujímalo: Od celistvostí 0,5 eura za kus, až po luxusné aukčné položky. V súlade s celoeurópskym trendom prevažovala ponuka celistvostí, do popredia sa dostávajú ako nedeliteľná súčasť pohľadnice. Silne boli zastúpení výrobcovia filatelistických a numizmatických pomôcok a katalógov, u ktorých magnetom boli nižšie „vetrčné“ ceny. Súčasťou veľtrhu bola výstava IPA 2002, na ktorej sa zúčastnilo 47 vystavovateľov, prevažne z Nemecka, Rakúska a Švajčiarska. Po celé tri dni prebiehali stretnutia odborných skupín, prednášky, poradne, kútik mládeže, ale i neformálne stretnutia, všetko organizované s nemeckou presnosťou. Vstupné pre dospelých bolo 6 € na deň (na tri dni 18 €), zľavy pre členov zväzu filatelistov hoci ktorej krajiny (!) boli 30 % □ Michal Zika

Pocťa kardinálovi Rudnayovi

Kardinálovi Alexandrovi Rudnayovi sa dostalo nevšednej počty. Pri príležitosti Medzinárodnej výstavy poštových známok SLOVENSKO 2002 bol vydaný pekný poštový hárček s jeho portrétom. Po stranách hárčeka sú zobrazené najvýznamnejšie pôsobiská Alexandra Rudnaya - Trnava s gotickým domom Sv.Mikuláša a na druhej strane ostrihorská bazilika. Hárček bol viackrát inagurovaný - na spomenutej výstave, v Nitre, v Modre a 13.septembra (výročie úmrtia A.Rudnaya) aj v Trnave.

Miestom inaugurácie bol Arcibiskupský úrad v Trnave a historické priestory, v ktorých pôsobil Alexander Rudnay ako direktor kňazského seminára. K účastníkom sa prihovoril arcibiskup Ján Sokol, metropolita Slovenska. Riaditeľ Spolku sv. Vojtecha v Trnave Dr. Štefan Hanakovič oznámil prítomným so životom a dielom A. Rudnaya. Emisiu predstavila Ing. Jarmila Brichtová, riaditeľka sekcie pošty MDPT a z tvorcov známky sa predstavil rytec František Horniak. Mimoriad-

nou zaujímavosťou pre účastníkov podujatia boli ich ukážky výtvarných návrhov známok z emisie roku 2003 k zriadeniu Slovenskej cirkevnej provincie. Kultúrny program bol zostavený z cirkevnej tvorby národného umelca Mikuláša Schneidra-Trnavského. Pre zberateľov bola k dispozícii príležitostná pečiatka, stánok Pofisu, KF Tírnavia pripravil príležitostný poštový lístok, aj pohľadnicu na CM. Neformálne a srdečné stretnutie všetkých prítomných po inaugurácii, prehliadka priestorov historickej budovy seminára s renovovanou kaplinkou a neoficiálne rozhovory s predstaviteľmi mesta aj arcibiskupského úradu vústili v snahu zorganizovať podobné podujatie pri vhodnej príležitosti aj v budúcnosti □ (JM)

PAMÄTNÍK ČÍNSKO-SLOVENSKEJ EMISIE

V minulom čísle časopisu bola uverejnená informácia o inaugurácii slovensko-čínskej emisie na Bojnickom zámku. Súbežne v deň vydania sa uskutočnila slávnostná inaugurácia spoločnej emisie v Číne v meste Handan. Mesto Handan (Chantan) o rozlohe 12 000 km² a s počtom 7 800 000 obyvateľov leží na juhu provincie Hebei (Chepei) v severnej Číne, vzdialené od Pekingu 450 km. Patrí k starobylým a slávnym historickým mestám Číny.

Čínska pošta spolu s predstaviteľmi mesta Handan a vládou provincie Hebei pripravili skutočne veľkolepú celodennú oslavu emisie, ktorou v ten deň žilo celé mesto a ktorá pokračovala až do 14. októbra, kedy končila výstava slovenskej a čínskej známokovej tvorby uskutočnená pri príležitosti spoločnej emisie. Pri tejto príležitosti veľvyslanec SR v Číne Peter Paulen uskutočnil oficiálnu návštevu provincie Hebei a na slávnosti inaugurácie prečítal príhovor prezidenta SR. Hlavný ceremoniál, ktorý sa uskutočnil na námestí pred Mestským múzeom za prítomnosti širokej verejnosti bol skutočne pompéznou oslavou - tribúna, výzdoba, transparenty, hudba, konfety, mažoretky, odhalenie známky v nadrozmernej veľkosti, výtvarná súťaž detí, predaj známok, viaceré príležitostné pečiatky a poštové priehradky. Program pokračoval v areáli terás, kde bol v blízkosti pavilónu zobrazeného na známke, slávnostne odhalený pamätník spoločnej emisie. Skutočne v parku v meste Handan stojí skulptúra s reliéfnym zobrazením dvojice známok v nadživotnej veľkosti. Odhalenie pamät-

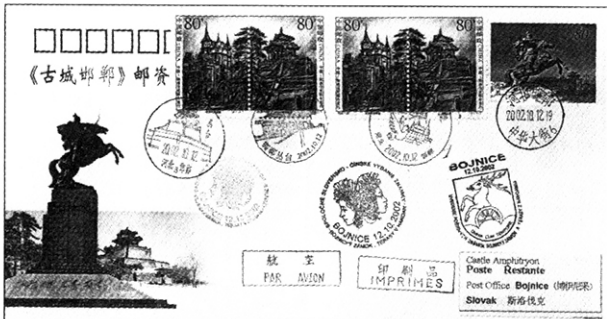
níka bolo veľkým prevrpením pre slovenského vydavateľa, delegáciu ako aj pre autora výtvarného návrhu emisie Ruda Čigánika, ktorý o prípravách takého monumentálneho pamätníka nemal ani tušenia. A tak autor, ktorý tak nádhorne vyriešil emisia a tak presvedčivo zobrazil čínsku pamiatku napriek tomu, že ju nikdy nevidel, sa môže tešiť z toho, že v Číne mala jeho známka veľký úspech, ohlas medzi verejnosťou i publicitu a že jeho dielo ostáva natrvalo zobrazené i v podobe pamätníka (zo slávnostného odhalenia pamätníka predstaviteľom pošty je fotografický záber na 2. strane obálky). Oslavy pominuli, známky i pamätník ostávajú ako trvalá pamiatka na spoločnú emisiu.

Poznamenávam, že okrem oficiálnej FDC vydané Štátnym poštovým úradom Číny, Regionálna pošta mesta Handan vydala ďalšie štyri oficiálne FDC, ktoré v grafickom motíve spracúvajú návrhy čínskych výtvarníkov, ktoré boli predložené v súťaži o výtvarné riešenie emisie.

□ **Antónia Paulinyová**

Zaujímavé čínske celistvosti

V súvislosti so spoločným slovensko-čínskym vydaním bolo z Číny do Bojníc poslaných mnoho zásielok (cca 450 kusov). Mali rôzne formáty a rôznu frankatúru, obýčajne i doporučené, FDC i rôznym spôsobom ilustrované obálky. Vzhľadom na to, že odosielateľmi najväčšieho počtu zásielok boli tri osoby, dá sa usudzovať, že to boli obchodníci alebo ľudia, ktorí zabezpečovali tieto služby zberateľom. Zásielky boli úmyselne adresované do Bojníc ako poste restante a odosielatelia sa spoliehali na medzinárodné platné poštové predpisy, ktoré hovoria, že takéto zásielky v prípade nevyzdvihnutia do určitej lehoty, pošta je povinná vrátiť odosielateľom.

Moju pozornosť osobitne upútal jeden druh celinovej obálky, ktorá mala natlačenú známku s terasami v Handan a ten istý námet bol natlačený na ľavej strane obálky. Obálka bola vydaná 28.6.2002 (bolo to uvedené na zadnej strane obálky). Na zásielkach rad pečiatok na prednej i zadnej strane. Pred odoslaním zásielok späť jednu z nich som nechal zreprodukovať. Na pamiatku, aby sme vedeli ako vyzerajú celistvosti na čínsky spôsob □ **Peter Školna**

Gorbatkov exponát na NITRAFILE 2003

Organizovaní filatelisti v Rusku sú združení vo Zväze filatelistov Ruska (nástupca VOF ZSSR). Staronovým prezidentom ZFR sa po 8 rokoch opäť generál, letec - kozmonaut Viktor Vasilievič Gorbatko.. Po pretransformovaní VOF na ZFR, bol prezidentom zväzu profesor moskovskej univerzity A.S.Iľušin. Po skončení funkčného obdobia na zjazde ZRF znovu zvolil Gorbatka za prezidenta. Prezident Gorbatko má výstavný exponát kozmonautiky, ktorý za posledné roky bol vystavovaný v čestných triedach na viac ako 10 svetových filatelistických výstavách pod patronátom FIP. Máme prezidentov písomný prísľub, že svoj exponát predstaví aj v júni na nitrianskej výstave NITRAFILE 2003 □ **V. Priputen**

Súťaž o KVET ZBERATEĽA (12)

Vyhodnotenie októbrového (10.) kola

Na prvú otázku (názov vyobrazeného kvetu a názov národného parku, v ktorom sa nachádza) sme dostali 51 odpovedí, z ktorých sme za správne mohli uznať 45). Odpoveď mala znieť: **(Rumenica turnianska) NP Slovenský kras, vyhlásený v roku 2002.** Opäť nám niekoľkí súťažiaci k odpovedi pripojili podrobnejšie informácie - dve z nich samostatne uverejňujeme.

Na 2. otázku (ktorý článok sa v októbri čísla Zberateľa najviac páčil), súťažiaci určili na prvých miestach veľmi vyrovnané poradie: 1. miesto získal príspevok **M. Mikuša: Kone v lesku mincí, medailí a plakiet** (8 hlasov), na 2. mieste skončili hneď tri články, ktoré získali po 7 hlasov - **V. K. Németh: Výstava AEROBRATISLAVA 1967 po 35 rokoch, J. Korený: Zakladateľka slovenskej profesionálnej fotografie a D. Soóky: Premeškané príležitosti na slovensko-maďarské vydania známk.** Na tretom mieste s 5 hlasmi sa umiestnili príspevky - **M. Gerec: Dva typy výplatnej automatovej známky „Slovenská pošta“ a P. Hallon: Československé doplatné známky 5h a 95h.** Ešte ďalších päť príspevkov získalo po 2 až 4 hlasov.

Z 51 súťažiacich 250-korunovú nákupnú poukážku vyhráva **Marek Adamuščin** z Bardejova. Prémium - Guinnessovu knihu o známkach vyhral **Jozef Šebest** z Popradu. Srdečne blahoželáme!

Decembrové (12.) súťažné kolo:

S tohtoročnou súťažou o kvet Zberateľa sa rozlúčime s väčším počtom otázok. Zato aj cien bude viac: Okrem nákupnej poukážky v hodnote 250 Sk vyžrebujeme aj 10 vyhercov, ktorým pošleme analogovú pohľadnicu s prvou 8-korunovou slovenskou poštovou známkou a s príležitostnou pečiatkou s dátumom 1.1.1993. Do žrebovania zaradíme každého, kto sa zúčastní 12. kola súťaže. Spomedzi tých súťažiacich, ktorí sa zúčastnili súťaže minimálne desiatich kôl, budeme žrebovať ešte osobitnú prémium. Takže podme na to:

1. Aký je ľudový názov na 1. strane vyobrazeného kvetu? (keď viete, napíšte aj ako tento názov vznikol)

2. Napíšte názov článku a jeho autora, ktorý sa vám v tomto (12.) čísle Zberateľa najviac páčil.

3. Ktoré súťažné otázky tejto súťaže sa vám najľahšie páčili? (stačí uviesť len číslo Zberateľa, v ktorom boli uverejnené)

4. Články ktorých autorov sa vám v roku 2002 najviac páčili?

5. Ktoré rubriky vás v časopise Zberateľ najviac zaujmajú?

Dnes je otázok trochu viac a nemajú len súťažný (zábavný) charakter. Vaše odpovede pre vydavateľa, redakčnú radu i redakciu môžu byť veľmi užitočné a v procese skvalitňovania časopisu aj veľmi podnetné. Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ nám môžete poslať až do 15.1.2003. Odoslanie odpovede však neodkladajte - prvé dojmy sú najúprimnejšie a pribúdajúce dni oslabujú aj náš úmysel na písanie.

Za vaše odpovede vopred ďakujeme! Redakcia

Spolu s odpoveďami na 10. súťažnú otázku sme opäť dostali aj niekoľko dopĺňujúcich príspevkov alebo poznámok, ktoré svedčia o nevšednom záujme ich autorov o našu prírodu a krásy našej vlasti. Za všetky úprimne ďakujeme! Dva z nich, ktoré nás osobitne zaujali, uverejňujeme.

Kde rastie Rumenica turnianska (1)

Kvet rumenica turnianska (*Omosma tornensis* JÁV), o ktorom je reč v Súťaži o kvet Zberateľa, rastie v Slovenskom krase. Okrem iných území aj v tomto som robil geologický výskum nerastných surovín, takže tento kraj je mi dôverne známy. Na vápencových horninách Slovenského krasu je vyvinuté druhovo veľmi bohaté teplomilné (ale aj horské) spoločenstvo rastlín. Sú tu vyvinuté endemity, ktoré rastú len na plošne malom území, ako napríklad ostrevka Heuflerova (*Sesleria heufleriana*), kozinec mechurnatý (*Astragalus vesicarius*), ktorý na Slovensku rastie len v Slovenskom krase, peniažtek zoborský (*Thlaspi finitimum*) rastie aj na Zobore a mnoho iných.

Súčasťou Národného parku Slovenský kras je Národná prírodná rezervácia Turnianský hradný vrch na ploche 13,79 ha. Tvoria ho skrasovatelé svetlé steinalmské vápence stredného triasu, ktoré ležia na bridliciach a slieňitých vápencoch (sinské vrstvy) spodného triasu. Práve na týchto vápencoch rastie veľmi vzácna rumenica turnianska, úplne chránená rastlina, ale aj zbehovec Laxmanov (*Ajuga laxmanii*) a i. Pre zaujímavosť, žije tu i vzácna užovka hladká (*Coronella austriaca*) a teplomilné slimáky □ **Miroslav Slavkay**

Kde rastie Rumenica turnianska (2)

Turniansky hradný vrch, kde rastie Rumenica turnianska, je Národná prírodná rezervácia s rozlohou 11 741 hektárov. Patrí do pôsobnosti Národného parku Slovenský kras (NAPASK) vyhlásený 5.4.2002, ktorý zahŕňa neúplné štátne rezervácie Dominické škrapy, Gerlašské skaly, Kečovské škrapy, Havranju skalú, Hrušovskú lesostep, Jasovské dubiny, Sokoliu skalú, Brzotínske skaly, Zádielsku tiesňavu a Drieňovec. Patria do nej aj prírodné výtvory: Ardovská jaskyňa, Brázdá, Diviacia priepasť, Gombasecká jaskyňa, Domicia, Milada, Jasovská jaskyňa, Krásnohorská jaskyňa, Silická ľadnica a Ochtinská aragonitová jaskyňa.

Je to najväčšie krasové územie v strednej Európe, ktoré je známe množstvom náhorných planín oddelených hlbokými údoliami. Najvyšším vrchom je Pipítka (1225 m). Celé územie bolo mohutnou tabuľou zvažujúcou sa na juh. Plytutým časom a vody sa vytvorili kaňony, ktoré rozdelili celú krajinu na viaceré planiny. Jaskyne vznikli vymieľaním podzemných vôd. Krasovým zvetraním dostalo územie jedinečný výzor, ktorým sa zvozná odlišuje od iných krasových území. Mnohové závrty má priemer až 100 m. Územie je zaujímavé aj tým, že prakticky neexistuje povrchový odtok vody. Zrážková voda presakuje cez povrchovú vrstvu pôdy a dostáva sa do podzemných dutín a tým vznikajú vyvieracky. Chránená krajinná oblasť Slovenský kras bola od 1. 3. 1977 súčasťou medzinárodného výskumného projektu UNESCO Človek □ **Jozef Solava**

Inaugurácia zn. Spišská Kapitula

Spiš je známy bohatstvom historických, umeleckých a stavebných pamiatok. Práve ony sa už neraz stali námetom na poštové známky. Najnovšie sa takejto cti dostalo Katedrále sv. Martina zo Spišskej Kapituly. Jej dvojvežová podoba (veže boli vystavené okolo roku 1270) vytvára charakteristickú siluetu tohto známeho cirkevného mesteka nad Spišským Podhradím. Katedrála je zároveň aj určitým symbolom Spišského biskupstva (Spišské biskupstvo v minulom roku oslávilo 225. výročie svojho zriadenia). Potvrdením, že ide o stavebný klenot je skutočnosť, že od roku 1993 je Spišská Kapitula zapísaná do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Poštová známka Spišská Kapitula bola slávnostne inaugurovaná v deň jej vydania 15.11.2002. Hlavným bodom programu bolo posvätenie známky biskupom Františkom Tondrom. Účastníci inaugurácie mali možnosť oboznámiť sa s históriou Spišského biskupstva a Spišskej Kapituly. Mimoriadne zaujímavá bola aj prehliadka skvostov a pamätihodností Katedrály sv. Martina i biskupskej rezidence. Celý program inaugurácie bol popretkávaný vystúpeniami speváckeho telesa Schola cantorum.

Každá inaugurácia poštových známok je zároveň aj filatelistickou žatvou, pretože k nemu býva pripravený rad zaujímavých filatelistických materiálov. Ani táto inaugurácia nebola výnimkou. Okrem známky a FDC bola k dispozícii príležitostná pečaťka, pamätné listy, rôzne obálky a lístky □ MKR

Zbierate ruské známky?

V októbri tohto roku si v Čechách spomenuli na 35. výročie založenia činnosti „Sekcie známkových krajín Ruska“. Založená bola v roku 1967 ešte pod iným názvom, ale jej činnosť ako jediná prežila rok 1989 a aj dnes má vyše 100 členov (z toho 11 zo Slovenska). Sekcia dvakrát do roka organizuje stretnutia v Prahe (aj s výmenou filatelistického materiálu), ročne vydáva dve čísla svojho bulletinu s odbornými článkami a informáciami o problematike známkových krajín Ruska.

Predpokladáme, že filatelistov, ktorí zbierajú známky ruského teritória bude viac ako tých 11, ktorí sú členmi českej sekcie. V prípade, že náš predpoklad je správny, potom stojí za úvahu založiť sekciu aj na Slovensku. Nechceme a ani nemôžeme organizovať veľkolepé akcie, ale myslím si, že bolo by dobré vedieť o sebe a občas si na príklad vymeniť známkový materiál, či zapožičať si literatúru, katalógy, časopisy, informácie. Samozrejme, vítané sú všetky námety. Ak sa aj vy zaoberáte zberateľstvom tejto oblasti, ozvite sa na adresu JUDr. Vladimír Priputen, Topoľová 1, 811 04 Bratislava □ vp

Výstava TOPFILA 2002

V Tribečskom múzeu, v historickej budove bývalého kráľovského obvodného súdu, bola 24. októbra 2002 otvorená regionálna filatelistická výstava TOPFILA 2002 TOPOLČANY. Uskutočnila sa pri príležitosti 35. výročia založenia Klubu filatelistov KF 52-59 v tomto meste.

Na výstave sa predstavilo 27 exponátov v súťažných triedach. Svoju výstavnú premiéru mal v národnej triede

študijný exponát M. Gereca z Košíc „Poštový lístok Bratislava“. Nesúťažnú triedu reprezentoval exponát: Známková tvorba Slovenskej republiky 1993-2002. Na samostatnom výstavnom paneli sa predstavil F. Horniak so svojou známkovou grafikou, tematicky zameranou na topolčiansky a nitriansky región. Súčasťou výstavy bola aj autogramiáda F. Horniaka. Organizačný výbor pripravili výstavný katalóg, celinovú obálku s prílohou historického budovy Tribečského múzea, používala sa príležitostná pečaťka (vyobrazená v prehľade pečaťok v dnešnom čísle) a kašet s opraveným historickým rušňom v neďalekých Koniarovciach (vyobrazený v Zberateľovi 10 / 2002, s.24) □ Jozef Soukup

Plány podujatí na I. polrok 2003

Slovenská numizmatická spoločnosť - pobočka Bratislava. Prednášky v budove SNM, Vajanského nábr. 2, 3. posch., vždy utorkod od 16.00 hod.

- 21.1.2003 **PhDr. Juraj Spiritza:** Prvé decénium pamätných mincí Slovenskej republiky
- 18.2.2003 **Ing. Alojz Balogh:** EURO z pohľadu zberateľa
- 17.3.2003 Pravidelná členská schôdza + krátka prednáška **Ing. Zbyšek Šustek, CSc.**
- 15.4.2003 **PhDr. Elena Minarovičová:** Od peňažných pokladov minulosti k pokladničkám dneška
- 20.5.2003 **Ing. Otakar Srna, CSc.:** Filozofia zberateľstva so zreteľom na numizmatiku
- 17.6.2003 Pravidelná členská schôdza + krátka prednáška **PhDr. Ján Hunka, CSc.** □ E.M.

Klub numizmatikov Kultúrneho a metodického centra Ozbrojených síl Slovenskej republiky v Trenčíne (bývalý Dom armády SR Trenčín)

- 25.1.2003 Výročná členská schôdza + prednáška **PhDr. Milan Chlebana:** 290. výročie úmrtia J. Jánošíka
- 20.2.2003 **J. Korený, I. Veliký:** Vladimír Chovan, filatelist, matičiar, účastník SNP - 90. výročie narodenia
- 20.3.2003 **Dr. Eliáš:** 140. výročie vzniku Matice slovenskej
- 17.4.2003 **PhDr. Ivan Gosiorovský:** Maršál Andrej Hadík, víťaz nad Berlínom
- 15.5.2003 **PhDr. Arpád Tarnóci:** Rád Maltézskych rytierov
- 19.6.2003 **Mgr. Morišová:** Vznik Československa v roku 1918 vo svetle archívnych dokumentov ŠOKA Trenčín □ Ký

Klub letcov a parašutistov Slovenského leteckého zväzu pri KaMC OS SR Trenčín (bývalý Dom armády SR Trenčín)

- 9.1.2003 **Ing. Štefan Androvič, Boris Súdny:** Letisko Tri Duby a Otto Smik
- 13.2.2003 **MUDr. Bočkay:** „Radosti a slasti“ vysádkárov - prieskumníkov
- 13.3.2003 **Ing. D. Sadloň:** Pôsobenie našich letcov v Anglicku za II. svetovej vojny

- 10.4.2003 **P. Gabriš:** Moja cesta k letectvu od modelára po palubného technika L 410
- 8.5.2003 **F. Neštrák:** Skúsenosti z montáže lietadiel v USA
- 12.6.2003 **Ing. Štefan Androvič:** Masaryková letecká liga v Trenčíne a V.Zamarovský □ Ky

Club filatelistov KF 52-19 pri KaMC OS SR Trenčín

- 2.-9.3.2003 **Krajská filatelistická výstava** s medzinárodnou účasťou **LAUGARICIO 2003**
- 3.-9.3.2003 **Letecká preprava pošty Trenčín-Trnava**

Príspevok do diskusie na tému spoločných vydaní (2)

Chcem uviesť niekoľko poznámok k článku D. Soókyho: Premeškané príležitosti na spoločné slovensko-maďarské vydania známok. Veru, premeškané príležitosti sú aj v súčasnosti nanajvyš aktuálne, a nielen s Maďarskom. Prvá svetová vojna, rozpad Rakúsko-Uhorskej monarchie a najmä 2.svetová vojna zanechali stopy po krivdách napáchaných na nevinných. To je však história, budúcnosť ľudstva je v spolupráci vo všetkých oblastiach spoločenského života, národnostné trenice nikdy neprinesli nič dobrého a ani brat niekomu jeho presvedčenie k ničomu dobrému nevedie. Spoločné vydania sú pekným počínom aj medzi tak vzdialenými krajinami ako je Čína a Slovensko. Vydanie Bojnického zámku a Terasy v Handan je veľmi vydatené.

Je na škodu vecí, že sa Slovensko nepripojilo k spoločnému vydaniu sv. Vojtecha v roku 1997 s Českou republikou, Poľskom, Vatikánom, Nemeckom a Maďarskom. Navyše, keď máme takú kultúrnu a vydavateľskú ustanovizeň, akou je Spolok sv. Vojtecha so sídlom v Trnave. Môžem konštatovať, že spoločné emisie s rovnakou kresbou známok sú pre mňa sympatickejšie ako s rozdielnou kresbou. Známkové emisie EUROPA 2000 sú filatelistami v mojom okolí hodnotené kladne.

□ Jozef Soľava

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Päťdesiatka Milana Kulicha

V týchto dňoch oslávil svoje 50. narodeniny plk. v zálohe Ing. Milan Kulich z Trenčína. Narodil sa 12.12.1952 v Lučenci. Členom ZSF a Klubu filatelistov KF 52 - 19 pri Dome armády Trenčín je od roku 1981. Hneď od začiatku sa aktívne zapojil do činnosti klubu, kde od roku 1988 vykonáva funkciu tajomníka. S jeho menom je spojených mnoho trenčianskych filatelistických podujatí.

Svoje organizačné schopnosti plne uplatnil napríklad aj pri organizovaní XIV. Dní filatelie Slovenska v roku 1997 v Trenčíne, kde stál na čele organizačného výboru podujatia.

Svoje odborné i organizačné schopnosti dal do služieb aj Komisii slovenskej známky ZSF, kde od roku 2001 vykonáva funkciu tajomníka. S jeho menom sa čitatelia Zberateľa môžu stretnúť v „Okienku špecialistu“, kde prispieva svojimi odbornými poznatkami o slovenských poštových známkach. Okrem známok sa zaoberá aj štúdiom odťahčok výplatných strojov. Je aj vystavovateľom a jeho exponát „Ryby a veľryby“ videli návštevníci výstav mnohých miest. Je autorom grafických návrhov na príležitostné pečiatky a prítláče.

Za jeho dlhoročnú obetavú prácu mu bol udelený zlatý Čestný odznak ZSF. Pri príležitosti významného životného jubilea v mene trenčianskych filatelistov ďakujem M.Kulichovi za jeho doterajšiu prácu vykonanú v prospech slovenskej organizovanej filatelie. Do ďalších rokov mu želim veľa pevného zdravia, šťastia a rodinnej pohody ako aj veľa tvorivých síl a úspechov v jeho filatelickej činnosti □ Jozef Korený

Výtvarná súťaž detí o najkrajší návrh poštovej známky a príležitostnej poštovej pečiatky k 75. výročiu založenia Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave

Trnava 2002

Autori víťazných návrhov
Dominika Rampáková, 7 rokov - známka
Alexandra Szemová, 14 rokov - pečiatka
Tatiana Mancová, 11 rokov - pečiatka

ZBERATEĽ

Račianska 14

83102 Bratislava

Výtvarná súťaž detí

Krajská knižnica Juraja Fándlyho v Trnave oslavuje tohto roku 75 rokov od vzniku. Priprala pre čitateľov, najmä deti a mládež rôzne pútavé akcie. Takou sú aj t.zv. tvorivé dielne. V tomto roku žiaci trnavských škôl za spolupráce KF Trnava, na 5 stretnutiach navrhovali poštovú známku, resp. príležitostnú pečiatku k jubileu knižnice. Vyvrcholením akcie je výstava výtvarných prác, ktorej vernisáž sa uskutočnila 19. novembra 2002 (z nej sme dostali aj tento pekný pozdrav, pozn.red.).

Výstava je v Múzeu knižnej kultúry, Námestie sv. Mikuláša v Trnave a potrvá do 31.12.2002.

□ M. Šnirc

Z vianočnej známkovej nádielky

Severín Zrubec

Mnohé poštové správy už po dlhé desaťročia majú vo svojich vydavateľských plánoch pevne zakotvené príležitostné vianočné emisie. Vydávajú ich predovšetkým na posielanie vianočných pozdravov, ale vítajú ich aj filatelisti. Niekedy je to len jedna známka, častejšie dve, ale nie je zriedkavosťou, že sú vydané aj mnohoznačkové série i rôzne vydania v háččkovej úprave.

Napriek tomu, že pestrosť vianočných motívov nie je rozsiahla - zimná krajina, sviatočné symboly, tradície a zvyky, najmä však biblické výjavy - tešia sa obľube. Poštové správy dbajú na výber vhodných námetov, no nie vždy sa im podarí vyhnúť určitej motívovej podobnosti, a preto sa na známkach môže stretnúť aj s viacerými použitými motívami. Každý rok sa však nájdu aj nové námety, alebo nové výtvarné spracovanie tradičných motívov, ktoré často príjemne prekvapia verejnosť a potešia i zberateľov.

Aj v tomto roku sa môžeme na známkach stretnúť s rozlične štylizovanými vianočnými motívkami, jednoduchými i ozdobnými sviečkami a vetvičkami stromov (Česko, Island, Litva). Motívy rastlín, používaných na ozdobu príbytkov

počas vianočných sviatkov, vydala Veľká Británia na piatich známkach (cízia, imelo, ihličnaté halúzky alebo šušky).

Vo Švajčiarsku poštová správa už po tretí raz vybrala na vianočnú známku sklenenú ozdobu na stromček - kostolík (vyrobený v sklárni v Jablonci). Je zaujímavé, že v deň vydania tejto známky bola vydaná aj prekrásna 5-značková séria v emisnom rade PRO JUVENTUTE. Zo známok sa na nás usmieva päť nádherných rozkvitnutých ruží, ale aby bolo jasné, že boli vydané k Vianociam, na FDC je vianočný motív: Hviezda na betlehemskej oblohe nad pastiermi s ovcami.

Aj v tomto roku sa často objavujú umelecké reprodukcie maliarskych, rezbárskych i sochárskych diel s biblickými námetmi (Francúzsko, Maďarsko, Nemecko, Fínsko, Grécko, Španielsko, Taliansko, Vatikán, Slovensko a i.). Pochádzajú obyčajne z galérií, múzeí alebo chrámov. Zriedkavejšie sa stretáme s pôvodnými dielami s týmto námetom, ktoré objednali poštové správy na vydanie známky. S pôvodnou tvorbou so tohto roku môžeme stretnúť napríklad na známke Kanady a Lichtenštajnska.

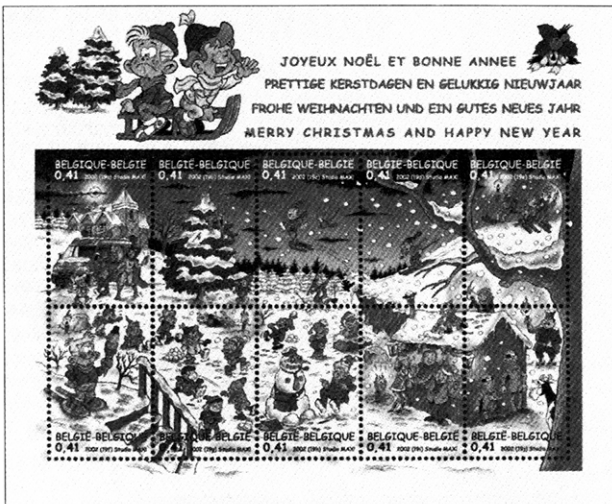

Veľký je počet poštových správ, ktoré vybrali na vianočné známky motív zimnej krajiny (napríklad Fínsko, Švédsko, Nórsko, Alandy, Slovinsko). Mnohé z nich sú veľmi zaujímavé. Napríklad 4-značková súťažná séria Švédska s pohľadom na zasnežené kostoly je neobyčajne pôvabná. Ďalšia početne veľká skupina sviatočných známok bola vydaná s motívom zimných hier a radovánok detí. Z nich osobitnú zmienku si zaslúži belgický háčček, ktorého pestrá kresba zasneženej krajiny s deťmi je zúbkovaním rozdelená na 10 známkových polí (všetky majú nominálnu hodnotu 0,41 €). Predával sa však len celý háčček, z ktorého bolo možné známky oddeliť a použiť s príkladným motívom jednotlivé známky. Za zmienku stojí aj dvojica grónskych známok s pekným obrazom veselých detí na

pozadí zasneženej krajiny. Znamky boli vydané súťažou troch dvojíc v známkom vošitku, ktorého obal má tiež veľmi peknú kresbu so zimnou krajinou. Emisia je zaujímavá aj tým, že sú to prvé grónske známky vytlačené ako samolepky. Aj Fínsko vydalo obe vianočné známky ako samolepky, ale táto krajina v tejto úprave vydáva značnú časť svojej známkovej produkcie už niekoľko rokov - a to nielen príležitostne, ale aj bežne výplatné známky.

Pravda, tu sme do textu i reprodukcií vybrali len pár známok k sviatkom. Okrem známok k vianočným sviatkom aj v tomto roku je tu záplava obálok prvého dňa vydania, poštových lístkov a celinových obálok, aerogramov, pohľadníc,

známkových zošitkov a ďalších materiálov - všetko s prílehavými vianočnými ilustráciami i sviatočnými želaniami.

Ale sú tu aj príležitostné a propagačné pečiatky k rôznym vianočným trhom, jarmokom, výstavám i ďalším zaujímavým podujatiam. Najznámejšie vianočné pečiatky, o ktorých môžeme smelo povedať, že sa stali svetoznámymi, patria pečiatky z rakúskeho mestečka Christkindl (Ježiško). Názov mesta alebo obce, ktorý má vzťah k Vianočnici, v zahraničí používajú viaceré poštové správy. Napríklad v Nemecku Engelskirchen (Anjelský Kostol), v Maďarsku Nagykarácsony (Veľké Vianoce), v Čechách Boží Dar a iné. Na Slovensku vianočné príležitostné pečiatky používajú napríklad pošty v Bratislave, Marianke, Nitre a v ďalších mestách. Najnovšie sviatočnú pečiatku používa i pošta v Rajeckej Lesnej, kde je veľkolepý rezbársky Betlehem, ktorého časť je vyobrazená i na tohtoročnej slovenskej vianočnej známke. Každoročne stúpa počet tých, ktorí svoje pozdravy posielajú s príležitostnými pečiatkami a „vianočnou poštou“, kde sa navyše používajú aj rôzne nálepky alebo kašety. S vhodnými motívmi vedú umocniť krásu vianočných pozdravov. Spomeňme ešte, že nie sú ojedinelé ani „vianočné balónové lety“, ktoré spravidla majú aj charitatívny charakter.

Aj z tohto máloho pohľadu na tohtoročnú nádielku známkovej produkcie môžeme vidieť, že tieto známky nachádzajú nielen veľký počet používateľov na poslanie vianočných pozdravov, ale aj široký okruh zberateľov zameraných na tento námet. Aj na Slovensku ■

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH
ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH
POŠTOVÝCH ZNÁMKOCH

Miroslav Gerec

TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH, 6 SK

Príležitostná známka „Technická univerzita v Košiciach“ bola vydaná 17. októbra 2002. Vytlačená bola v dňoch 27. a 30. 9. 2002 na stroji Wifag 3 (prehliadnuté boli listy okolo čísla 28436 z prvého a 63556 z druhého dňa). Použitý bol štandardný španielsky papier. Na ozúbkovanie bola použitá zostava so strednými priemermi perforačných otvorov (pre zberateľov študijne zameraných na perforáciu uvádzame identifikačný znak tejto zostavy - malé vychylenie dvoch perforačných otvorov medzi známkovými poľami 41- 42).

Podrobná prehliadka tejto známky priniesla tieto výsledky: **známka má dvojité moletovanú autotrovnú značku (AZ)** a jednu výraznejšiu doskovú vadu, ostatné doskové vady (DV) zaraďujeme medzi málo výrazné.

Príehradkový list 1

Nové AZ. Značka pre ocelotlač (čierna) je dvojité moletovaná. Štvorcová farebná testovacia stupnica s číslami (FTS) pre modrú farbu na hornom okraji vpravo. Tenké zvislé čierne čiary na dolnom okraji pod ZP 1/41-50 (stopy rozmeriavacej siete). Modré škrvny pod ZP 1/49. Viaceré tenké vodorovné čierne čiary na hornom a dolnom okraji, výraznejšie nad 1/10 a pod ZP 1/48 a 49. Dve šikmé, prerušené modré čiary pod ZP 1/50.

DV ZP 1/10 Tenká krátka šikmá čierna čiarka medzi písmenami „SL“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/30 Sivý bod v ľavom zvitku výkresov nad názvom univerzity.

DV ZP 1/40 Dva oranžové body v pravom hornom rohu známky.

DV ZP 1/46 Zvislá sivá čiara v ľavom zvitku výkresov nad názvom univerzity.

Príehradkový list 2

Štvorcová FTS s číslami pre oranžovú farbu na hornom okraji vľavo a pre sivú farbu na hornom okraji vpravo. Tenké zvislé čierne čiary na dolnom okraji pod ZP 2/41-42, 44-50 (stopy rozmeriavacej siete). Modrý bod pod ZP 2/41. Viaceré tenké vodorovné čierne čiary

na hornom a dolnom okraji, výraznejšie nad ZP 2/2 (2x) a pod ZP 2/42.

DV ZP 2/1 Tenká krátka vodorovná čierna čiarka nad ľavým zvitkom výkresov.

DV ZP 2/17 Šikmá sivá čiarka pod druhým písmenom „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/24 Tenká zvislá sivá čiarka na ľavom okraji známky pri 6. perforačnom otvore zdola.

DV ZP 2/40 Oranžový bod pod hrotom zvitkov výkresov.

DV ZP 2/44 Tenká vodorovná čierna čiarka v hornej časti pravého zvitku výkresov.

Poznatkami o doskových vadách prispel Ing. M. Kulich z Trenčína □ mg

DV ZP 1/46

Farebné trampoty nallačených známok

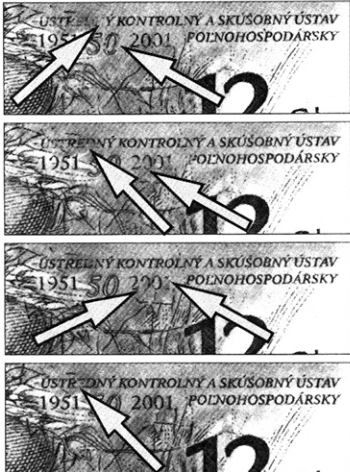
V poštovej prevádzke sa okrem iného používajú aj cely, ktoré majú poštovú známku natlačenú. Bežnej verejnosti sú z nich nepochybne najznámejšie „korešpondenčné listky“, v podstate menšej miere sú jej známe celinové obálky. Mohlo by sa zdať, že tieto na prvý pohľad fádne poštové produkty sú z filatelistického hľadiska nezaujímavé, avšak filatelističtí špecialisti sú schopní túto predstavu, resp. názor veľmi rýchlo vyvrátiť. Koho by problematika zaujímalosti na poštových lístkoch predsa len časom zaujala, odporúčam prelistovať niekoľko starších čísel Zberateľa. Trebárs v minuloročnom septembrovom čísle bol uverejnený príspevok „Zaprášený poštár“ (str. 20), v ktorom bolo stručne opísané zistenie rozdielnej sytosti tlače natlačenej známky. Toto zistenie vtedy nebolo obrazovo dokumentované. Dnes, keď vydaním nového poštového lístka (PL č. 82 - Slávkovský štít) „poštár“ prešiel do histórie, ponúkame obrazové zdokumentovanie opísanej skutočnosti (tmavá a svetlá tlač známky). Obrázky k článku sú na 2. str. obálky.

Nerovnaké sytosti tlače sa nevyhla ani celinová obálka COB 47 vydaná pri príležitosti Medzinárodnej výstavy poštových známok Slovensko 2002. Ide o COB č. 1 s natlačenou známkom v nominálnej hodnote 2 Sk - s námetom použitým na známke kat.č.179 - čím bola pôvodná hodnota COB upravená na použitie pre listovú zásielku 1. triedy (10 Sk). Hoci tu sa zatiaľ nepodarilo objaviť obálky s natoľko výrazným rozdielom v sytosti farieb ako v prípade horeuvedeného poštového lístka, predsa len niektoré nájdené kusy sa do zbierky oplatí zaradiť. Ako istú drobnú zaujímalosť možno spomenúť aj to, že svetlejšie tlače vzbudzujú dojem, akoby hviezdičky boli citrónovožltej farby, na tmavších známkach zase akoby žltá farba bola ladená mierne do oranžova.

Do zbierky sa iste oplatí zaradiť aj obálky s ešte markantnejšími rozdielmi tlače ako boli práve uvedené. K nim nepochybne môžeme priradiť chýbné tlače s posunom farieb známok. Ako dokumentuje obrázok, spomínaná natlačená známka sa tiež nevyhla takejto chybe.

Poštovými lístkami sa príspevok začínal, poštovým lístkom ho aj ukončím. Hoci nové poštové listky - PL č. 82 - sú v predaji len zopár týždňov, aj medzi nimi sa už podarilo objaviť lístok s dvojmilimetrovým posunom zelenej farby na natlačenej známke (zo zbierky F. Divoka, SNV) □ MKR

Na stránkach nášho časopisu Alexander Szamos informoval čitateľov o náleze známky 12 Sk **ÚSTREDNÝ KONTROLNÝ ÚSTAV POĽNOHOSPODÁRSKY** (kat. č. 230) s pre-rušenou číslicou „1“ v dátume 2001 (Zberateľ 10/2002, s.29). Na jeho otázku, či ide o typickú doskovú vadu, môžem odpovedať, že v tomto prípade ide o výrobnú chybu. Po prehladke viacerých priehradkových listov som zistil, že na niektorých sa vyskytuje nedotlač nielen na číslici „1“ ale aj v celom letopočte „1951-2001“ i v nápise „Ústredný kontrolný...“. Na ukážku predkladám zvislú štvorpásku uvedenej známky s DV ZP 2/39. Ako zo zväčšenín známok vidieť (obr.1), nedotlač sa vyskytuje nepravidelne a zrejme súvisí s použitou technológiou tlače.

Obr.1 - Nedotlač na známke č.230

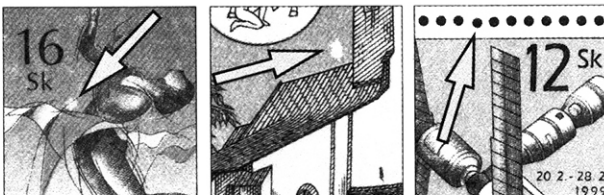
Pozorné oko zberateľa na slovenských poštových známkach odhalí mnohé zaujímavosti. Do tejto kategórie patrí aj nedotlač na známke 16 Sk **MAJSTROVSTVA EURÓPY V KRASOKORČULOVANÍ** (kat.č.227), na ktorej sa v modrej ploche objavila biela „vločka snehu“ (obr. 2). Podobne aj na výplatnej známke 7 Sk **MARTIN** (kat.č.124), na ktorej sa biela škvrna objavila nad strechou kostola (obr.3). Pre zmenu ide o nedotlač ružovej farby.

Stačí sa iba pozorne pozerať a nebrať za nemenný fakt iba to, čo je opísané a uvedené v katalógoch. Som presvedčený, že mnohí filatelisti majú vo svojich zbierkach zaujímavé známkové exempláre, o ktorých by stálo za to informovať filatelistickú verejnosť. Podob-

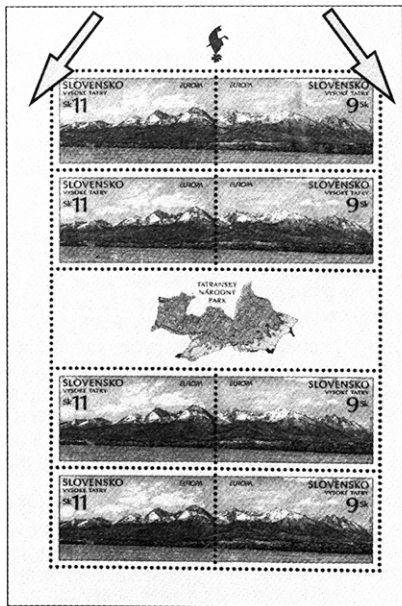
NOVÉ ZAUJÍMAVOSTI NA SLOVENSKÝCH ZNÁMKACH

Viliam Hrnčár

ne, ako Ivan Gažovič informoval čitateľov o náleze hárdčka **OCHRANA PŘÍRODY - SPEVAVÉ VTÁCTVO** (kat. č. 189 -191 H) s orezaným ľavým horným rohom (Zberateľ 9/2001, s.20). Priznávam, že na tento objav som sa pozeral dosť skepticky. Avšak len do doby, pokiaľ som rovnaký materiál nedostal pri poštovom okienku aj ja. Zrejme stál pri mne, ako vraví môj priateľ, dobrý duch filatelista, keď som za podobných okolností zakúpil priehradkový list **EUROPA - TATRANSKÝ NÁRODNÝ PARK** (kat. č. PL 177-178). Zaujímavý je tým, že jeho pravý okraj je oveľa užší ako ľavý (obr.5).

Obr.2 (vľavo) - „Snehová vločka“ na známke č.227, obr.3 (uprostred) - Biela škvrna na známke č.124, obr.4 (vpravo) - Vychýlený perforačný otvor na známke č.183, obr.5 (dole) - Rozdielna šírka okrajov na prepážkovom liste známok 177-178

Práve toto je na filatelii vzrušujúce. Hľadanie, objavovanie nových poznatkov a radosť z úspechu ako odmena za svoju trpezlivú prácu na zvelaďovaní svojich zbierok. Pravda, chce to aj trochu šťastia a ak ho máte, potom si môžete tak ako ja doplniť tabuľku č. 2 v článku Miroslava Gereca Zúbkovanie známok tlačných ocelotlačou z plochých dosiek (Zberateľ 8/2002, s.14-15). V tomto prípade ide o hárdček 12 Sk **PRVÝ KOZMICKÝ LET OBČANA SR - IVAN BELLA** (kat. č. 183 H), ktorý má na hornom rade zúbkovania 10. perforačný otvor zľava vychýlený (obr.4) ■

Zaujímavé použitie doplatných známok

Rudolf Rakovský

K napísaniu tohto článku ma priviedol na prvý pohľad celkom obyčajný, čo sa týka kvality pečiatok možno až nezaujímavý list, poslaný z Bratislavy do Tatranskej Lomnice 15. VII. 1940. List hmotnosti 20-100g mal byť vyplatený poštovou známkou v hodnote 1,60 Ks, ale vyplatený bol iba známkou č. 30 Andrej Hlinka nominálnej hodnoty 1,00 Ks. Pre chýbajúce výplatné vo výške 60 halierov bol list na prijímacej pošte v Tatranskej Lomnici zatažený doplatným v dvojnásobnej hodnote chýbajúceho výplatného, to znamená 1,20 Ks (list je vyobrazený na 2. strane obálky, detail doplatných známok na obr.1).

Obr. 1 - Detailný pohľad na liste použité doplatné známky 20 h a 1 Ks a denné pečiatky pošta Tatranská Lomnica

Potiaľto je celý postup pošty v poriadku. Zaujmal ma však pomerne neprehľadný zhluk pečiatok na doplatných známkach. Pri pozornejšej prehliadke doplatných známok som zistil, že doplatné známky boli už predtým raz použité na pošte Tatranská Lomnica. Na známke hodnoty 1 Ks je dokonca čitateľný dátum 9.VII.40. Známky boli na list nalepené žltým klovatinovým lepom, aký sa na poštách používal na lepenie balíkových nálepiek. Stopy lepidla sú viditeľné po obvode známok. Z tohto vyplýva,

že nalepené doplatné známky už predtým boli použité a opätovne nalepené a opečiatkované prijímacou poštou Tatranská Lomnica s dátumom 16. VII. 40.

Vzhľadom na celkovú kvalitu listu nepredpokladám, že ide o dodatočne vyrobený falzifikát celistvosti ku škode zberateľov. Preto je tu otázka, ako došlo k takejto manipulácii s listom, pretože celý tento proces mohol byť urobený len priamo na pošte Tatranská Lomnica. Ponúkajú sa dve vysvetlenia, ale v oboch prípadoch išlo o protiprávne konanie :

1 - Vybratie doplatného na škodu pošty poštovým úradníkom, ktorý použil už znehodnotenú doplatnú známku a hodnotu doplatného si ponechal.

2 - Vedomé použitie pečiatkovaných doplatných známok z iného listu, ktorý z neznámych príčin pôvodný adresát neprebral. Úradník miesto toho, aby musel pracne evidovať ich opisanie, jednoducho ich odlepil a použil na ďalšom liste. Tomuto vysvetleniu napovedá skutočnosť, že aj pôvodné pečiatky boli z pošty Tatranská Lomnica.

Možno, že dôvodom vzniku tohto listu bola aj iná príčina, ale to už zostane tajomstvom minulosti.

Obr.2, 3 - Doplatné známky 1 Ks doskovou chybou - červenou škrvnou za písmenom „s“

Ďalšou zaujímavosťou na tomto liste je použitie doplatnej známky hodnoty 1 Ks s výraznou doskovou chybou vo forme červeného fláku za písmenom „s“ v hodnotovom označení (obr.2). Uvedená chyba napriek svojej veľkosti a výraznosti dosiaľ nebola evidovaná v žiadnom katalógu. Jediná zmienka o nej bola v časopise Slovenský filatelista č.8-9/1942, bez udania polohy na tlačovom liste. Skutočnosť, že nejde o náhodné znečistenie dosky počas tlače dokazuje fakt, že priehradkové listy s touto chybou boli na viacerých poštových úradoch. Vo svojej zbierke mám nepečiatkovanú známku so zvisle rastrovaným lepom, pečiatkovanú známku z pošty PRIEVOZ (obr.3) a uvedený list s použitím známky na pošte Tatranská Lomnica. Predpokladám, že ide o terciárnu doskovú chybu, ktorá vznikla v priebehu tlačie emisie Doplatné I.vydanie doskou 1 - 1. typ (1 pod „DO“ v prostriedku), len zvislý raster a bola len na časti nákladu. Polohu známky na tlačovom liste sa mi zatiaľ nepodarilo zistiť.

Z uvedeného materiálu je vidieť, že pozorným sledovaním aj na prvý pohľad nezaujímavého listu možno zistiť zaujímavé skutočnosti o manipulácii s listami v procese poštovej prevádzky, prípadne si spresniť svoje zistenia o predpokladaných doskových chybách známok ■

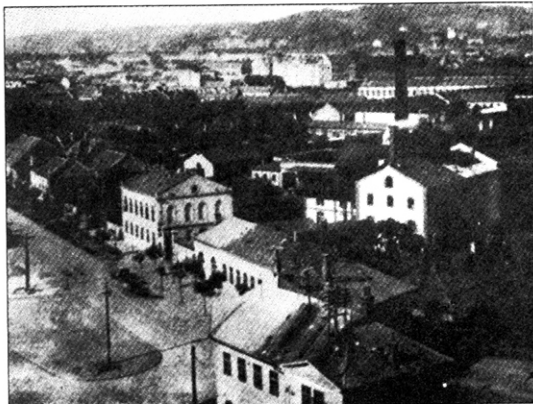
Pivovarské kovové známky spoločnosti „Bratia Stein“ v Bratislave

Anton Fiala

Po politickej kataklizme v Uhorsku koncom prvej polovice 19. storočia dochádza k veľkému rozmachu priemyslu v Bratislave. Prúdením obrovského kapitálu do mesta vďaka vznik viacerých závodov. V rokoch 1870 až 1880 tu vzniklo 19 manufaktúr, tovární a medzi nimi aj pivovar obchodnej spoločnosti „Iritzer a Stein“. Magistrát mesta vydal pivovaru stavebné povolenie dňa 24. mája 1872 a tento deň sa stal aj dňom zrodu nového podniku.

Steinov pivovar staval na pivovarských tradíciách známych v Bratislave už od stredoveku a po zbúraní Meštianskeho pivovaru v roku 1968 na Rybnom námestí, získal v meste dominantné postavenie. Na výstavbu pivovaru sa podujali stavitelia Feiglerovci - Ignác a Karol, a to na dvoch miestach v meste. Sladovní staval na Cintorínskej ulici a budovu vlastného pivovaru na dnešnej Blumentálskej ulici (obr.1). Po montáži strojového zariadenia mohli stáčať prvé pivo už v decembri roku 1872, ktoré sa dostalo na trh v nasledujúcom roku. Pri ročnej produkcii 60 až 70 tisíc hektolitrov piva pivovar spočiatku zamestnával 40 až 50 pracovníkov. V roku 1931 vyskladnil 82 818 hektolitrov, v roku 1948 až 280 077 a v roku 1972 okolo 750 tisíc hektolitrov piva.

prešla pod národnú správu. Po znárodnení v roku 1948 bol pivovar začlenený ako „Západoslovenské pivovary a sladovne, n. p. v Bratislave“. V súčasnosti existuje pivovar ako „Stein pivovar, a.s., Bratislava“.

Obr.1 - Pohľad na pivovar „Bratov Steinovcov“ v Bratislave

Zamestnanci pivovaru vyvíjali solidaritu s robotníkmi iných závodov v meste pri presadzovaní volebného práva, pri nespokojnosti so Všeobecnou robotníckou poisťovňou a mnohých ďalších akciách. Hoci v ekonomickej oblasti nezarábali zamestnanci pivovaru málo, napriek tomu sa vedenie závodu snažilo vychádzať so svojimi pracovníkmi podľa pivovarských zvyklostí, ako tomu bolo napríklad v Čechách. Išlo o prídel piva pre zamestnancov, ktorý mohli vypíť priamo na pracovisku. Na tento účel vydávali pracovníkom kovové známky (žetóny) na odber piva a slúžili vedeniu ako evidencia o prevzatí piva a jeho množstva.

Popis kovových známok:

1 ● Bratislava, pivovar „Bratia Stein“, s. r. o. (1873-1917) - Pivovarská známka na odber 1 litra piva - L: V perličkovom kruhu v poli dvojriadkový nápis: BRUDER / STEIN - R: V perličkovom kruhu v strede arabská číslica 1, pod ňou LITER - V hornej časti opis HAUSTRUNK-MARKE - Hrana hladká, mosadz, 23 mm, 3 g, Mestské múzeum v Bratislave, i.č. N - 10528 (obr.2).

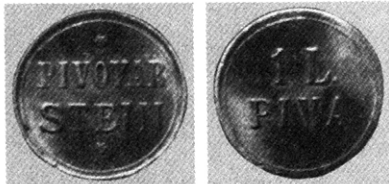

Obr.2 - Pivovarská známka na odber 1 litra piva v rokoch 1873-1917

Steinov pivovar získaval medailové ocenenia a čestné uznania na výstavách a veľtrhoch vo Viedni (1873), Paríži (1878), Terste (1882), Bruseli (1888), Budapešti (1896), Bratislave (1899), v Banskej Bystrici a mnohých ďalších mestách, čo pozitívne vplývalo aj na exportovanie piva do zahraničia.

Pre rozvoj podniku hrali dôležitú úlohu vlastnické vzťahy. Obchodná spoločnosť „Iritzer a Stein“, sa po roku 1918 zmenila na akciovú spoločnosť pod názvom „Bratislavský pivovar a sladovní Bratia Steinovci“, ktorá po oslobodení v roku 1945

Obr.3 - Pivovarská známka na odber 1 litra piva v rokoch 1918-1939

2 ● Bratislava, akciová spoločnosť „Bratislavský pivovar a sladovní, Bratia Stein“ (1917-1939) - Pivovarská známka na odber 1 litra piva - L: V poli dvojriadkový nápis PIVOVAR / STEIN. Nad nápisom a pod ním šesťcípna hviezdička - Hrana hladká, hliník, 22 mm, 1,7 g (obr.3).

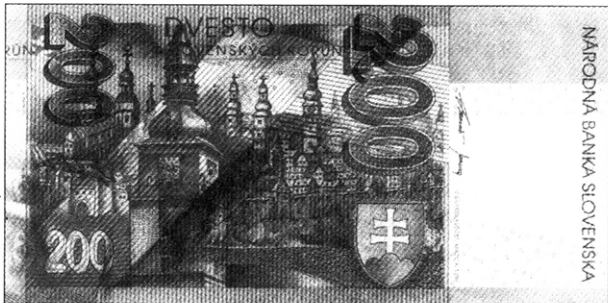
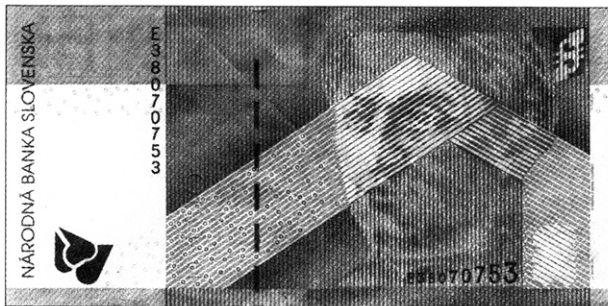
Dnes poznáme iba dva druhy týchto kovových známok na odber piva, ktoré boli razené z mosadze a hliníka. Nie je vylúčené, že sa v budúcnosti môžu objaviť aj ďalšie nové druhy.

Doposiaľ nie je ani dokázané, či ich razila mincovňa v Kremnici, alebo firma D. Adler v Bratislave. Pivovarské kovové známky bratov Stei-
novcov sú v súčasnosti vzácné. Sú dokumentom doby, histórie pivovarníctva a poukazujú aj na sociálnu stránku zamestnancov tohto
bratislavského podniku ■

Pramene:

- [1] Anonym: S.t.e.i.n. akciová spoločnosť Bratislava. Bratislava b.l, s.1-8
- [2] Fiala, A.: Brüder Stein, Bierbrauerei und Malzfabrik. In: „translokal“ (9 Stadte) im Netz (1848-1918). Graz 1996, s.464
- [3] Kolektív: Dejiny Bratislavy. Bratislava 1966, s.227, s227 a n.
- [4] Likovský, Z.: Známky slovenských pivovarů. In: Numizmatika 16. Bratislava 1998, s.103-105
- [5] Tkáč, F.: Sto rokov bratislavského pivovaru. In: Vlastivedný časopis XXII, 2. Bratislava 1973, s.94-95
- [6] Vadkertiová, K.: Historicko-technické pamiatky potravinárskeho priemyslu v Bratislave v období priemyselnej a vedecko-technickej revolúcie do roku 1918. In: Technické pamiatky Bratislavy (Zborník Mestskej správy pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave) 8, s.67 a n.

200 korunová bankovka s výrobnými chybami

Zaujímam sa o bankovky z obdobia Rakúsko-Uhorska, Československa 1919-1993 a od samostatnosti Slovenskej republiky zbieram výrobné chyby a iné zaujímavosti slovenských bankoviek. V zbierke mám niekoľko zaujímavých exemplárov na 20, 50, 100, 200, 500 a 1000 korunových bankovkách. Na niektorej je chybné vytlačenie nominálnej hodnoty, označenie typu a slovné vyjadrenie hodnoty, na iných chybné rozmery bankoviek alebo posun tlačie niektorých farieb. O podobných nálezoch tlačových odchýlkach na našich bankovkách som sa dočítal aj na stránkach obľúbeného časopisu Zberateľ. Chcem čitateľov aj ja oboznámiť s jedným unikátnym exemplárom 200 korunovej bankovky.

Na líčnej strane bankovky je výrazná nedotlač portrétu Antona Bernoláka, chýba nominálna hodnota 200, číselné vyjadrenie DVESTO / SLOVENSKÝCH KORÚN, znak pre nevidiacich (tri body), nápis Anton Bernolák, na pravej strane bankovky chýba zelený pás a nominálna hodnota 200.

Na rubovej strane bankovky je v ľavom dolnom rohu vytlačená časť tváre Antona Bernoláka (pootočená o 90°), v ľavom hornom rohu „RÚN“ (časť slova KORÚN), v strede bankovky v hornej časti je vytlačené „DVESTO / SLOVENSKÝCH KORÚN“, cez nominálnu hodnotu 200 je cez číslicu natlačená časť dvojky a nuly (z líčnej strany pootočená o 90°) a rovnaká číslica 200 je navyše vytlačená aj na ľavej hornej časti bankovky. Zaujímavý je aj tretí, takmer čierny šikmý pás cez stred bankovky.

□ Jozef Prázdnovský

Nemecko pre deti

Aj v tomto roku pokračovalo Nemecko vo vydávaní príležitostných emisií poštových známok s príplatkom k nominálnej hodnote v prospech detských činností a starostlivosti o mládež. Po jednotlivých známkach, a najmä obľúbených hárčkoch vydávaných v uplynulých rokoch, poštová správa sa vrátila k svojim začiatkom - k vydávaniu celých sérií. Teraz sú to rôzne detské hračky, ktoré tiež patria medzi obľúbené námety: Sachové figúrky a drevený autožerjav (obe 51 + 26 €), plyšový medvedík a vyobliekaná bábika s rozkošne špúliacimi ústočkami (obe 56 + 26 €) a historická parná lokomotíva (153 + 51 €). Autorom výtvarných návrhov emisie je H. Scheuner. Emisia bola vydaná 6. 6. 2002. Na ukážku zo série sme vybrali známku s bábikou s rozkošne špúliacimi ústočkami □ Zc

Finančná známka KÜHMAYEROVEJ TOVÁRNE V BRATISLAVE

Anton Fiala

K rozkvetu priemyslu v Bratislave v druhej polovici 19.storočia patrila aj továreň, ktorú založil v roku 1868 remeselník **František Kühmayer**. Pozemok, na ktorom bola továreň postavená, mal rozlohu 15 500 metrov štvorcových a nachádzal sa pri riekeke Vydrica, kde bol siedmy vodný mlyn s trojposchodovou budovou. Továreň mala tiež parný stroj s výkonom 160 koní. Jej výrobnou náplňou boli zlaté a strieborné šnúry, epolety, dištinkcie a ďalšie doplnky na uniformy armády. Pri spustení výroby pracovalo v továrni približne 100 zamestnancov. Ich počet sa zvyšoval a po rekonštrukcii a modernizácii továrne v roku 1898 pracovalo začiatkom 20.storočia už 300 pracovníkov, z toho dve tretiny žien. Pre svoju popularitu mala výborný odbyť výrobkov nielen v Uhorsku, kde bola jedinou továrňou svojho druhu, ale aj v Rakúsku. Svoje výrobky exportovala do Srbska, Turecka a tiež do Egypta. Po druhej svetovej vojne v priestoroch bývalej továrne vznikli Slovenské závody technického skla na výrobu vianočných ozdôb a technického skla (obr.1).

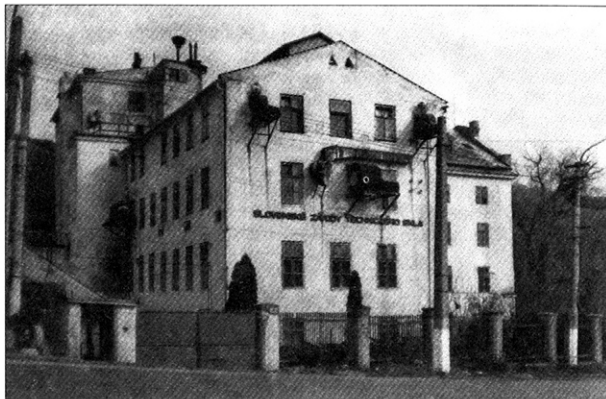

Obr.2 -
Finančná
známka
Kühmayerovej
továrne
z rokov
1868-1918

Továreň Kühmayer patrila k nemnohým továrňam v Bratislave, ktorá používala vo vnútornom styku medzi zamestnancami aj známky, ktoré sú v dnešných časoch už veľkou vzácnosťou. Finančná známka (obr.2) má v poli arabskú číslicu 10, v hornej časti zľava nahor v polobľúku uvedený názov firmy KÜHMAYER a v dolnej časti štylizované vetvičky s kvetom. Hrana známky je hladká, pravdepodobne vyrobená z mosadze (?).

Finančná známka je zatiaľ známa iba v hodnote 10 gracijarov, alebo halierov rakúsko-uhorskej meny. Doteraz nie je zná-

me, či bola vydávaná aj v iných hodnotách, ani kde bola razená. Domnievam sa, že vydávanie známok Františkom Kühmayerom malo skôr sociálny aspekt, pretože v továrni pracovalo mnoho žien a za tieto známky si mohli v miestnej kantíne dopriať stravu, prípadne nakúpiť rôzne výrobky za zvýhodnené ceny.

Obr.1 - Pohľad na komplex budov bývalej Kühmayerovej továrne (1868-1945) v období po 2.svetovej vojne

Len nasledujúci výskum by nám ukázal, do akej miery bol majiteľ továrne vedený sociálnym citením, alebo rafinovanou a chladnou ekonomickou kalkuláciou ■

Literatúra:

- [1] Archív Mestského múzea v Bratislave.
- [2] Cmorej, J.- Gažo, M.: Pressburg. Pozsony. Bratislava 1883-1919. Bratislava 2000, s. 149.
- [3] Francová, Z.: Die Kühmayer Fabrik. In: „trasokal“. 9 Städte im Netz (1848-1918). Graz 1996, s. 463.
- [4] Kolektív: Dejiny Bratislavy. Bratislava 19, s. 228 a n.
- [5] Výčislík, A.: Počiatky zbrojárskeho priemyslu v Bratislave. In: Technické pamiatky Bratislavy (Zborník Mestskej správy pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave) 8. Bratislava 1985, s. 60 a n.

Čo všetko sa zmestí na jednu malú známku

Francúzska poštová správa pre svoje zámorské územie Nová Kaledónia vydala v roku 2001 príležitostnú známku pod názvom „Kniha je môj priateľ“. Znáмка ňou propaguje čítanie kníh deťmi a mladými ľuďmi a pripomína, že aj v období, keď do výchovných a vzdelávacích procesov výrazne vstúpila elektronika, čítanie kníh má svoj význam a je nezastupiteľné. Grafik J.R.Lisiak okrem otvorenej knihy a piatich malých čitateľov, dokázal na malú plochu známky umiestniť mnoho atribútov, ktoré symbolizujú poznanie v mnohých oblastiach ľudskej činnosti a sveta: Planétu Saturn, pyramidu, kostol, krídla vtákov nad krajinou, lietadlo, delfína, netopiera i tvár mimomešťana (či robota?). A predať s dôvtipnej kompozícií známka nepôsobí preplneným dojmom. Či áno? □ Zc

Balíkové sprievodky Slovenskej pošty a ich úpravy

Dušan Evinic

Po vzniku Slovenského štátu 14.3.1939 činnosť pošty zo začiatku pokračovala podľa predpisov predchádzajúcej Československej poštovej správy. Nadalej boli používané nálepky, tlačivá, formuláre a i ďalšie pomôcky vydané Československou poštovou správou. Neskoršie boli niektoré tieto pomôcky prispôsobené tak, aby vyhovovali novovydaným poštovým predpisom.

Podľa oznámenia v Uradných správach Ministerstva dopravy a verejných prác č.14/1939 prešlo vydávanie poštových cien a celín, ako i dozor nad ich výrobou, do kompetencie Riaditeľstva pošty a telegrafov v Bratislave. Toto Riaditeľstvo bolo zrušené od 1.3.1940 a jeho pôsobnosť prešla na horeuvedené ministerstvo do poštového rezortu.

V balíkovej pošte sa používali doterajšie sprievodky až do spotrebovania, potom boli vydané nové. Výplatné sa naďalej hradiilo v hotovosti a náhlostný príplatok známkami. Odvod všetkých druhov poštových cien, známok, celín a vzorcov vydaných bývalou Československou poštovou správou bolo potrebné vykonať do 15. 8. 1940, pretože už boli nahradené novými, slovenskými. Prvý prehľad platných slovenských celín a vzorcov spolu s ich vyobrazením priniesli Uradné listy slovenskej pošty č. 40/1941.

V nasledujúcom prehľade chcem priblížiť rozličné vydania sprievodiek slovenskej poštovej správy s nariadeným kolkom, určené na vnútroštátny poštový styk a ich neskoršie úpravy, ktoré vznikli po zmene výšky kolkového poplatku a zmene štátneho útvaru (preťah ČESKOSLOVENSKO).

1. SPRIEVODKY K OBYČAJNÝM BALÍKOM

Obr.1 - Prevrátená čierna strojová preťah dĺžky 36 mm použitá na obvyčajnej sprievodke vydania 1943. Na sprievodke je odťahok dennej provízornej pečiatky pošty Drahňov i vizórná podacia nálepka - rukopisné údaje názvu podacej pošty i podacieho čísla priamo na sprievodke.

Obr.1 - Prevrátená čierna strojová preťah dĺžky 36 mm použitá na obvyčajnej sprievodke vydania 1943. Na sprievodke je odťahok dennej provízornej pečiatky pošty Drahňov i vizórná podacia nálepka - rukopisné údaje názvu podacej pošty i podacieho čísla priamo na sprievodke.

■ 1.1 Vydanie 1940

Kolok: Vzor 1939 hodnoty 50 halierov · Rozmery: 180 x 125 mm vrátane ústrižku pre príjemcu · Farba tlače: Modrá rozličných odtieňov · Farba papiera: Zelený kartón · Predajná cena: 60 halierov za kus · Balenie: V balíčkoch po 100 kusoch · Orámovanie sprievodky: Tenká dvojitá čiara vo farbe tlače textov · Predajná cena balíčka 60 Ks.

Obr.2 - Sprievodka k balíku s udanou cenou z Jakubova do Smoleníc. Zvýšenie kolkového poplatku je uhradené bežným kolkom hodnoty 50 halierov dolepením vedľa natlačeného kolku na obvyčajnej sprievodke vydania 1940

Obr.2 - Sprievodka k balíku s udanou cenou z Jakubova do Smoleníc. Zvýšenie kolkového poplatku je uhradené bežným kolkom hodnoty 50 halierov dolepením vedľa natlačeného kolku na obvyčajnej sprievodke vydania 1940

Toto vydanie obvyčajných balíkových sprievodiek možno doložiť v dvoch úpravách:

1.1.1 - Pod spodnou dvojitou čiarou na prednej strane sprievodky nie je žiadny nápis. Na zadnej strane sprievodky pod miestom pre príjemcu je nápis: „(Príjemcov podpis)“ a pod krátkou tenkou čiarou vľavo dolu, nad silnou orámovanou čiarou jednoriadkový text: *) Čo sa nehodí, škrtnúť. Na ústrižku pre príjemcu je vpredu, vľavo dolu, údaj roka 1940.

1.1.2 - Na prednej strane je pod spodným orámovaním nápis: „Ak odosielateľ neurobí opatrenie pre prípad nedoručiteľnosti, bude zásielka bez jeho súhlasu vrátená!“ Nápis začína pod ústrižkom pre adresáta balíka. Na rube sprievodky je pod miestom pre adresáta text: „(Podpis prijímateľa)“. Na tej istej strane vľavo dolu je pod krátkou čiarou trojriadkový nápis s upozoreniami pre prípad nedoručiteľnosti balíka.

Obe vyhotovenia majú ďalšie drobné odlišnosti.

■ 1.2 Dopĺňovanie kolkového poplatku v roku 1943

Zákonom č.138/1943 Sl. zákonníka z 28.10.1943 bol zvýšený kolkový poplatok na poštových sprievodkách z 50 halierov na 1 Ks. Úprava výšky kolkového sa uskutočnila od 19.11.1943. Od toho dňa museli mať poštové sprievodky kolok v hodnote 1 Ks.

Vykonávacie vládne nariadenie k horeuvedenému zákonu (č.143/1943 Sl. zákonníka), umožňovalo používanie dovtedajších sprievodiek za podmienky, že bude na nich kolkový poplatok doplnený na príslušnú výšku. Doplnenie sa vykonávalo dvoma spôsobmi: prítlačkou doplnovacieho kolku alebo dolepením kolkovej známky v hodnote 50 halierov.

1.2.1 - Prítlač doplnovacieho kolku sa vyhotovila na sprievodkách, ktoré mal na sklade Poštový hospodársky úrad v Bratislave. Doplnovací kolok má tvar ležateho obdĺžnika rozmerov 12x28 mm a je umiestnený vľavo od natlačenej kolky. Tlač doplnovacieho kolku je negatívna, v červenej farbe. V hornej časti doplnovacieho kolku je text: „DOPLŇOVACÍ KOLOK“, pod ním vľavo je štátny znak, vpravo údaj hodnoty doplnovacieho kolku „50 h“. Doplnovací kolok je prítlačkou v rozličnej výške voči základnému kolku a niekedy zasahuje pravý okraj prítlačenej doplnovacieho kolku do bežného, alebo je od neho vzdialený. Sprievodky s doplnovacím kolkom bolo možné používať aj po 30. 4. 1944, kedy skončila platnosť sprievodiek s natlačeným kolkom v hodnote 50 halierov.

Obr.3 - Úhrada zvýšeného kolkového poplatku prítlačkou doplnovacieho kolku na obvyčajnej sprievodke vydania 1940. Sprievodka bola použitá k balíku zo Svidníka do Nemšovej a jej doposlania do Zlatoviec

1.2.2 - Doplnenie výšky kolkového poplatku dolepením bežného kolku sa malo vykonať na sprievodkách, ktoré mali v zósobe poštové úrady alebo súkromní predávajúci poštových cien a verejnosť. Dolepenie kolku sa malo vykonať tak, aby sa ním prelepil kolok vytlačenej na sprievodke. Toto nariadenie sa často porušovalo a kolky sa dolepovali vedľa natlačenej kolkovej známky. Možno dokladovať prípady, že hodnota doplnovacieho kolkového poplatku bola uhradená viacerými kolkovými známkami nižších hodnôt. Takúto úpravu doplnovania kolkového poplatku bolo možné používať iba do 30. 4. 1944. Pri podaní sa mali dolepené kolky znehodnotiť odtlačkom dennej pečiatky v čiernej farbe.

■ 1.3 Vydanie 1943

Kolok: Vzor 1939 hodnoty 1 Ks · Rozmery: 180 x 125 mm vrátane ústrižku pre príjemcu · Farba tlače: Modrá rozličných odtieňov · Farba papiera: Svetlohnedý, svetlozelený kartón · Predajná cena: 1,10 Ks za kus · Balenie: V balíčkoch po 100 kusoch · Orámovanie sprievodky: Tenká dvojité čiara vo farbe tlače textov.

2. SPRIEVODKY K BALÍKOM S DOBIERKOU

Dobierkové sprievodky sú dvojdielne. Jednu časť tvorí samotná sprievodka a druhú, oddelenú priesekom, dobierková peňažná poukážka.

Obr.4 - Dobierková poštová sprievodka vydania 1941 s doplnovacím kolkom pretlačená čiernou strojovou pretlačou dĺžky 36 mm

■ 2.1 Vydanie 1941

Kolok: Vzor 1939 hodnoty 50 halierov · Rozmery: 180 x 250 mm vrátane ústrižku pre príjemcu · Farba tlače: Modrá rozličných odtieňov · Farba papiera: Svetlohnedý kartón · Predajná cena: 70 halierov za kus · Orámovanie sprievodky: Tenká dvojité čiara vo farbe tlače textov. V ľavej dolnej časti ústrižku pre príjemcu je údaj roku tlače 1941.

■ 2.2 Doplnenie kolkového poplatku v roku 1943

2.2.1 - Prítlačkou doplnovacieho kolku.

2.2.2 - Dolepením kolkovej známky hodnoty 50 halierov.

■ 2.3 Vydanie 1944

Kolok: Vzor 1939 hodnoty 1 Ks · Rozmery: 180 x 250 mm vrátane ústrižku pre príjemcu · Farba tlače: Modrá rozličných odtieňov · Farba papiera: Svetlohnedý kartón · Predajná cena: 1,20 Ks za kus · Orámovanie sprievodky: Tenká dvojité čiara vo farbe tlače textov.

Na sprievodke nie je uvedený rok tlače.

PRETLAČ „ČESKOSLOVENSKO“

Po obnovení pôsobnosti československých úradov na území Slovenska v roku 1945 boli na dopravu balíkov používané neupravené balíkové sprievodky vydané bývalou Slovenskou poštovou správou.

Zmena nastala po vydaní nariadenia Poverenctva SNR pre pošty a telegrafy zo dňa 6. júna 1945, ktoré stanovili, že poštové ceny vydané bývalou slovenskou poštovou správou možno naďalej používať za predpokladu ich pretlačenia nápisom ČESKOSLOVENSKO. Toto nariadenie sa však dôsledne nedodržiavalo. Dôkazom toho sú sprievodky slovenskej poštovej správy bez pretlače použité ešte aj v roku 1946.

Na sprievodkách sa mal nápis ČESKOSLOVENSKO umiestňovať obdobne ako na celinách, t.zn. cez kolkovú známku, alebo aj cez doplnčiaci kolok. Na kolkovej známke nápis ČESKOSLOVENSKO mal smerovať šikmo zľava dole doprava hore. Na tento účel dostali pošty od Poštového hospodárskeho úradu v Bratislave riadkové 26 mm dlhé gumené pečiatky.

Obr. 5 - Ručná červená pretač na obyčajnej sprievodke vydania 1943. Sprievodka k náhlemu balíku má odtlačok provizórnej dennej pečiatky Sečovec s rozlišovacím písmenom „b“. Denná pečiatka je doplnená riadkovou dátumovou pečiatkou s dátumom 24.Feb.1946. Na sprievodke je nalepená i provizórna podacia balíková nálepka - na kúsku papiera odtlačenej podacie číslo (pravdepodobne číslovačkou) a riadková pečiatka s názvom pošty

Poznáme sprievodky s čiernymi strojovými pretačmi dĺžky 28 mm s výškou písmen cca 2 mm, s pretačmi dĺžky 34 mm s výškou písmen cca 3 mm a s pretačmi dĺžky 23 mm s výškou písmen cca 2 mm v červenej farbe, ktoré pochádzajú pravdepodobne zo zásob Poštového hospodárskeho úradu, kde boli takto upravené. Pretač dĺžky 34 mm sa vyskytuje spravidla iba na sprievodkách, kde je okrem bežného dotlačenej i doplnčiaci kolok a zasahuje - upravuje oba kolky súčasne. Ako už bolo uvedené, ručná pretač mala byť umiestnená na kolchoch tak, aby smerovala zľava dolu doprava hore. Ani toto

nariadenie nebolo dôsledne dodržiavané a pretače na sprievodkách boli umiestňované aj v iných polohách.

Výnimočne možno zistiť i vyhotovenie nápisu ČESKOSLOVENSKO písacím strojom (Turany nad Váhom z 11. 12. 1946). Vyskytujú sa i odtlačky gumených pečiatok v prevrátenom tvare. Neúplný text „KOSLOVENSKO“ možno doložiť na sprievodke k balíku z Trenčianskych Teplic podanej 18. 4. 1946 (náhoda - prekrytie sprievodky pri pretlačení lístkom papiera?).

Pretače na sprievodkách sa vyskytujú v čiernej, červenej a fialovej farbe.

Prehľad výskytu variant pretačí ČESKOSLOVENSKO na balíkových sprievodkách:

Pretač	Vydanie			
	1.2.1.	1.3.	2.2.1.	2.3.
Čierna strojová 34/3 mm		●	●	●
Čierna strojová 28/2 mm		●		●
Červen.strojová 23/2 mm				●
Čierna, ručná				●
Červená, ručná		●		●
Fialová, ručná		●		●

Vzhľadom na pomerne veľmi malý výskyt dokladového materiálu autor uvíta pripomenky alebo doplnky k tejto problematike ■

Pramene:

- [1] Celiny 3.94 Zpravodaj společnosti sběratelů celin
- [2] J.Kořínek - Fiskální celiny
- [3] Katalóg Pofis 2001 Čs. celiny 1918-1992, II.diel
- [4] Úradné správy min.dopravy a verej.prác 1939,1940
- [5] Úradné listy Slovenskej pošty 1940
- [6] Úradné správy slovenskej pošty 1940-1945
- [7] F.Martinka a kol.- Celiny Československa 1945-1983 Filatelistické state ZSF č.20
- [8] Zbierka autora

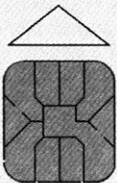
Staroslovanská akadémia

Tri hlaholské písmená SAK (Staroslovanská akadémia Krk) sú motívom známky (4 kn), ktorú Chorvátska pošta vydala 3.10.2002. Akadémiu založili pred 100 rokmi na ostrove Krk na bádanie a zachovanie dedičstva bratov Cyrila a Metoda a slovanskej liturgie a písma (hlaholiky), ktoré boli vtedy v nebezpečenstve.

V 19.storočí prišlo k úplnému národnému a kultúrnemu zjednoteniu Chorvátska. Ilýrske hnutie, neskôr aj chorvátske národné obrozenie pod vedením Ludovíta Gaja zjednotilo pravopis, jazyk, politické a národné ciele Chorvátov z troch kráľovstiev (Chorvátska, Slavónska, Dalmácie), Dubrovníka, Istrie a Bosny a Hercegoviny (vtedy pod tureckou okupáciou). Boj proti germanizácii a maďarizácii (Chorvátsko a Slavónsko) i talianizácii (Dalmácia, Istria a ostrovy) výrazne posilnil slovanský svet, čo vyvolalo nevlú

ly a slovanskej liturgie. Roku 1902 založil na Krku spomínanú Staroslovanskú akadémiu, na ktorej pôsobili mnohí kňazi a prominentní profesori. Vydávali sa tu knihy, ktoré zväčša pripravil Josip Vajs, profesor Karlovej univerzity v Prahe. Jeho posledná kniha „Staroslovanský žaltár v chorvátsko-hlaholskom písme“ bola vydaná v Prahe v roku 1916. Po talianskej okupácii ostrova Krk počas vojny prerušila akadémia svoju činnosť. Obnovená bola opäť v roku 1948 a o 4 roky bola premenovaná na Staroslovanský inštitút. Vydáva časopis Slovo (doteraz 50 čísiel) a sporadicky knižné diela (doteraz 9 zväzkov).Pri 100. výročí akadémie sa konalo v októbri 2002 a na Krku medzinárodné vedecké sympóziom s názvom Hlaholika a chorvátsky hlaholizmus. Vyše 70 významných vedcov diskutovalo o hlaholike a jej význame pre kultúru a civilizáciu Chorvátov a ostatných Slovanov □ Ivan Lužák

MAĽÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/56/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marián Jobek

Čo nového pribudlo do našich zbierok slovenských TK?

V poslednom období pribudla veľmi pekná nová verejná telefónna karta, ktorej vydanie som už avizoval v období schvaľovania jej návrhu. Ide o túto TK s čipom GPT 3:

A 182 - Vysoké Tatry - 100 000 09/2002 ST - 100
jednotiek - 100 000 ks

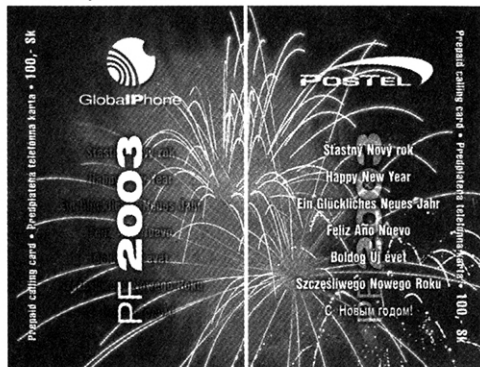
Nový katalóg slovenských TK 1993- 2002 a prvé slovenské puzzle

O tom, ako čas neuveriteľne beží, sa môžeme presvedčiť pri rôznych príležitostiach prakticky každý deň. Jednou z nich je aj blížiaci sa termín 10. výročia vzniku samostatnej Slovenskej republiky, ktorý pripadne na 1.1. 2003. Pri tejto príležitosti sa rozhodla slovenská firma MEDIAROLL, s r.o. (v poslednej dobe medzi zberateľmi TK známa tým, že v spolupráci so ZSF vydala pri príležitosti konania Medzinárodnej výstavy poštových známok SLOVENSKO 2002 privátnu TK C 21) vydať kvalitný a reprezentatívny katalóg telefónnych kariet Slovenska z obdobia rokov 1993 až 2002. Zatiaľ v štádiu návrhu je myšlienka zapracovať do katalógu aj TK Československa. Aj keď žiadna z TK Československa nemohla byť na území Slovenskej republiky nikdy použitá, stále platí, že to boli minimálne v období od 1.5.1991 do 31.12.1992 tzv. federálne TK. Preto je ešte na mieste pokúsiť sa dohodnúť so skúseným autorom o obohatenie katalógu aj o túto, dnes už uzavretú kapitolu vydávania TK.

Katalóg by mal obsahovať všetky doteraz známe údaje o slovenských TK. O napísanie katalógu bol požiadaný Ing. Marián Jobek, ktorý má z oblasti slovenských TK bohaté skúsenosti. Katalóg by mal byť vydaný približne koncom januára 2003. Zámerom je, aby bola súčasne zachovaná kontinuita na niekoľko rokov vydávanú časť o telefónnych kartách Slovenskej republiky v katalógu Pěnkava (číslovanie, štruktúra, použité označenia a pod.). Predpokladaný rozsah je zhruba 90 až 110 strán. Uvažovaný náklad je cca 1 500 ks.

Súčasťou tejto akcie je aj vydanie prvého slovenského puzzle z telefónnych kariet. V MOT 51 v článku „Telefonujme lacnejšie, ale legálne“ bola zmienka o produkte firmy PosTel, ktorá vydala prvú slovenskú predplatenú telefónnu kartu s PIN kódom mimo ST, a.s., určenú výlučne na telefonovanie pod názvom GlobalPhone a ktorá je na slovenskom trhu jednoznačne najlacnejším a najvýhodnejším produktom na telefonovanie z územia Slo-

venskej republiky na pevnú linku do cudziny. A práve firma PosTel vydala pri príležitosti blížiaceho sa začiatku roka 2003 dňa 22. 11. 2002 vôbec prvé slovenské puzzle z telefónnych kariet.

Puzzle sa skladá z 2 kusov TK, predmetom prvej od čísla 20 001 po číslo 21 000 je blížiaci sa Nový rok PF 2003 a predmetom druhej od čísla 21 001 po číslo 22 000 je propagácia firmy PosTel. Náklad každej z nich je len po 1.000 ks. Nominálna hodnota každej TK z puzzle je 100 Sk s platnosťou do 31.12. 2003 □ Juraj Líška

PIN karty GSM SR - I.časť

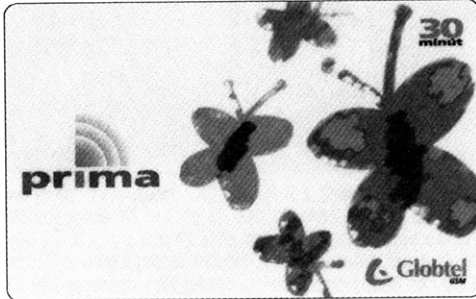
Doteraz som sa v MOT nevenoval problematike PIN kariet, a keď, tak len okrajovo. Verím, že sú na Slovensku fundovaní zberatelia, ktorí by toto „biele miesto“ v propagovaní a predstavovaní zbierania tejto špecifickej skupiny slovenských TK mohli podrobnejšie predstaviť. Ale nemôžem sa k tomu odhodlať, alebo, poviem to na rovinu, sa im akosi nechce. Chcel by som týmto príspevkom aspoň čiastočne toto „biele miesto zatríť“ a dať záujemcom o túto skupinu slovenských kariet primerané informácie.

Problematika PIN kariet sa pravidelne objavuje v katalógu firmy Pěnkava. Tento katalóg nie každý zberateľ slovenských TK si kupuje každý rok a keďže tento rok firma Pěnkava vydala len doplnok ku katalógu z roku 2001, v ktorom sa táto problematika nerieši, katalogizované informácie končia približne v období júla 2001.

Je známe, že na Slovensku už niekoľko rokov pôsobia dve mobilní operátory, a to **EUROTEL** a **ORANGE** (bývalý **GLOBTEL**). „Vďaka“ rôznym okolnostiam, ktoré na tomto vymedzenom priestore nebudem ďalej rozvádzať, nepodarilo sa zatiaľ dospieť do štádia, že by aj u nás pribudli, na smútok nás zákazníkov a na radosť doterajších mobilných operátorov, ďalší konkurencieschopní mobilní operátory. Ako to vlastne celé začalo?

Slovenská telekomunikačná spoločnosť, vtedy ešte **GLOBTEL**, potom, čo úspešne vstúpila po predchádzajúcom otestovaní začiatkom roka 1997 na trh mobilných operátorov so svojimi GSM kartami, rozšírila od októbra 1997 možnosť prijímať a vysielat signál nielen pre svojich zmluvne viazaných zákazníkov, ale aj tým, ktorým nevyhovuje systém pravidelných úhrad mesačných pau-

šálov, vrátane v tom období bez možnosti preniesť nepretelefonované, ale zaplatené minúty z jedného mesiaca do druhého. Na tento účel uviedla na trh svoj PRIMA produkt - kartu s PIN kódom (Personal Identification Number). Ide v podstate o TK - zabalený plast, ktorý má na zadnej strane natlačený 14-miestny PIN kód, ktorý je prekrytý vrstvou stierateľného nepriehľadného laku striebornej farby. Po jeho zotretí je potrebné, aby PIN kód bol po dobu užívania známy len užívateľovi. Zostatok uhradeného kreditu sa postupne odpočítava. Zakúpením ďalšej karty s PIN kódom možno opakovane si dobíjať svoj kredit bez ďalšieho zmluvného vzťahu s operátorom.

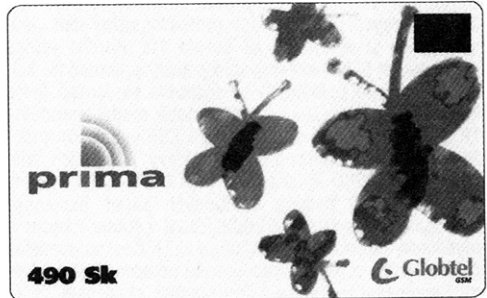
Obr. 1 - Verejná PIN karta PRIMA, kat.č. IA 1

Spoločnosť GLOBTEL sa stala dňom 27.3.2002 súčasťou medzinárodnej siete mobilných operátorov ORANGE a od toho času nesie spoločnosť tento názov. Podobným spôsobom postupovala od apríla 1998 aj spoločnosť EUROTEL. Najprv so svojim produktom Dr. Mobil a následne od apríla 1999 s produktom EASY, ktorý zabezpečuje dodnes. Doterajšie produkty spoločnosti GLOBTEL / ORANGE môžeme rozdeliť do 3 skupín: a) **Verejných PIN karty**, b) **Darčekové PIN karty** a c) **Ostatné PIN karty** (na CD nosičoch). Spoločnosť EUROTEL v tejto kategórii kariet má zatiaľ len verejnú PIN kartu. Najprv sa budem venovať PIN kartám spoločnosti GLOBTEL / ORANGE, ktorá uviedla na trh tento produkt zhruba o pol roka skôr, ako jej konkurent EUROTEL.

Ako som spomenul, pôvodná spoločnosť GLOBTEL začala so skutočnou prevádzkou PIN kariet v októbri 1997, a to produktom, ktorý sa dodnes volá PRIMA. Od tejto doby až do januára 2001, kedy sa na trhu objavila mimoriadne dizajnom nepríťažlivá a neatraktívna (dalo by sa priamo povedať, že škaredá) PIN karta PRIMA - Small 199 GSM, dominovali na týchto kartách kresby motýľov. Táto skupina verejných aj darčekových PIN kariet sa v podstate skladá zo skupiny, kde predplatený kredit bol vyznačený v minútach, potom minúty boli pretlačené na 490 Sk, následne skupina PIN kariet s kreditom 490 Sk, 690 Sk + 60 Sk bonusu a 199 Sk. Samostatnou skupinou verejných PIN kariet je 4 kusová zberateľská séria a každoročne sa opakujúca skupina darčekových PIN kariet. **Všetky tieto verejné karty zahŕňame pod katalógové čísla IA 1 až IA 13 a darčekové karty pod katalógové čísla IB 1 až IB 5.** V doteraz známom katalógu firmy Pěnkava všetky tieto karty majú s výnimkou 4 kusovej zberateľskej série spoločný názov „Motýle“.

Vôbec prvá verejná PIN karta PRIMA mala kredit na 30 minút, pričom tento bol vyznačený v pravom hornom rohu karty. Katalógové číslo karty je IA 1 a platnosť bola až do 31.12.1998 (obr.1). Kredit na minúty sa musel ukázať ako nevhodný, pretože cca už o pol roka táto istá karta (IA 1) vyšla s pretlačou v pravom hornom rohu, v podobe čierneho obdĺžnika s rozmermi 10,2 mm x 6-7 mm. **Túto pretlač označujeme za I. typ.**

Súčasne v ľavom dolnom rohu bola dodatočne urobená **hrubá prítláč „490 Sk“** (obr.2). Druhá pretlač na tej istej karte bola tiež v podobe čierneho obdĺžnika, ale už s rozmermi 9,2 mm x 8-8,5 mm. **Túto pretlač označujeme za II. typ.** Súčasne v ľavom dolnom rohu bola dodatočne urobená znovu **tenká prítláč „490 Sk“**, pričom bola použitá nesprávna skratka meny SK namiesto Sk. Tieto pretlače vyjadrovali výšku kreditu vo finančnom vyjadrení. Katalógové číslo karty je IA 2 pre obidva typy a platnosť bola už značne kratšia, a to od februára 1998 do 31.12.1998. Nedostatok týchto kariet prinútil prevádzkovateľa zabezpečiť ďalšiu pretlač na karte IA 1, a to opäť tým, že v pravom hornom rohu, v podobe čierneho obdĺžnika II. typu. Katalógové číslo karty len s II. typom je IA 3 a platnosť bola už značne kratšia, a to od (bližšie nešpecifikovaný jarný mesiac) roku 1998 do 31.12.1998.

Obr.2 - PIN karta kat.č. IA 1 s pretlačou I. typu

Všetky tri tieto karty (IA 1 až IA 3), ktoré vlastne vychádzajú z pôvodnej prvej karty, majú spoločný, okrem rovnakej doby platnosti - do 31.12.1998, aj ďalší znak a to, že okrem individuálneho číslovania, ktoré je vyznačené na pravej zadnej strane karty, súčasťou tohto číslovania je aj označenie **série kombináciou písmen**. Na karte IA 1 je to označenie AB, AC smerujúce zhora dolu a AB smerujúce zdola hore. Na karte IA 2 I. typu je to označenie AB a TE smerujúce zhora dolu a AB smerujúce zdola hore. Zato na karte IA 2 II. typu je to označenie AB, AC a TE smerujúce zhora dolu. Na poslednej karte z tejto skupiny IA 3 je to označenie TA, TB, TC, TD a TE smerujúce zhora dolu. Zvyklosť číslovania kariet „zhora dolu“ a „zdola hore“ sa zachovala aj na ďalších kartách, ale už bez označenia série kombináciou písmen. Z hľadiska ohodnotenia je dôležité, že z tohto obdobia sa nezachovalo príliš veľa kariet s PIN kódom, pretože istú dobu trvalo, než ich prijali zberatelia za „objekt zbierania“. Dnes absolútne časť týchto kariet je nenávratne zničená a stratená. Pri posudzovaní hodnoty nie je dôležitá až tak

kombinácia písmen pre označenie série. Katalógová hodnota je **vždy posudzovaná rovnako. Podstatný a značný rozdiel v katalógovej hodnote je v závislosti od počtu číslic.** Rozsah známych číslic na kartách IA 1 až IA 3 sa pohybuje v rozsahu od 1 po 5 číslic. Je podstatný rozdiel, či karta má 1 číslicu, t.j. z výroby mohlo existovať maximálne 9 kusov (!! z každej kombinácie písmen (AB, AC, TE atď.), či má 2 číslice, t.zn. z výroby mohlo existovať maximálne len 90 kusov (!) z každej kombinácie písmen, či má 3 číslice, (t.zn. z výroby mohlo existovať maximálne 900 kusov z každej kombinácie písmen), či má už 4 číslice (t.zn. z výroby mohlo existovať maximálne už 9000 kusov z každej kombinácie písmen) a či má až 5 číslic (t.zn. z výroby mohlo existovať maximálne až 90 000 kusov (!) z každej kombinácie písmen). Celkovo maximálny počet kariet z každej kombinácie písmen (AB, AC, TE atď.) mohol vždy dosiahnuť najviac číslo 99 999.

prima

490 Sk

Philips Savvy

Globtel

prima

- Zotrením stieracej vrstvy odkryte 14-miestny kód.
- Zadaťte (OK, YES alebo SEND).
- Stlačte (OK, YES alebo SEND) po akeľkoľvek počte oznamu.
- Vložte 14-miestny kód vašej stieracej karty a stlačte (OK, YES alebo SEND).

- Scratch your recharge card, you will discover 14 digits.
- Dial (OK, YES or SEND) then (OK, YES or SEND).
- Press (OK, YES or SEND) after or during the message.
- Enter the 14 digits of your Scratch Card and press (OK, YES or SEND).

12 3746 9468 8715

000468

Obr.3 - PIN karta PRIMA s mobilom „Philips Savvy“

V júli 1999 sa objavila na trhu prvá štandardná PIN karta PRIMA, ktorá už mala vyznačenú výšku kreditu priamo v ľavom dolnom rohu karty, a to vo výške 490 Sk. Táto karta s číslovaním „zdola hore“ má natlačený celý náklad tak, že text „PRIMA“ je oproti ľavému dolnému krídlu motýľa. Katalógové číslo je IA 4 a platnosť mala do 31. 12. 1999. Zato s číslovaním „zhora dolu“ má natlačený celý náklad tak, že text „PRIMA“ je oproti stredu krídlu motýľa, čo sa v ďalšom vydávaní takýchto kariet viackrát už neopakovalo. Katalógové číslo je IA 5 a platnosť mala tiež do 31.12.1999.

S platnosťou do 31. 12. 2000 bola vydaná ďalšia karta s číslovaním „zdola hore“ a „zhora dolu“ už so štandardnou polohou textu „PRIMA“ oproti ľavému dolnému

krídlu motýľa. Katalógové číslo je IA 6. Z hladiska hodnotenia je kariet IA 4 až IA 6 už relatívny dostatok.

V nasledujúcom období (niekedy v presne neurčených letných mesiacoch roku 1999) vydala táto spoločnosť zaujímavú 4-kusovú sériu s kreditom po 490 Sk, na ktorej okrem tradičnej kresby, ale iného motýľa, boli vyobrazené rôzne typy v tom období špičkových mobilov. Medzi tieto postupne patrili typy „Philips Savvy“ (obr.3), „Nokia 6110“, „Motorola cd630“ a „Nokia 3210“. Prvé dva majú číslovanie „zdola hore“ a „zhora dolu“, katalógové označenie IA 7 a IA 8 a platnosť do 31. 12. 2000. Druhé dva majú číslovanie len „zdola hore“, katalógové označenie IA 10 a IA 11 a platnosť do 31. 08. 2001. Najväčšou zaujímavosťou tejto série je však fakt, že spoločnosť GLOBTEL ich v tej dobe vydala priamo na zberateľské účely, čo dokumentuje aj text v ľavom hornom rohu karty „Zberateľská séria“. Od samého začiatku bolo známe, že kariet z tejto série je málo, ale až neskôr sa preukázalo, že je ešte aj medzi nimi podstatný rozdiel v náklade. Kariet IA 7 a IA 8 je nepomerne viac ako kariet IA 10 a IA 12. Je známe, že v tom období, keď sa predávali tieto karty, spoločnosť s nimi v niektorých regiónoch Slovenska vykryvala nedostatok štandardných kariet. Z toho dôvodu sa stali tieto nízko nákladové karty ešte menej dostupné zberateľom, pretože sa dostali do rúk predovšetkým zákazníkom, ktorých fakt, že sa jedná o zberateľskú sériu, nijako zvlášť neoslovoval.

V období vydávania zberateľskej série boli vydané aj štandardné vydania kariet s kreditom 490 Sk. Základný rozdiel medzi nimi je ten, že existujú vydania s dátumom platnosti do 31.05.2001, 31.12.2001 a 31.12.2002, ktoré nemajú vzadu na TK vyznačené čiarové kódy, a v tom, že existujú vydania, ktoré už čiarové kódy majú, pričom existujú varianty s dátumom platnosti do 31.12.2002 a 30.06.2003. Ďalším podvariantom sú karty s dátumom platnosti do 31.12.2002 a s čiarovými kódmi, pričom ľavý kód má zvislé linky rovnako dlhé, v tom prípade čiarový kód má číslicu „3“ okrúhlu. Ak zvislé linky sú nerovnako dlhé, v tom prípade čiarový kód má číslicu „3“ hranatú. Všetky tieto karty majú spoločné katalógové číslo je IA 9.

Nasledovala karta s kreditom 690 Sk, v ktorého rámci bol ešte navyše kredit 60 Sk. Vydania s dátumom platnosti do 31.05.2001, 30.10.2001, 31.12.2001 a 31.12.2002 nemá vzadu na TK vyznačené čiarové kódy, vydania s dátumom platnosti do 31.12.2002 a do 30.06.2003 majú vzadu na TK vyznačené čiarové kódy. Všetky tieto karty majú spoločné katalógové číslo je IA 12.

Potom nasledovala karta s kreditom 199 Sk. Vydanie s dátumom platnosti do 31.12.2002 nemajú vzadu na TK vyznačené čiarové kódy, vydania s dátumom platnosti do 31.12.2001 a 31.12.2002 majú vzadu na TK vyznačené čiarové kódy. Všetky tieto karty majú spoločné katalógové číslo je IA 13.

Týmto vydaním končí „éra“ vydávania verejných kariet s PIN kódom pod názvom PRIMA a obrázkom motýľov. V novopripravovanom slovenskom katalógu budú o všetkých TK uverejnené aj ďalšie informácie, podrobnosti vrátane novoprepracovaného hodnotenia. Súčasne sa zavádza aj spresňujúci systém podrobnejšieho a praktickejšieho označovania a číslovania **mjobjek**

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK OKTÓBER 2002

Jozef Soukup

Poradové číslo, dátum, miesto používania, text pečiatky, autor výtvarného návrhu a farba odtlačku pečiatky

01 ■ 6.10.2002 Bratislava 1: **SVÄTOREČENIE JOSEMARÍU ESCRIVÁ / RIM / 6.10.2002** ● L.Floch ● Čierna

02 ■ 6.10.2002 Košice 1: **MEDZINÁRODNÝ MARATÓN MIERU - KOŠICE** ● V.Gaál ● Modrá

03 ■ 11.10.2002 Nitra 1: **SVETOVÝ DEŇ POŠTY** ● F.Horniak ● Čierna

04 ■ 12.10.2002 Bojnice: **SPOLOČNÉ SLOVENSKO-ČÍNSKE VYDANIE ZNÁMKY / BOJNICKÝ ZÁMOK, TERASY V HANDAN** ● R.Cigánik ● Čierna

05 ■ 12.10.2002 Bojnice: **UVEDENIE POŠTOVÝCH ZNÁMOK BOJNICKÝ ZÁMOK A TERASY Z NANDAMU** (správne má byť Handanu) / **OMNIA CUM TEMPORE** ● P.Školna ● Čierna

06 ■ 12.10.2002 Čínska pečiatka k príležitosti spoločného slovensko-čínskeho vydania známok ● Autor neuvedený ● Čierna

07 ■ 12.10.2002 Bratislava 3: **FUTBALOVÁ KVALIFIKÁCIA NA MAJSTROVSTVÁ EURÓPY 2004 / SLOVENSKO-ANGLICKO / SFZ / ENGLAND** ● E.Smažák ● Modrá

08 ■ 14.10.2002 Bratislava 1: **EKOTOPFILM / 2002** ● F.Horniak ● Čierna

09 ■ 24.10.2002 Topoľčany 1: **REGIONÁLNA FILATELISTICKÁ VÝSTAVA TOPFILA 2002** ● J.Petráš ● Čierna

10 ■ 26.10.2002 Tatranská Lomnica: **90.VÝROČIE ORGANIZOVANÉHO LYŽOVANIA NA SLOVENSKU** ● E.Smažák ● Modrá

11 ■ 30.10.2002 Bratislava 1: **50 ROKOV ZALOŽENIA FARMACEUTICKEJ FAKULTY UK / FACULTAS PHARMACEUTICA** ● Autor neuvedený ● Čierna

Propagačné kašety

01 ■ Od 1.10.2002 **PERSONALIZOVANÁ ZNÁMKA / ZNÁMKA S VLASTNOU FOTOGRAFIU / NOVINKA / SLOVENSKÁ POŠTA, š.p. / KUKUČINOVA 52 / 831 03 BRATISLAVA 3 / tel.: 02/4445 5563 / www.pofis.sk** ● F.Horniak ● Čierna

02 ■ 25.- 27.10.2002 Slovenská pošta: **INT.BRIEFMARKEN-BÖRSE / TAG DER BRIEFMARKE / SINDELFFINGEN / MESSEHALLE** ● F.Horniak ● Čierna (kašet používaný na Medzinárodnom trhu poštových známok v Sindelfingen, Nemecko).

□ Pripravil **J.Soukup**

Pečiatkovanu blýska na lepšie časy?

Hovorí o nespokojnosti zberateľov s kvalitou odtlačkov príležitostných pečiatok a na zásielkach nie je nič nové. Často sú predmetom kritiky a neraz bola o nich zmienka aj na stránkach nášho časopisu, najmä v príspevkoch **Dr. Jozefa Soukupa**, ktorý je nielen nadšeným zberateľom odtlačkov príležitostných poštových pečiatok a odborníkom v tejto oblasti, ale aj ich neúnavným propagátorom a neraz aj „advokátom“ zberateľov odtlačkov pečiatok.

Azda najväčšia nespokojnosť zberateľov je s takými zásielkami s odtlačkami príležitostných pečiatok, ktoré sú ešte navyše opečiatkované dennými pečiatkami, a tým takéto zásielky zo zberateľského hľadiska strácajú svoj význam a práca a prostriedky vynaložené na zabezpečenie takýchto zásielok vyjdú naväno. Po vyčerpaní iných možností sa v tejto záležitosti dr. J. Soukup listom zo dňa 15.9.2002 obrátil na Ing. J. Vavreka, prevádzkového riaditeľa Slovenskej pošty, š.p. (SP). Požiadal o odborné stanovisko k praxi zdvojeného nekvalitného pečiatkovania a pomoc formou usmerňovania pečiatkového servisu Slovenskej pošty, š.p.

V odpovedi prevádzkový riaditeľ SP Ing. J. Vavrek uviedol, že SP vydala v Poštovom vestníku, čiastka 20/2002, z 21.10.2002 opatrenie, ktorým upozorňuje všetky pošty v Slovenskej republike na nedostatky v oblasti pečiatkovania na filatelistické účely (predmetný výpis samostatne citujeme). V závere listu Ing. Vavrek pisateľa ubezpečuje, že „Slovenská pošta, š.p., neustále pracuje na zlepšení kvality pečiatkovania poštových zásielok, s cieľom zabezpečiť spokojnosť zákazníkov.“

Výpis z Poštového vestníka Slovenskej pošty, čiastka 20 zo dňa 21. októbra 2002 - Pokyny a oznámenia, bod 271

271 Nekvalitné zdvojené pečiatkovanie poštových známok

Upozorňujeme všetkých zamestnancov SP, š.p., na:

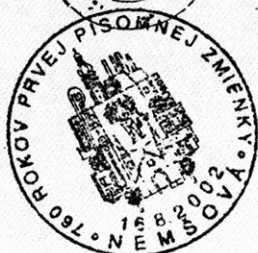
- nekvalitné pečiatkovanie poštových známok na filatelistické účely, ktoré sa musia pečiatkovať zvlášť starostlivo, čisto a zreteľne,
- nesprávne pečiatkovanie listových zásielok dennou a príležitostnou pečiatkou,
- pečiatkovanie obálok prvého dňa dennou pečiatkou (pozri p.pr.1093 odst. d/ Poštových pravidiel II a p.pr. 700 Poštových pravidiel).

Táto poštová prax nepriaznivo ovplyvňuje vzťah zákazníka a zberateľov k tejto službe pošty. Z uvedeného dôvodu dôrazne upozorňujeme na dodržiavanie p.pr.700 Poštových pravidiel I a 1093, 1095 a 1096 Poštových pravidiel II.

Ak pošta má zriadenú príležitostnú prihradku alebo zabezpečuje pečiatkovanie poštových zásielok príležitostnou pečiatkou pri prihradke pošty, všetky poštové známky znehodnotí len odtlačkom príležitostnej pečiatky tak, ako je uvedené vo vzore č.1. Poštových pravidiel II.

(SP, š.p. 3799/2002-ORLBL)

Chceme veriť tomu, že tieto opatrenia nezostanú iba na papieri a v oblasti poštových služieb v tejto oblasti v dohľadnom čase nastane citelná náprava - pre spokojnosť zberateľov a dobré meno pracovníkov pošty ☐ (R)

Stane sa takéto zdvojené pečiatkovanie poštových známok na zásielkach už len minulosťou?

120. výročie založenia pošty Báb

V minulých dňoch oslávila pošta v obci Báb 120. výročie svojho založenia. Pošta bola založená 19. septembra 1882. Pri tomto jubileu sa predstavitelia

obce, pošty i zástupcovia zberateľskej obce stretli, aby si pripomenuli históriu vzniku pošty i význam, ktorý táto dôležitá inštitúcia v živote obce zohrávala a doteraz zohráva. Na slávnostnom stretnutí u starostu obce **Ing. Pavol Božík**, rodák z Malého Bábu, zoznámil prítomných s históriou miestnej pošty, s dokumentmi, ktoré získal po dlhoročnom, trpezlivom hľadaní a spracoval do publikácie, v ktorej je sústredených mnoho cenných údajov a informácií.

Z publikácie sa dá dozvedieť, že prvým poštmajstrom Pošty Báb bol František Szöllösy, notár vtedajšieho Obecného úradu a túto funkciu zastával v období rokov 1882 až 1901. Po ňom túto funkciu prevzala jeho vnučka Aranka Liszyová, ktorá na pošte pôsobila až do roku 1920. Po nej prevzal poštový úrad p. Horný a v rokoch 1929 až 1956 bola vedúcou pošty Alžbeta Kružlíková, potom v tejto úlohe pokračovala Marta Mizeríková a od roku 1993 je vedúcou pošty Elena Mizeríková. V publikácii sú podrobne zaznamenaní poštovní doručovatelia, miesta, kde pošta sídlila, akými zmenami prešla, ako sa menila pôsobnosť pošty a obvody doručovateľov, technické vybavenie pošty, peňažná služba a mnoho ďalších údajov.

Matý Báb.

Pohľadnica z obdobia prvej republiky, zobrazujúca dominantnú stavbu obce - kostol Sv. Imricha, postavený v barokovom slohu (1770-1777). Na jeho mieste bol predtým iný kostol, ktorý bol spomínaný už v roku 1559.

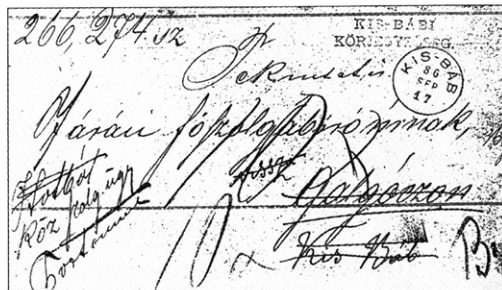
Pohľadnica secesného kaštieľa majiteľov veľkostatku na prahu 20. storočia. Veľkostatok v roku 1790 vlastnil gróf František Zichy. Od neho majetok odkúpili bratia baróni Jozef a Pavol Schey. V roku 1898 sa majetok dostal do vlastníctva Alexandra Strassera, ktorý hospodáril na 400 hektároch ornej pôdy a 70 hektároch leša, vlastnil dva kaštiele a liehovar až do obdobia Slovenského štátu

Odtlačky pečiatok pošty Báb z roku 1886 a 1918

Samozrejme, v publikácii nechýbajú ani vyobrazenia dokumentov, ktoré sa zachovali: odtlačky pečiatok pošty Báb, pohľadnice a iné materiály dokumentačnej hodnoty. Niekoľko ukážok z publikácie uvádzame.

Autor publikácie však históriu pošty Báb neskúma izolovane od ostatného diania, ale v širších súvislostiach s históriou obce a regiónu. Ide o obdivuhodný prístup k dejinám svojho rodiska a zaujímavú prácu hodnú nasledovania □ (R)

Odtlačok poštovej pečiatky s dátumom 17.9.1886 a notárskeho úradu na liste z Prahy.

Pohľad na oblohu leteckých jubileí

V. K. Németh

Okrúhle výročia sú vždy vítanou príležitosťou na pripomenutie významných osobností, ich činov alebo udalostí z najrozličnejších oblastí ľudskej činnosti. Na rok 2002 pripadá rad okrúhlych výročí aj z oblasti histórie nášho dopravného letectva, leteckej pošty a aerofilatelie. Z nich predkladáme skromný výber. Veríme, že okrem aerofilatelistov bude aspoň trochu zaujímavý aj pre ostatných čitateľov. Lebo aj keď letectvo už hodne stratilo so svojej výnimočnosti, jagajúce sa strieborné stroje na modrej oblohe človeka aj dnes vedia ešte očariť.

■ Náš výber začneme 80. výročím vydania 2. leteckej emisie - pretlačí na troch hodnotách známok Hospodárstvo a veda (50/100h, 100/200h a 250/400h). Vydané boli 15. júna 1922 a ich platnosť skončila 28. februára 1932. V tomto období výška poplatku za leteckú prepravu zásielok oproti roku 1920 bola už podstatne nižšia. Na obr. 1 vidíme faksimile pretlačí.

Obr. 1 - Faksimile pretlačí 2. leteckej emisie

■ História motorového lietania nesiahá ďaleko do minulosti, veď len na budúci rok to bude sto rokov, keď bratia Wrightovi odštartovali éru motorového lietania. Rozvoj letectva sa potom rozvíjal takým neobyčajne rýchlym tempom že po 15 - 20 rokoch od prvých nesmelých pokusov priekopníkov letectva už môžeme hovoriť o využívaní lietadiel na pravidelnú leteckú dopravu. Ako vieme, československá pravidelná letecká doprava, vrátane prepravy leteckých poštových zásielok, začala v roku 1920 a zabezpečovala ju letecká spoločnosť **Compagnie Franco-Romaine de Navigation Aérienne** (CFRNA) linkami z Prahy cez Štrasburg do Paríža s napojením na linku do Londýna a linkou medzi Prahou a Varšavou. Pred 80 rokmi, teda v roku 1922, CFRNA rozšírila svoje letecké linky z Prahy do Viedne, Bukurešti a Istanbulu. Počet prepravných zásielok prvými letmi do Bukurešti (22. 9. 1922) a Istanbulu (29. 10. 1922) je veľmi malý (u každého z nich sú známe iba dve prepravené zásielky), a preto patria medzi naše aerofilatelistické rarity. Zberateľovi môžu otvorenia týchto leteckých liniek doložiť kašety, ktoré Československé aerolinie používali pri príležitosti 50. výročia liniek v roku 1977 (obr. 2).

■ Okrúhle 75. výročie pripadá na otvorenie prvej zahraničnej linky **Československej leteckej spoločnosti (ČLS)**, ktorú od 21. 3. 1927 otvorila v spolupráci s nemeckou DLH a rakúskou ÖELAG na trase **Berlín-Dráždany-Praha-Viedeň** a späť. Pri otvorení tejto linky sa prvýkrát u nás stretávame s príležitostnými leteckými lístkami, ktoré vydali všetky tri letecké spoločnosti (jeđen z nich vidíme na obr. 3).

Obr. 2 - Propagačné kašety ČSA používané v roku 1972

■ Pred 75 rokmi bola na bratislavskom letisku vo Vajnorochoch zriadená poštovňa. Riaditeľstvo pôšt a telegrafov v Bratislave prípisom č. 14380/II-1927 zo dňa 22. júla 1927 oznamuje: „Dňa 1. augusta 1927 bude vo Vajnorochoch letišti sriadená poštovňa s obmedzeným oborom pôsobnosti a s úradným označením „Bratislava - letište (Bratislava 1)“ a s pridelením k poštovnému úradu Bratislava 1 (hlavná pošta). Poštovňa bude obstarávať prijímanie leteckých a obyčajných listových zásielok“.

Obr. 3 - Príležitostný lístok ČLS prepravený z Prahy do Viedne 21. 3. 1927. Zásielka s odtlakmi peňatok pôšt Praha 1, Praha 82 (Letište) / Dopravou leteckou poštou a Wien 1 / Flugpost presne zodpovedá tomu, čo nazývame „zlatá éra aerofilatelie“.

■ 1932 začína krátka, ale osobitne zaujímavá kapitola československej leteckej pošty. Vtedy, pred 70 rokmi, Československo uzavrelo zmluvu na dopravu poštových zásielok nemeckými vzducholodami Graf Zeppelin do Južnej Ameriky. Prepravené letecké celistvosti majú nielen atraktívny vzhľad, ale patria medzi najhľadanejšie aerofilatelistické materiály. Túto udalosť pripomína kašeta, ktorý sa používal pri 50. výročí na zásielkach prepravených jubilejným letom z Prahy do Rio de Janeiro 20. 3. 1982 ■ Bohatá „žatva“ jubileí sa viaže k roku 1937, kedy Československé aerolinie (ČSA) otvorili viaceré nové linky. Pred 65 rokmi boli otvorené vnútroštátne linky **Brno-Zlín-Piešťany** (1. 5. 1937) a **Praha-Liberec** (15. 6. 1937), i zahraničné linky ČSA / SABENA **Praha-Brussel** (5. 4. 1937) a ČSA / ALA LITTORIA **Praha-Bratis-**

lava-Klagenfurt-Terst-Benátky (15.5.1937). K týmto letom ČSA vyhotovili relatívne veľký počet príležitostných lístkov, ktoré sú cenovo ešte aj dnes veľmi dostupné. Pravda, lepšie sú hodnotené súkromne podané zásielky a z linky do Rakúska a Talianska najmä zásielky prepravene z jej jednotlivých etáp. Na ilustráciu sme vybrali niekoľko príležitostných pečiatok (obr.4), list prepravenej z Prahy do Klagenfurtu (obr.na 2.str.obálky) a jednu propagačnú fotografiu (obr.5). Sú na nej tri letušky (stewardky) ČSA, ktoré sa na linkách ČSA po prvýkrát objavili v roku 1937 na palube lietadiel Savoia Marchetti SM-73.

Obr.4 - Jednoduché, ale elegantné príležitostné poštové pečiatky používané pri otvorení vnútroštátnej linky Brno-Zlín-Piestany

Obr.5 - Od roku 1937 sa o pohodlie cestujúcich na palube lietadiel ČSA začali starať šarmantné letušky

■ Rok 1937 pripomenieme aj odtačkom strojovej propagačnej pečiatky, ktorá na poštových zásielkach upútavala adresátov na konanie **Celoštátnej leteckej výstavy v Prahe** (obr.6).

Obr.6 - Prekreslený odtačok strojovej propagačnej pečiatky

■ Z povojnových jubileí pripomenieme **50.výročie** otvorenia nočných poštových letov, ktoré pošta prevádzkovala na tento účel prenajatými a upravenými lietadlami ČSA. Prevádzka nočných poštových letov medzi **Prahou a Bratislavou** začala 15.4.1952. O pol roka neskôr (6.10.1952) bola otvorená nočná poštová linka aj na trase **Pizeň-Praha-Brno**, tá od 24.11.1952 bola predĺžená až do Bratislavy a od 18.5.1953 sa jej trasa upravila na **Pizeň-Praha-Bratislava-Košice**. Z nich sa neskôr vyvinuli známe lietadlové pošty 2001, 2002, 2005, 2006, 2011 a 2012. Ako fungovali tieto „lietajúce pošty“? Ich činnosť opisuje jeden z ich bý-

valých pracovníkov Vojtech Mravec z Košíc takto: „Lietadlové pošty boli v prevádzke len v nočných hodinách kvôli tomu, aby nočné hodiny boli efektívne využité na preklenutie veľkej vzdialenosti pri preprave poštových zásielok. Pre lietadlové pošty boli použité lietadlá typu IL-14, ktorých vnútrajšok bol prispôboby na kartovanie a triedenie listových zásielok a zadná časť sa používala ako sklad na triedenie a uloženie nákladných predmetov pre príslušné automobilové pošty v Bratislave, Brne a v Prahe. Predstavenstvom lietadlovej pošty 2002 bola pošta Košice 2. Podľa pracovného turnusu na lietadlových poštách striedavo vykonávali službu dvaja pracovníci pošty Košice 2 a dvaja pracovníci pošty Praha 022.“ Pri otvorení nočných poštových letov Pofis vyhotovil zásielky s príležitostnými pečiatkami (dve pečiatky vidíme na obr.7).

Obr.7 - Pred polstoročím takéto pečiatky uvádzali do prevádzky lietadlové pošty

■ V našom výbere neobídeme ani rok 1957. Síce 45.výročie nie je kvotie aké okružle jubileum, ale v tomto prípade stojí za zmienku. Koncom roku 1957 totiž **ČSA získali prúdové lietadla TU 104**, ktorá ich ako tretia letecká spoločnosť na svete zaviedla na svoje pravidelné linky. S lietadlami TU 104 a s vyznačením miest, kam lietal, boli vydané aj dve letecké známky (Pof.L42 a L43). K otváracím letom Pofis pripravil príležitostné zásielky (jedna z nich na obr.8). Poznamenávame, že prvé prúdové civilné lietadlá začala používať Veľká Británia v roku 1952. Boli to lietadlá Comet I, ktoré však po sérii vážnych havárií boli stiahnuté z prevádzky. Potom prišiel sovietsky AEROFLOT s TU 104 a za ním naše ČSA. Z tejto prestíže sme sa však dlho netešili, lebo v roku 1959 takmer naraz prišli americké Boeingy B 707 a Douglasy DC-8, ktoré si veľmi rýchlo zakúpili prakticky všetky renomované letecké spoločnosti. Na letecké linky sa vrátil aj britský Comet, pravda, už v novej, modernejšej a bezpečnejšej verzii „C“. Krátko to nastupuje francúzska Caravelle s novou koncepciou pohonu s dvoma prúdovými motormi na zadnej časti trupu ■ Za povšimnutie stojí aj iná udalosť. Pred 40 rokmi **ČSA otvorili svoju prvú transatlantickú linku**, ktorá viedla z Prahy do Havany s medzipristátiami v Shanone a Gandere. Stalo sa tak 3.februára 1962. Naše aeroliny pre takú dlhú linku nemali vhodný typ lietadla na diaľkové lety, preto si na tento účel prenajala štvormotorové turbovrtulové lietadlo typu Bristol Britania 318

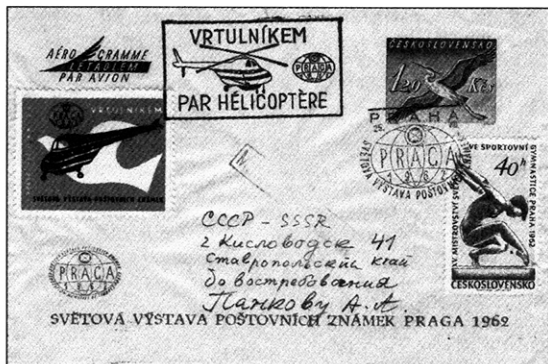
od kubánskej leteckej spoločnosti CUBANA. Po-
fis ani ČSA k otvoreniu tejto linky neprpravili ani
propagačné zásielky a nepoužívali ani príleži-
tostnú pečiatku či kašet. Preto otvorenie tejto
linky možno doložiť iba niekoľkými zásielkami
(väčšinou podaných zberateľmi). O to sú vzác-
nejšie ■ K roku 1962 sa viže aj iné prvenstvo v
Československu - **prvá príležitostná poštová
preprava zásielok helikoptérou**. Preprava poš-
tových zásielok helikoptérou sa používala počas
Svetovej výstavy poštových známk PRAGA
1962. Pošta Praha 022 zabezpečovala vzdušnou
cestou prepravu zásielok na letisko. V deň otvoren-
ia výstavy 18.8.1962 bol používaný modrý
päťjazyčný kašet trojuholníkového tvaru „Vrtul-
níková služba“, počas ďalších dňoch trvania vý-
stavy (od 19.8. do 2.9.1962) potom obdĺžnikový
dvojazyčný kašet „Vrtulníkom“ (vo fialovej,
modrej a čiernej farbe). Jedna zo zásielok, aerog-
ram s výstavnou prítačou, prepravená heli-
koptérou, je na obr.9 ■ Azda sa hodí pripome-
núť aj rok 1972, kedy ČSA začali na svojich lin-
kách **používať lietadlá TU-134A** a nimi nahrá-
dzať svoj zastaralý lietadlový park. Pripomenúť
môžeme **30. výročie** ich nasadenia na linkách z
Prahy do Paríža, Viedne, Bruselu, Frankfurtu,
Ženevy, Marseille, Londýna, Tunisu a ďalších
miest ■ Aj letecká spoločnosť **SLOV AIR**
v tomto roku pristúpila k realizácii viacerých svo-
jich vnútroštátnych liniek s lietadlami L-410
Turbolet. Dňa 3.1.1972 otvorila linku Bratislava-
Košice, o deň neskôr linku Bratislava-Ostrava,
4.4.1972 linky Bratislava-Holešov a Bratislava-
Sliač-Lučenec-Bratislava a 5.4.1972 linku Brati-
slava-Brno-Praha-Mariánske Lázně. Dva z pou-
žitých kašetov vidíme na obr.10 ■ S rokom
1972 sa viže ešte jedno malé jubileum. Dňa
5.10.1972 bol v Bratislave usporiadaný v poradí
druhý **Deň československej aerofielatlie** (prvý
bol v roku 1971 v Prahe). Používala sa príleži-
tostná poštová pečiatka, lístok s prítačou, kašet
ČSA (pre zaujímavosť, bola to prvá poštová pe-
čiatka s motívom nového mosta SNP v Bratisla-
ve) ■ Aj z tejto malej ukážky vidieť, že aerofielat-
listické celistvosti majú v sebe zakódovaný rad
zaujímavých momentov z histórie leteckej do-
pravy a leteckej pošty ■

Literatúra:

- [1] Kavan Bedřich, Kučera Viliam: Bratislava v
aerofielatii, Výstava Sociflex '81, Bratislava
1981
- [2] Kavan Bedřich, Kučera Viliam: Letecké celis-
tosti ČSA (1923-1983) in: Filatelistické state
ZSF, zv.7, Zborník článkov o aerofielatii, Brati-
slava 1983.
- [3] Horka Peter: Československá letecká pošta
1945-1992, Spoločnosť aerofielatlie SČF, Pra-
ha 1993
- [4] Mravec Milan: Mali sme lietadlové pošty, in
Poštové zvesti, november 1996
- [5] Horka Peter: Československá letecká pošta
1918-1993, Filatelite Trojan, Praha 1997
- [6] Archív autora

Obr.8 - Propagácii nasadenia lietadiel TU 104 na linky ČSA sa venovala neobyčajne veľká pozornosť: Boli vydané dve príleži-
tostné poštové známky, kašety, príležitostné obálky i pečiatky

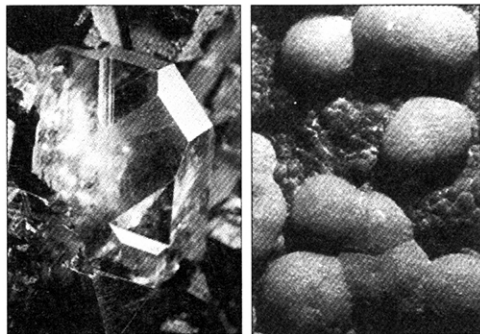
Obr.9 - Aerogram s prítačou Svetovej výstavy poštových zná-
mok PRAGA 1962 má všetky potrebné náležitosti: Výstavnú pe-
čiatku (25.8.1962), modrý kašet VRTULNÍKEM / PAR HÉLIKOP-
TÈRE a smerový nálepku s kresbou vrtulníka na pozadí bielej
holubice. Nechýba ani prichádzajúca pečiatka v mieste určenia
(Kislovodsk - na zadnej strane aerogramu)

Obr.10 - Ukážka z kašetov leteckej spoločnosti SLOV AIR, pri-
pravené na potvrdenie prepravy zásielok otváracími letmi z
Bratislavy do Košíc a Ostravy. Na oboch dominuje kresba lie-
tadla L 410 Turbolet (na jednej celkový pohľad, na druhom po-
hľad na motorovú gondolu)

Medzi ľuďmi a neživou prírodou sa už oddávna vytvoril úzky vzťah. Boli to rôzne vlastnosti minerálov a hornín, ktoré im slúžili na zlepšenie i skrášlenie života, keď si mohli vyrobiť lepšie a účinnejšie nástroje na lov zveriny, obrábanie pôdy, výrobu účinnejších zbraní na ochranu kmeňa, rodiny a majetku, skrášlenia seba a svojho okolia. S vývojom spoločnosti sa rapídne rozvíjali predovšetkým prírodne vedy, ktoré odhaľovali zákonitosti prírody a jej javov. Zistili rôznorodosť hornín, študovali ich zloženie a vlastnosti ako aj vlastností ich jednotlivých stavebných zložiek - minerálov a možnosti ich využitia, čo pokračuje aj v dnešnej dobe.

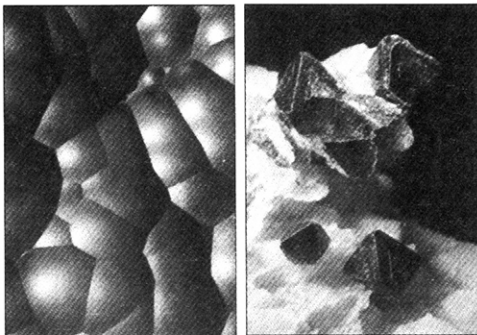
Mineralógia je pomerne úzko špecializovaný odbor, ale s veľkým významom pre hospodárstvo krajín. Keď sa dôkladnejšie nad tým zamyslíme, zistíme, že práve minerály sú všeobecne hlavným zdrojom surovín na výrobu produktov pre potreby človeka. Z minerálov je zložená každá hornina, jej zvetraním vzniká pôda potrebná na vývoj rastlinnej ríše. Rastliny sú potravou človeka a ostatných živočíchov, z odumretých rastlín vzniká opäť pôda, rašelina, uhlie a pod., ktoré sú zdrojom rôznych druhov energie. Nahromadením väčšieho množstva niektorého druhu minerálov v zemskej kôre vznikne ložisko, ktorého surovina sa môže ťažiť a po úprave z nej vyrobiť príslušný kov či minerál. Tak napríklad zo sideritu sa vyrába železo, z rumelky ortuť, z antimonitu antimón, z galenitu olovo, zo sfaleritu zinok, z chalkopyritu meď a tak by sme mohli dlho pokračovať ďalej. No sú to nielen rudy, ale aj drahé a ozdobné kamene ako napríklad diamanty, tyrkys, korund, topás, granáty či opál, z ktorých sa vyrábajú najmä šperky, z kremeňa krištáľové sklo a pod. V starých banských chodbách sa často stretávame s minerálmi, ktoré „rastú“ v súčasnosti. Napríklad sadrovec vytvára tenké kryštály dlhé až niekoľko centimetrov, epsomit tvorí vlasovité, ihlicovité kryštály a agregáty a mnoho sekundárnych minerálov vzniká zvetrávaním na povrchu.

Obr.1. 2 - Sfalerit z Banskej Štiavnice (vľavo)
a chryzokol z Noveskej Huty

Zvláštnu až magickú silu na ľuďi malo a stále má zlato aj napriek tomu, že nie je najdrahším kovom. Keďže ide o mäkký, ľahko kujný a veľmi trvanlivý kov, ktorý sa v prírode vyskytuje rýdži alebo s určitým podielom striebra -

elektrum, nebolo ho ťažké získať a spracovať ani primitívnymi nástrojmi v dávnej minulosti. Mnohí ľudia sa stali prospektormi, prešli a ryžovaním preskúmali každú riekku, potok či riavu, ale aj suché údolia. Bola to zdĺhavá a úmorná práca, ktorej výsledkom okrem získania nugetov a zlatiniek, bolo aj nájdenie rudných telies a žíl so zlatom na povrchu. Tak sa začali raziť štôlne, hĺbiť šachty a ťažiť zlatá ruda z podzemia.

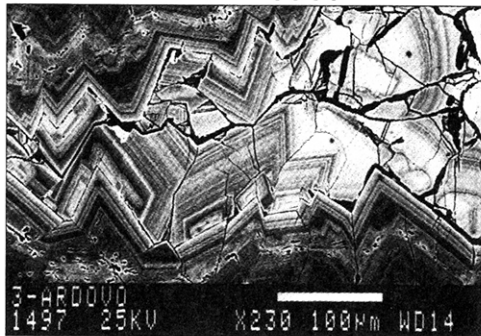
Obr.3, 4 - Pseudomalachit (vľavo) a libethenit
z Lubietovej

Ošiaľ po zlato nastal po objavení Ameriky, keď dobyvatelia u Indiánov videli množstvo výrobkov a ozdôb zo zlata, ktoré im neskoršie násilím zobrali a doviezli do Európy. Tak začala honba za zlatom na kontinentoch Ameriky, v Afrike či Austrálii a vyvrcholila v 19. storočí. Vypukli tak „zlaté horúčky“ v rôznych častiach sveta. Kolko násilia, podvodov, krádeží a stratených životov to vyvolalo, kolko zlata sa stratilo na mori v potopených lodiach búrkami či lúpežnými pirátmi. To je tá druhá, nepekná a smutná stránka túžby po zlato. Dobrou stránkou je jeho využitie v rôznych odvetviach priemyslu, v zdravotníctve, peňažníctve, klenotníctve, ale aj ako exponátov v zbierkach pre poučenie študentov, potešenie zberateľov a obdivovateľov.

Krásnymi tvarmi kryštálov minerálov sa nechali inšpirovať aj architekti niektorých budov, aké môžeme vidieť vo veľkomestách Európy, Ameriky a inde. Pravidelne vyvinuté kryštály mnohých minerálov, zaoblené i nepravidelné tvary, ich vnútorná stavba, koncentrické či radiálne - lúčovité usporiadanie, lesk ale aj rôzne sfarbenie a ďalšie vlastnosti vyvolali záujem nielen prírodovedcov k ich skúmaniu, ale aj mnohých ľudí, či už odborníkov alebo laikov, priviedli k zberateľskej vášni.

Keď zberatelia v prírode upúta nejaký „kameň“, v prvom rade sa snaží určiť, čo vlastne našiel. Geológovia, predovšetkým mineralógovia, ich určia podľa charakteristických vlastností priamo na mieste, hoci v početných prípadoch k správne mu určeniu sa dostanú až po špeciálnych skúškach (mikroskopia, elektrónová mikroskopia, röntgenová a chemická analýza, mikrosonda, neutrónová aktivácia a pod. (obr.5). Laici, najmä začiatočníci, to majú podstatne ťažšie. Ak sa chcú stať informovanými zberateľmi, v každom prípade musia pristúpiť

k štúdiu literatúry a častej návšteve mineralogických a petrografických zbierok na školách a v múzeách, ale aj po takýchto praktických cvičeniach je najlepšie a najistejšie nadviazať kontakt a určenie minerálov konzultovať s odborníkmi. V snahe pomôcť zberateľom viacerí odborníci napísali príručky na určovanie minerálov a hornín podľa ich základných a charakteristických vlastností v ktorých uvádzajú ako pri určovaní postupovať, napríklad [1], [2].

Obr.5 - Smithsonit v elektronovom mikroanalýzátore

Jedinečné minerály na území Slovenska boli pomenované podľa banických obcí, kde boli prvýkrát nájdené, a to z Lubietovej - libethenit a zo Španej Doliny (ktorá sa vtedy volala Herrengrund) - herrengrundit (devillín). Zo slovenských baní sú mnohé exponáty (zlato, antimonit, kermezit, dubnícky opál, kremeň a iné) vystavované v múzeách vo Viedni, Budapešti, Prahe a ďalších zahraničných i našich zbierkach. Slovensku tak priniesli nemalú slávu najmä ložiská zlata a striebra v Kremnici a Banskej Štiavnici, zlata a medi v Lubietovej, striebra a medi v Španej Doline, ktoré mali v 14. - 16. storočí stredoeurópsky význam. Podobne aj drahý opál z Dubníka pri Prešove, ktorého prerušovaná ťažba skončila v roku 1922. V zbierkach Naturhistorisches Museum vo Viedni je svetoznámy drahý opál „harlekýn“, v Nemzeti múzeu v Budapešti je „Izabelin náhrdelník“ so 17 krásnymi opálmi, v Moravskej galérii v Brne zase veľký drahý opál s diamantmi a rubínmi v zlatom šperku [3].

Drahokamom, polodrahokamom a ozdobným kameňom, na základe ich vlastností (ako napríklad prirodzený, alebo brúsením získaný tvar, farba, priezračnosť, priehľadnosť, chemické zloženie, tvrdosť a pod.) sa pripisujú aj pozitívne účinky na centrá ľudského tela i na myseľ. Tak napríklad modrý ametyst - proti bolestiam hlavy, nespavosti, na povzbudenie mysle, na zmiernenie depresii a upokojenie nervov; žltý pyrit - na zlepšenie trávenia, telo zbavuje jedov, je proti cukrovke, posilňuje organizmus a silnú vôľu; zelený malachit - na zníženie horúčky, proti stresom, na posilnenie srdca, vyvoláva pocit pokoja; tmavomodrý azurit - na zlepšenie pamäti, posilnenie zraku, zníženie krvného tlaku, zlepšuje sústredenosť.

Niektoré odrody minerálov sú prirodzene jednotlivým mesiacom „Mesačné kamene“ (v zátorke farba a názov základného minerálu): Január - hyacint (oranžový zirkón); Február - ametyst (fialový kremeň); Marec - heliotrop (zelený chalcedón s červenými škvrnami); Apríl - za

fír (modrý korund); Máj - smaragd (zelený beryl); Jún - chalcedón (mliečne biely); Júl - karneol (červený chalcedón) a rubín (červený korund); August - ónyx (čierna a čierno-biela páskovaná odroda chalcedónu); September - chryzolit (zelenožltý priehľadný olivín); Október - akvamarín (svetlomodrý beryl); November - topas (žltý); December - chryzopras (svetlozelený chalcedón).

Nájdenie pekného minerálu robí zberateľovi veľkú radosť, nie menšiu by urobilo vydanie známok s touto tematikou aj filatelistovi. Zatiaľ čo známky s vtákmi, motýľmi, kvetmi, dopravnými prostriedkami a pod. sú stále vďačnou a častou témou, známky minerálov sa objavujú zriedkavo. Od vzniku Československa (v rámci Československa I., Čiech a Moravy, Slovenska I., Československa II., Slovenska II.) až doteraz bola vydaná len jedna známka so zobrazením minerálu. Je to známka z emisie vydanéj pri príležitosti XXIII. Medzinárodného geologického kongresu v Prahe v roku 1968. Na známke č. 1701 hodnoty 80 h je zobrazený achát (obr.6).

Obr.6 - Achát vyobrazený na čs. známke z roku 1968

Tému výrazných geometrických tvarov minerálov, hoci nie veľmi často, predsa uplatňujú na tvorbe známok viaceré krajiny. Nemecko v roku 1997, pri príležitosti 500 rokov drahokamov IDAR OBERSTEIN vydalo známku s obrazom brúseného diamantu. Brazília pri príležitosti XXXI. Medzinárodného geologického kongresu v Rio de Janiero vydala hárček s tromi známkami spojenými motívom geologickej mapy Brazílie a minerálmi, zlata, diamantov, topasu, brazilianitu (wavelit), opálu, smaragdu, akvamarínu (beryl), turmalínu, niobitu a každá známka nominálnej hodnoty 1,30 R\$. Maďarsko v roku 1969 vydalo sériu 8 známok s geologickým námetom, na štyroch s vyobrazením skamenelín, na ostatných je to drúza greenockitu, kalcitu a sfaleritu (60 f), drúza kremeňa (1,30 Ft), medi (3 Ft) a kupritu (5 Ft), na počesť 100. výročia založenia geologického ústavu v Budapešti (MAGYAR ALLAMI FÖLDTANI INTÉZET). Táto téma sa uplatnila na známkach Bieloruska, Toga a i.

Naši vynikajúci umelci, návrhári a rytci by dokázali vyčaríť krásu unikátnych tvarov, farieb a lesku minerálov na našich známkach, najčastejších, najpočetnejších a permanentných propagátorov Slovenska, jeho života, úspechov, kultúry a umenia doma i v zahraničí ■

Literatúra:

- [1] Bauer & F.Tvrz, 1985: Minerály, horniny a drahé kameň. Príroda, Bratislava, s.212
- [2] O.Medenbach & C.Sussiecková-Fornfeldová, 1995: Minerály. Ikar, Praha, s.287
- [3] Budkovič,Š., 1970: História slovenského drahého o-pálu z Dubníka. Alfa, Bratislava, s.268
- [4] Pohľadnice vydané Geologickým ústavom Dionýza Štúra v Bratislave roku 1990, fotografie D. Sivka).

ČO JE ČO.

G. Bagremoser, Preiburg, 96 881

Bratislava Pozsony Pressburg

FIRMA FILATELIA ALBUM

vydala novú publikáciu encyklopedického charakteru. Publikácia s názvom **ČO JE ČO** na 134 stranách obsahuje vyše 12000 názvov obcí celého bývalého Uhorska (zostavené v abecednom poradí podľa pôvodných maďarských názvov, s označením do ktorého štátu patrí v súčasnosti, s uvedením súčasného slovenského názvu obcí ležiacich na území SR). Publikácia je ilustrovaná farebnými reprodukciami vyše 400 pohľadníc (litografie a koláže) z územia Slovenska. Cena publikácie je 600,- Sk. Objednať si ju možno na adrese:

FILATELIA ALBUM, Lazaretská ulica 11, 811 08
BRATISLAVA, telefón / fax: + 421- 2- 5296 7411

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA, NÁJDETE MA NA INTERNETE
www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ A POHLADNÍC**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e- mail: zberatel@nextra.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítláče, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijíмам do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbere majú **10% -nú zľavu** pri materiáloch firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 54 29 814

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Lichtenštajnská výstava LIBA 2002

Žiadna poštová správa sveta nie je svojim panovníkom tak verná, ako v kniežatstve Lichtenštajn. V tomto malom štáte sa známky vydávajú už 90 rokov a v katalógu MICHEL dosiahol ich počet 1291. Z tohto počtu je 108 známkov venovaných portrétom z kniežacieho dvora. Aj v tomto roku k nim pribudli 4 nové známky, a to dve 2. júna (knieža Hans Adam II. a kňažná Mária) a ďalšie dve 8. augusta (korunný princ Alojz a korunná princezná Sofia). Rekordná galéria portrétov sa nachádza na jednej z dvoch známok vydaných k Lichtenštejskej výstave poštových známok (LIBA), konanej v dňoch 8.-11. augusta. Znáмка nominálnej hodnoty 1,30 CHF je zostavená z 12 známok minulých rokov. V prvom rade sa pamätalo na všetkých, ktorí niesli alebo nesú zodpovednosť ako hlava štátu: Johann II. (vládol v rokoch 1858-1929), František I. (1929 -1938), František Jozef II. (1938-1989) a Hans Adam II. (od 1989). Predstavené sú tiež bývalé kňažné Elza, Gina, Mária a dezignovanejšie nasledovník trónu Alojz s manželkou Sofiou.

Druhá známka k výstave (90 Rp) - opäť s reprodukciami známok zo starých čias - pripomína významné udalosti: Povodeň na Rýne v roku 1927, získanie panstva Schellenberg, 150. výročie suverénneho kniežatstva, vstup do Združenia voľného obchodu (EFTA), Rady Európy a OSN, výročia poštovej a colnej únie so Švajčiarskom, otvorenie nového Umeleckého múzeu vo Vaduze.

V desaťročných cykloch uskutočňovaná LIBA vstúpila tento rok na scénu ako multilaterálna výstava záujmového spoločenstva Nemecka, Švajčiarska, Lichtenštajnska, Holandska a Rakúska. Na organizácii sa podieľali aj zástupcovia zo susedných štátov. Výstava sa konala v obrovskej viacúčelovej hale. Najväčšou atrakciou bol poštový vzduchodole NZ 10. augusta cez štyri štáty - odletom z Friedrichshafenu (D) a pristátím vo Vaduze, Altenrheine (CH) a Hohenemse (A), samozrejme s príslušnými zásielkami leteckej pošty.

Pozoruhodnosťou oboch známok k jubilejnej 10. výstavy LIBA je, že sú bez príplatku. Nominály známok zodpovedajú poštovému za list v domácom styku (FL + CH) a do zahraničia (pri najnižšej hmotnosti). Pre náročnejších bola k dispozícii suvenírová mapa s pečiatkovaným háčekom oboch známok, panoramatickou fotografiou celého kniežatstva od Balzersu na juhu až po Ruggell na severe, ozdobenou snehom pokrytými štípmi lichtenštajnských dvojtisícoviek a popisom histórie 90 rokov lichtenštajnských známok. (Spracované podľa Michel-Rundschau 8/2002) □ Ivan Lužák

NUMIZMATIKA FOLLIS

Mikuláš Tóth, Košice

Vás pozýva na návštevu.
Nájdete nás v centre mesta.

Nákup a predaj:

- mincí ● bankoviek
- medailí ● radov a
- vyznamenaní ● numizmatickej literatúry

Ponúkame:

výkup za hotové · diskrétné jednanie

NUMIZMATIKA - FOLLIS

Mikuláš Tóth, Hrnčiarská 7, 040 01 Košice
(priestory Východoslovenského múzea)

☎ 0042155 / 62 27786

Otvorené:

Pondelok: 12.00 - 17.00 hod.,
Utorok - Piatok: 10.00 - 17.00 hod.

GALÉRIA DERKA®

Predajňa:

Žilinská 11, 811 05 Bratislava

**vykupuje a predáva
hodnotné zbierky
aj jednotlivé kusy známok,
mincí a pohľadníc**

tel.: 02 52621714

tel./fax: 02 52621715

http: // www.galeriaderka.sk

Úspech nemeckej povodňovej známky

Nemecká poštová správa vydala 23. 8. 2002 v rámci celonárodnej akcie pomoci letnými povodňami postihnutým krajom príplatkovú známku hodnoty 0,56 + 0,44 euro v náklade 10 miliónov kusov. Znáмка sa stretla s nevšedným záujmom medzi obyvateľmi, podnikmi i rôznymi organizáciami, ktoré túto známku začali vo zvýšenej miere používať na frankovanie svojej korešpondencie. Pretože už po dvoch týždňoch bol takmer celý náklad rozpredaný, nemecká poštová správa sa rozhodla v polovici septembra vydať nový náklad známky - opäť v počte 10 miliónov kusov!

Táto skutočnosť dokazuje vysokú kultúrnosť, národné uvedomenie, príkladnú solidaritu a vysoké vlastenectvo nemeckých občanov! □ Zc

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania; prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 21. december 2002 BRNO

BURZA KLUBU ZBERATELOV POHLADNÍČ ORBIS PICTUS, Brno, v MK na Vihkej ulici dňa 21.12.2002 od 7,30 do 12,00 hod. • Kontakt: 00420-542536196 alebo 541224002, adresa: Klub sbárateľov pohľadníc ORBIS PICTUS, PS 727, 603 27 Brno. V prvom polroku 2003 sa burzy uskutočnia v termínoch: 11.1., 15.2., 15.3., 19.4., 10.5. a 14.6.2003

→ 4. január 2003 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ A VYZNAMENANÍ sa uskutoční dňa 4.1.2003 v Spoločenskej sále SK Bratislava-Nové Mesto, Vajnorská 21 od 8,00 do 12,00 hod. • Ďalšie burzy sa uskutočnia v dňoch 1.2., 1.3., 5.4., 3.5., 7.6. 6.9., 4.10., 8.11. a 6.12.2003

→ 26. január 2003 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV - LUČENEC 2003 - (nedela) 26.1.2003 od 8,00 hod., hotel PELIKÁN (pri tržnici) • Informácie na ☎ 47 4329 266. Ďalšie stretnutia sa uskutočnia v termínoch: 23.2., 30.3., 27.4., 25.5., 29.6., 27.7., 31.8., 28.9., 26.10. a 30.11.2003

→ 27. apríl 2003 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA sa uskutoční dňa 27.apríla 2003 v priestoroch Domu Slovenského Misijného hnutia, ul. Skuteckého 4 v čase od 8,00 do 12,00 hod. Objednávkový stôl na adrese: Roman Sajgal, Podvalická cesta 25, 974 00 Banská Bystrica, ☎ 048 / 413 01 52 • Druhú celoštátna burza sa uskutoční 5.októbra 2003.

→ 9. marec 2003 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA • TRENČÍN, KULTÚRNE STREDISKO DLHÉ HONY dňa 9.marca 2003 (v rámci výstavy **LAUGARICIO 2003**) • Ďalšie celoštátne burzy sa v Trenčíne uskutočnia 25.mája, 21.septembra a 9.novembra 2003

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - TELEFÓNNE KARTY • Predajňa VITOŠA, I.p., Špitálska ul., vždy tretí pondelok v mesiaci od 15,30 do 18,00 hod. • Termín schôdzky: 16. december 2002 ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova COIMEXU, Partizánska cesta 3 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý po-sledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Centrum voľného času, Starý trh č.25 • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9,30 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a

štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 2. a 4. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovec (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (I.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10,00 do 12,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu. Dom kultúry • Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **TRNAVA** - KF Timavica • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každý štvrtok od 16,00 do 18,00 hod. ■ **VRANOV n/Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Mestský dom kultúry, M.R.Štefánika 875 / 200 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov □ (R)

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 11 / 2002

Predposledné tohtoročné vydanie FILATELIE prináša článok F.Beneša o novom nebezpečnom falzifikáte prelače „Příjezd prezidenta Masaryka“. Československým známkam sú venované aj príspevky V.Dražana: Celistvosti s čs. doručnými známkami, O.Tovačovského: K procesu prelačovania plebiscitných známok, ktorým dopĺňa poznatky uvedené v monografii č.5 a J.Krášmár-Šmogoviča: Nové poznatky o háрке 30 rokov čs. poštovej známky. O prvých známkach Írska, ktoré oslavujú svoje osemdesiatiny, píše J.Klika. Námetyarov iste zaujmú články A.Boháčka o mačkách na Kerguelenách (súostrovie francúzskeho územia TAAF) a J.Horáka o doprave poštových balíkov do Švajčiarsku. Prílohu tvorí 4. číslo Mladého filatelistu □ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 11 / 2002

V centre pozornosti novembrového čísla časopisu Bélyeg világ je medzinárodná výstava HUNFILA 2002 v Budapešti, ktorej usporiadanie bolo späté s viacerými tohtoročnými výročiami maďarských filatelistov. Týmto jubileám sa venuje v úvodníku predstava zväzu S.Kurdics. L.Molnár článkom pod názvom „Zváz - Deň známky - Pošta“ pripomína jubilejný 75.Deň poštovej známky. O pohľadniciach na výstave HUNFILA 2002 píše E.Deák, z pohľadu jurymana píše o výstave P.Lippai, z pohľadu návštevníka, vystavovateľa a navyše aj porovnávajú svoje poznatky z bratislavskej výstavy SLOVENSKO 2002 píše O.Piszton z Nových Zámkov. Názory na výstavu HUNFILA 2002 nechýbajú ani zo zorného uhla mladých filatelistov, ktorým výstava pripravila mimoriadne bohatý a zaujímavý program. V časopise nás zaujal aj článok P.Kállósa o Maďarskom národnom múzeu a Štátnej Széchényiho knižnici, ktorého základy boli položené pred 200 rokmi. V časopise 2.časťou pokračuje článok o (ne)potlačných okrajoch známkov na priehradkových listoch. O známkach z územia portugal-ských kolónií na pokračovanie píše D. Jónás □ vkn

■ **POŠTOVNÍ NÁLEPKY**
(ČR / SR) ■ 47 / 2002

Spravodaj spoločnosti zberateľov poštových nálepiek vo svojom novom čísle prináša Návrh typologie RN 1938-45 (Sudety), ktorú spracoval Z.Podpěra. Uverejňuje ďalšiu časť rozsiahlej práce o RN Pardubice (Pardubice 1, Pardubice). Veľký priester spravodaj venuje zaujímavostiam z termínalov APOST. Uverejňuje aj 3.pokračovanie M.Fencla o príležitostných R-nálepkách po roku 1945 □ vkn

■ **SPRÁVY SFZ (SR) ■ 5 / 2002 (č.171)**

Informačný bulletin Slovenského filumetnického zväzu prináša článok V.Gajdoša o povojnovnej histórii zápalkárne v Banskej Bystrici. Čo zaujímavé bolo vidieť na burze zápalkových nálepiek v Přešove a v múzeu v Ivančiciach čitateľom približujú V.Gajdoš a M.Guspan. Pred 9. členskou konferenciou SFZ skladá účty, bilancuje klady aj záporny činnosti zväzu. Ďalšie krátke články, informácie, zaujímavosti, novinky a organizačné otázky robia z neho aj v tomto prípade užitočného pomocníka pre kruh zberateľov zápalkových nálepiek □ vkn

RECENZIE

**B.Krampl:
Hradčany 10 h, I.kresba**

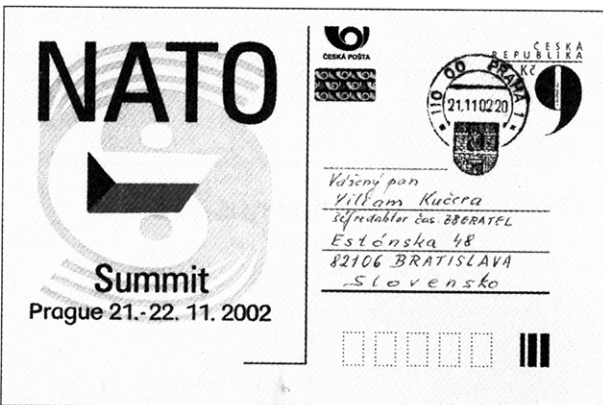
V oblasti odbornej filatelistickej literatúry na Slovensku sa v posledných rokoch nejaví nadbytok, skôr naopak, môžeme sa s ňou stretnúť len veľmi vzácné. O to významnejší je vydavateľský počin Ing. Bohumila Krampla z Trenčína, ktorý v tomto roku vydal vlastným nákladom špecializovanú príručku a katalóg „Hradčany 10 h, I.kresba“. Nie je to jeho prvá odborná práca. Verejnosti sa prvýkrát predstavil ako spoluautor publikácie „Čo má vedieť filatelist“, ktorá vyšla v edícii Filatelistické state ZSF č.14 v roku 1985. V roku 1989 vlastným nákladom vydal príručku pojednávajúcu o známkach s I. kresbou Hradčian 10 h. Druhýkrát vydal štúdiu o tejto známke v spolupráci s R.Niklom, ktorá sa zameriavala na sekundárne chyby na celinách pražskej lače. V najnovšom vydaní (vydané bolo v apríli tohto roku), autor publikáciu doplnil o ďalšie nové poznatky získané výsk. tridsaťročným bádáním týchto známk.

Špecializovaná príručka a katalóg „Hradčany 10 h, I.kresba“ je rozdelená do 7.kapitol. Každá kapitola má svoj úvod, kde autor čitateľa oboznamuje s danou problematikou. Prvá kapitola pojednáva o skúšobných tlačiarňach, druhá o vlastnej tlači známk (oddelovanie a

farebné odtiene, známky s okrajmi, doskové značky, papier...). V tretej kapitole sa autor zaoberá doskovými vadami, retušími a rekonštrukciou tlačových dosiek (I., II., III. a IV. tlačová doska). Nasledujúca kapitola je venovaná výrobným chybám (chyby tlače, farby, papiera, lepu, zúbkovania). V piatej kapitole sa autor venuje zvláštnym tlačiam (nevýdané známky, ministerské zúbkovania, príležitostné a výsadné tlače, falzifikáty...). Problematike celín, pražskej i viedskej tlače, je venovaná 6.kapitola. V poslednej kapitole sa autor venuje poštovému použitiu známk a celín.

Osobitnú pozornosť autor venuje oceňovaniu, a ako sám uvádza, bola to úloha obťažná: „Značná časť katalogizovaných položiek sa na trhu bežne nevyskytuje a je dostupná len ojedinele a náhodne. Stanoví ich cenu bolo možné len na základe istých skúseností alebo kvalifikovaných (viac-menej) odhadov. V rade prípadov použil aukčné ceny. Je totiž konečne nutné priznať niektorým položkám omnoho vyššie ceny, než sú uvádzané v dostupných publikáciách. Ako veľmi názorný príklad možno uviesť ceny za nepoužitú i použité sprievodky, ktoré sú v katalógoch oceňované v stokoronových rovinách, ale na aukciách dosiahnuté cenové záznamy dosahujú tisícokoronové čiastky...“

Zberateľom známk Hradčany preštudovanie publikácie B.Krampla možno iba vrelo odporučiť □ Ky

Vrcholné zasadanie NATO v Prahe má historický význam aj pre nás - na tomto zasadaní pozvanie do aliance dostala aj Slovenská republika. Pri príležitosti pražského summitu NATO Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky vydalo príležitostnú poštovú známku (pozri rubriku Z noviniek našich susedov). Bol vydaný aj príležitostný poštový lístok (na obr.). Za ukážku ďakujeme nášmu dlhoročnému čitateľovi prof. Richterovi z Prahy, ktorý ani v tomto prípade nevynechal príležitosť zaznamenať významnú udalosť takouto typickou filatelistickou formou □ (R)

Z listu čitateľky

„Na filateliu som len amatérka. Do tejto problematiky sa už ani nedostanem, lebo som stará. Kedysi som známky kupovala pre radosť deťom (aj sebe), rada by som aj vnukom, ale nemajú záujem. Syn by aj mal, ale nemá peniaze (hovori). Tak len ja sama si s láskou listujem v albumoch. Prezerám si slovenské známky, ktoré mám však len od roku 1993. Bojím sa, že tento 10. ročník bude aj posledný. Práve pre tie peniaze.“

Časopis Zberateľ som, žiaľ, objavila len pred rokom. Rada ho čítam. Najviac ma zaujímajú články o osobnostiach, histórii, umení a zúčastňujem sa aj súťaže. Keby sa mali hodnotiť aj úvodníky, tak ten v Zberateľovi číslo 10 bol by najzaujímavejší, aký som kedy čítala. Mohol by sa ocitnúť aj v dejepise pre stredoškôlakov...“ **Mária Ondrišáková**

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01 a ZDRUŽENIE KLUBOV FILATELISTOV KOŠICE PRIJÍME A ZAŠLE VÝBERY DO KOLOVANIA.** Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 135

■ **ZASIELAM KF I JEDNOTLIVCOM PO PREDCHÁDZajúcej DOHODE** hodnotné výbery ★★ i ⊕ známok ČS, SR, ČR, SČ, Č-M, Nemecka, ZSSR a iných štátov Európy a zámočia, FDC, celín, celistvosti, bankoviek, mincí, RN, ZN, pohľadnic a p. Zľavy 10-60% podľa druhu a množstva odobratého materiálu. Doplním vaše chybenky, predám katalogy, literatúru, albumové listy a pod. Prevezmem do komisionálneho predaja hodnotné zbierky. Odkúpim väčšie i menšie zbierky klasických známok, zbierky z pozostalosti, likvidované zbierky a pod. Po dohode možná i výmena filatelistického materiálu. Odpoviem na každý list s priloženou známkou na odpoveď. Miroslav SUKOPČÁK, Čáčov 294, 905 01 Senica ☎ 0905 358 707, 034/651 3964. Z 136

■ **KÚPIM ★★ SR DO č. 62 ZP 1/ 16,** 203 1/60. DCH č.60 2/ 51-61, č.62 2/ 46, č.116S 2/ 90, 154 1/ 44, 2/ 30, 194 2/ 35, 195 1/ 21, 2/27. Hľadám volejbal. M. HALKO, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z 137

■ **KÚPIM BALÍKOVÉ SPRIEVODKY** z územia Slovenska, hlavne do roku 1946, i novšie. Prípadne za ne dám iné filatelistické materiály. Dušan EVINIC, Poľská 4, 040 01 Košice. Z 138

■ **KÚPIM CELINOVÚ POHĽADNICU** ★ alebo ⊕ Maďarska 1896 (1000 rokov Uhorska) a zálepku (⊕, bez okrajov) Grécka 1919, známka Iris. Ivan LUŽÁK, Púpavová 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 654 25 054. Z 139

■ **PREDÁM ★★ PL a zn. 2889** PO nie sú v okrají PL, PL 2984 PV vynechaný PO medzi ZP 12 a ZP 17. Telefón 02 / 44 88 74 36. Z 140

■ **KÚPIM PERFINY a KOLKY z CELÉHO SVETA** (okrem perfinov Anglicka - kráľovna Alžbeta po roku 1952). Mám záujem aj o veľké zbierky. Možná je aj výmena za podobné materiály Faerských ostrovov, Grónska a Dánska. Korešpondencia nem. alebo angl. Thomas Mørkeberg, Lyngparken 12, 6670 Holsted, Dänemark. E-mailová adresa: morkeberg @ email.dk Z 141

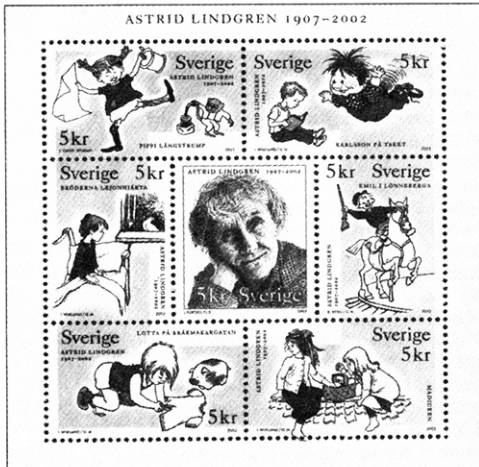
■ **KÚPIM ★★ KANADU 1945-1987,** rok podľa mankolistu + kompletne ročníky 1988, 1989, 1990. Jozef HANZLIK, Karpatská 7, 915 01 Nové Mesto nad Váhom. Z 142

■ **KÚPIM ZBIERKU Ag MINCÍ ČSR-ČSFR 1947-92.** František MAZUR, Kuzmányho 3, 040 01 Košice, ☎ 055 / 62256 - 35 Z 143

Omyl alebo úmysel?

50.výročie založenia Rady Európy si pripomenuli členské štáty vydaním príležitostných známok, ktoré spája motív, ale každá krajina si tému transformovala individuálne. Moldavska (Moldova), jeden z malých štátnych útvarov, ktorý vznikol po rozpade Sovietskeho zväzu v susedstve Ukrajiny a Rumunska, vydalo tiež príležitostnú známku. Zdanlivo nenápadná a nie veľmi nápaditá známka však patrí do kategórie veľkých omylov na známkach.

Symbolická mapa Európy obsahuje označenie zemepisnej polohy Moldavska ako východného suseda Rumunska, ale ináč mapa predstavuje neuveriteľnú situáciu. V strednej Európe nájdeme ČSFR (alebo Československo), ktoré v roku vydania známky (1999) už neexistovalo viac ako 6 rokov. Jeho nástupníckymi štátmi sa 1.januára 1993 stali Česká republika a Slovenská republika, čo mapa na známke neregistruje. Neuveriteľné je, že vydavateľ známky nezaregistroval ani vznik samostatnej Ukrajiny ako veľkého suseda Moldavska a východne od Poľska na mape sa neobjavilo ani Bielorusko. Neveríte? Pozrite sa pozorne na známku a pravdepodobne budete prekvapení ako pisateľ týchto riadkov □ -T-

Na počesť Astrid Lindgrenovej

Švédska pošta uctila pamiatku svetoznámej spisovateľky pre mládež Astrid Lindgrenovej (1907-2002) vydaním pamätného hárčeka. Spisovateľka zomrela 28.januára tohto roku vo veku 94 rokov. Uprostred hárčeka je známka s jej portrétom, ktorý je orámovaný 6 známkami s ilustráciami jej najznámejších literárnych postáv. Ilustrácie sú prevzaté zo švédskych kníh a ich autormi sú traja švédski autori. Na prvej známke je vari najznámejšia postava Pippi Dlhá Pančucha... □ Zc

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

ABONENTOM ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

Vianoce na ★★ poštových známkach

(čísla podľa katalógu MICHEL)

Anguilla	1974, 204-09 + blok č.7	145,-
Burundi	1969, 531-36	110,-
Burundi	1974, 1115-20	125,-
Camerun	1975, 814-15	180,-
Centrafricaine	1980, 702-704	115,-
Cook Island	1983, 932-36 + hářček 137- 42	295,-
Dahomey	1971, 463-66	255,-

Dominica	1969, 286-89 + hářček č.1	100,-
Dominica	1972, 350-53 + hářček č.16	100,-
Dominica	1973, 372-78 + hářček č.20	135,-
Dominica	1975, 446-52 + hářček č.33	125,-
Dominica	1976, 505-11 + hářček č.39	140,-
Dominica	1977, 652-58 + hářček č.46	130,-
Dominica	1982, 800-03 + hářček č.80	240,-
Ghana	1970, 383-90 + hářček č.12	150,-
Ghana	1980, 856-59 + hářček č.86	140,-
Grenada	1971, 428-31 + hářček č.20	100,-
Grenada	1973, 542-49 + hářček č.31	130,-
Grenada	1974, 602-09 + hářček č.38	120,-
Grenada	1975, 717-23 + hářček č.50	120,-
Grenada	1978, 941-44 + hářček č.79	150,-

Guinea Ecuat.	1972, 173-79	115,-
Liberia	1970, 762-68 + hářček č.53	140,-
Mali	1970, 252-54	185,-
Mali	1973, 411-13	106,-
Mali	1975, 514-16	165,-
Mali	1976, 558-60	145,-
Mali	1977, 612-14	160,-
Niger	1971, 312-14	169,-
Paraguay	1975, 2624-31 + hářček č.238	245,-
Siera Leone	1984, 784-87	199,-
Tchad	1972, 614-17	155,-
Togolaise	1973, 1010-13	135,-
Togolaise	1975, 1130-35	195,-
Togolaise	1976, 1194-99 + hářček č.108	335,-

Trojrozmerné (vrstvené) známky

(čísla podľa katalógu MICHEL)

Ajman	1972, LOH Mnichov '72, 5 zn.+H (bez leteckých známok)	180,-
Bhutan	1967, Kozmos, bl.11-súťaž 4-blok	225,-
Manama	1972, Basseball, 909-14+H 175 (bez leteckých známok)	160,-
Umm al Qiwaïn	1972, LOH Mnichov '72, 587-92 + H 45	250,-
Umm al Qiwaïn	1972, Motýle, 624-32 (bez 1633)	125,-
Umm al Qiwaïn	1972, Vtáky, 1589-96 (bez 1597-98)	100,-
Yemen	1970, Plachetnice, 1060-65+H 211	250,-
Yemen	1970, Plachetnice, 1060-65 (bez H)	130,-
Yemen	1970, Japonské motívy, vydanie k výstave PHILATOKYO '71, 1073-78	130,-
Yemen	1970, Vianoce, H 215	130,-
Yemen	1970, Africká zver, 1054-58, nekomplet., iba 5 známok	110,-
Yemen	1970, Kozmos, nekomplet., iba 5 zn.	60,-

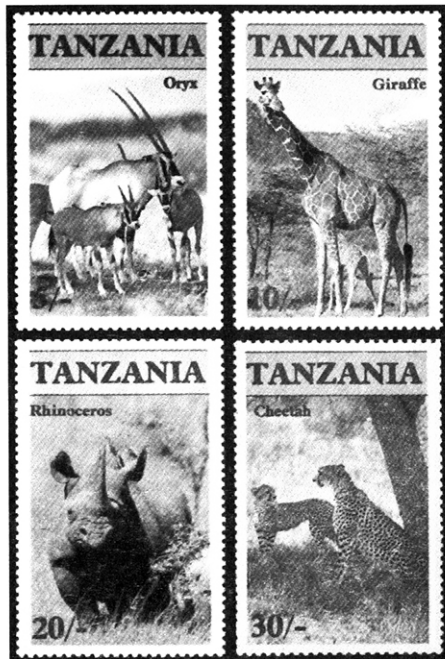
Rôzne námety ★★ (podľa kat. MICHEL)

Austrália 2000, Kozmos, vydanie k výstave Hong-Kong, blok 6 zn.	150,-
Benin 199, Hady, WWF, 4-páska, súťaž	195,-
Brazília 2001, Papagáje, WWF, 4-blok, súťaž	235,-
Cambodge 1997, Slony, WWF, 4-páska, súťaž	55,-
Cuba 1998, Papagáje, WWF, 4-páska, súťaž	45,-
Iran 1993, Motýle na kvetoch, 4-blok, súťaž	65,-
Korea 1997, Loptové hry, 1 zn.	15,-
Korea 2002, MS vo futbale, blok s 24 zn.	295,-
Moldovia 1993, Hady, WWF, 4-blok, súťaž	165,-
Poľsko 2002, Psy a mačky, 4-páska, súťaž	95,-
Somálsko 1998, Rys, WWF, 4-páska, súťaž	220,-
Tanzania 1986, Ohrozená zver, 324-31+H 58	145,-
Tanzania 1985, Kráľ. Elisabeth, 264-67+bl.42,43	58,-
Tanzania 1985, detto, iba bloky 42,43	32,-
Tanzania 1985, Lokomotívy, 268-71+bl.44	95,-
Tanzania 1985, detto, iba séria 268-71	45,-
Tanzania 1986, Auta Rolls-Royce, 309-12+ H 53	95,-
Tanzania 1986, MS v šachu, Rotary, 313-14 + hářček č.54	125,-
Tanzania 1986, Kvety, 324-27+H 57	90,-
Tchajvan 1997, Vtáci, bl.2408-27 (blok s 20 známami - každá iná)	325,-
Ukrajina 2000, Rozprávky, 3-páska, súťaž	22,-
Ukrajina 2002, Hady, WWF, 4-blok, súťaž	115,-
Ukrajina 2002, EUROPA-Cirkus, hářček	95,-
ZSSR 1988, Loveckí psy, 5827-31	24,-

Rôzne námety ◎

Afganistan 2000, Brodivé vtáky, bociany (6+H)	33,-
Benin 1998, Pravek, Blok (9)	30,-
Bulharsko 2001, 100 r.mestskej elektr.dopravy (4)	15,-
Cambodge 2000, Ryby (6)	22,-
Cambodge 2000, Orchidey (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Vodné vtáctvo (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Hasičské moderné vozy (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Moderné automobily (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Huby (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Hasičské historické vozy (6+H)	33,-
Cambodge 2001, Osobnosti milénia (6+H)	33,-
Cuba 2001, Vtáky, k výstave Hong-Kong '01 (5+H)	30,-
Kampučea 1986, Kaktusy (7)	22,-
Kampučea 1987, Hady (7)	22,-
Kampučea 1987, Psy (7)	22,-
Kampučea 1988, Akvarijné rybičky (7+H)	33,-
Kampučea 1988, Mačky (7+H)	33,-
Kampučea 1989, Vtáky - papagáje (7+H)	33,-
Kampučea 1989, Vodné kvety (Nymphaea) (7+H)	35,-
Korea 1987, Kone (4-blok)	15,-
Malgasy 1991, Psy (7+H)	33,-
Philipinas 1985, Kone (6)	18,-
Somali Rep. 1999, Safari (6+H)	33,-

Somali Rep. 1999, Slimáky (6+H)	29,-
S.Tomé e Príncipe 1995, Mačky (8+2H)	55,-
Togo 1999, Minerály (6+H)	33,-
Togo 1999, Mačky (6+H)	33,-

Zásobníky na známky, skart, hawidky

Zásobník Lindner, formát A 5, 6-listový	165,-
detto 8-listový	195,-
Zásobník Lindner, A 4, 16-listový, čierne listy	490,-
detto 30-listový	870,-
Zásobník Schaubek, 16-listový, A 4, biele listy	490,-
Zásobník s logom i bez loga Slovenskej pošty, formát A 4, 16-listový, biele listy	á 360,-
detto 8-listový	á 220,-
Pôvodný čs.skart, hmotnosť 1/2 kg	210,-
Hawidky čierne, šírka 31,35,45,59,70 mm - balíček	60,-
Hawidky čierne na PL:	
ležadé, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
ležadé, veľkosť 200x175mm	- ks 20,-
stojaté, veľkosť 115x 175mm	- ks 15,-
Hawidky biele, šírka 32, 40, 60 mm	- balíček 60,-
Hawidky biele na PL, ležadé 200x120mm	- ks 15,-
Hawidky biele na hářček	- ks 5,-

Albumové listy fy Zberateľ SLOVENSKO

Rok	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	19,-	75,-	32,-	120,-
1994	19,-	75,-	48,-	185,-
1995	22,-	75,-	48,-	175,-
1996	22,-	75,-	54,-	195,-
1997	22,-	75,-	53,-	220,-
1998	22,-	75,-	53,-	220,-
1999	21,-	75,-	59,-	245,-
2000	17,-	65,-	48,-	185,-
2001	32,-	95,-	48,-	215,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy pre:

I.časť - základné známky a hářčeky,
II.časť - pre PL, varianty kupónov a známky z hářčekov.

Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).
Formáty listov: Pofis a A 4. Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4)! V prípade záujmu o všetky listy jednotlivých ročníkov, t. z. na základné známky, hářčeky, PL, variácií kupónov a známky z hářčekov, treba objednať obidve časti súboru (I.+II.) pretože II.časť listy z I.časťou neobsahuje.

Albumové listy ČR

Rok	BZ	Z
1999	125,-	455,-
2000	190,-	495,-
2001	195,-	525,-

Formáty alb. listov ČR: Ročník 1999 len formát Pofis, roč. 2000 a 2001 formátu Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ďalej ponúkame albumové listy formátu Pofis aj A4:

s nápisom SLOVENSKO á 5,-
s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA á 5,-
bez nápisu (len Pofis) á 4,-
so štvorček. potlačou (len Pofis) á 5,-

Obaly na albumové listy
formát A 4 (tzv. Euroobal) -10 ks 15,-

NOVINKA !

Albumové listy SLOVENSKO 2002 formátu Pofis i A 4 (cena rovnaká)

- **I.časť** - poštové známky a hářčeky, 4 listy 22,-
- "- zasklené 75,-
- **II.časť** - priehradkové listy, varianty kupónov a známky z hářčekov, 15 listov 75,-
- "- zasklené 285,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen (špicaté, lopatkovité alebo okrúhle) 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovité 155,-
Lupa Ø 60 mm, zväčš. 2x + šošovka 5x 95,-
Lupy Magnifery, de luxe (China):
Ø 50 mm, zväčš. 2,5x 155,-
Ø 90 mm, zväčš. 2,5x 245,-
Ø 90 mm, detto s osvetlením (4x ceruz. batérie) 325,-
Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre, zasúvacia, zväčš. 10x 395,-

Filatelistické nálepky

Nálepky LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

Katalógy a odborná literatúra

Kat. MICHEL č.2 SÚDEUROPA 2001/2 960,-
Kat. MICHEL č.3 NORD und NORDWESTEUROPA 2001/2 1100,-
(v týchto katalógoch sú ceny uvedené v EURO-mene)

Filatelistický diár s prílohou (číslovaná odlačkou návrhu zn. k 350, výročiú založenia Trnavskej univerzity - Peter Pázmány, autor M. Činovský) 195,-
J. Karásek: Čs. poštové známky 1918-1939 a ich falzifikáty (1998), príloha číslovaná čiernotlač 565,-
J. Karásek: Vzácnosti a zaujímavosti čs. známok (2000), príloha číslovaná čiernotlač 560,-
J. Klim, V. Schödelbauer: Československo 1918-39, špeciál. katalóg zn. a celistvostí (2002) 890,-
Netto katalóg SLOVENSKO 2000-2001 59,-
Monografie čs. známok:
- 2. diel - emisie Pamätne 1919-1920, PČ 1919, Hospodárstvo a veda 450,-
- 3. diel - Výplatné známky 1923-1929, celiny 350,-
- 16. diel I-II - Čs. poprevratové pečiatky 1918-1920 175,-
Rakúsko, netto katalóg špeciál 1994/1995, farebný 440,-
Novotný: MINCE MARIE TERÉZIE 1740-1780 (II. dopl. vydanie 2001) 235,-
Novotný: Mince Františka I. (1792-1835) 185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinanda V. (1835-1848) 135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I. (1848-1916) 235,-
Novotný-Mouliš: PAPIEROVÉ PLATIDLA ČR, ČR a SR 1918-1998, farebný 297,-
Vlastislav Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I. vydanie 265,-
Novotný-Mouliš: Mince ČR 1918-92, ČR a SR 1993-2003 285,-
Katalóg TK ČR+SR 2001+dodatok 2002+príloha TK Alpha World 500 Kč (neplatná) 748,-
Dodatok katalóg TK ČR a SR 2002 + príloha TK Alpha World 500 Kč (neplatná) 448,-

ZBERATEĽ ● MESAČNÍK O FILATELII, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÓNNYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Reg.č. časopisu MK 1188/95 zo dňa 1.2.1995 - ISSN 1335-8693 - **Redakčná rada:** Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Dr. Ondrej Földes, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, Ing. Peter Malík, PhDr. Elena Minarovičová a RNDr. Michal Žilka - **Redakcia:** - Viliam Kučera - šéfredaktor, Anton Kulhánek ml. - redaktor, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny - **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk. - **Príloha:** SLÓV OLYMP - Ervín Smažák

Cena a predplatné: Cena za jeden výtlačok 44 Sk. Pri odbere viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného na rok 2003 - pre abonentov zo SR 444 Sk., s prílohami 484 Sk., pre abonentov z ČR 695 Sk (570 Kč) s prílohami 755 Sk (620 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980 Sk (24 €), s prílohami 1100 Sk (27 €), pre abonentov zo zámožia 1300 Sk (35 USD), s prílohami 1450 Sk (39 USD) - **Zasielanie príspevkov:** Články napísané strojom alebo čitateľným písmom, príp. na počítačových disketách (WORD) alebo elektronickou poštou (e-mail: zberatel@nextra.sk). Nevyžádané rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje.

Č.12/ 2002: Redakčná uzávierka 27.11.2002, do tlače zadané 9.12.2002, predpokladaný dátum vydania - 13.12.2002.

ZBERATEL' 2002

Obsah VIII.ročníka

(V zátvorke je uvedené číslo časopisu a strana, na ktorej je príspevok uverejnený, alebo na ktorej začína)

■ **Úvodníky** - Niečo o reči čísiel a katalógoch (1/1), Jednotná mena, M. Terézia a naše príležitosti (2/1), Filatelia hľadá svoje nové možnosti (3/1), Nenechajme sa pripravit o naše ideály (4/1), Niekoľko slov o kvete Zberateľa a jeho lupenoch (5/1), O tohtoročných jubileách trochu inak (6/1), O mládežníckej filatelii a jej budúcnosti (7/1), O dovolenkách a zdolávaní výšín (8/1), Bude 21.storočie obdobím krízy alebo spolupráce? (9/1), Dobré činy spasia svet (10/1), **A. Kulhánek**: S optimizmom do roku 2003 (11/1), Čo nás v tomto roku najviac hralo pri srdci (12/1).

■ **Výstavy, odborné a spoločenské podujatia, rozhovory - F. Šgpkó**: Kráčajme s Európou aj vo filatelii (3/26), **I. Lužák**: Cez Žilinfilu do Európy? (4/23), **S. Zrubec**: Výstava Bratislava 1937 po 65 rokoch (6/29), Jubilujúci mladý filatelistu - Rozhovor s J. Čížkom (6/35), **A. Urminský**: Na výstave v Bytči premiéra jednoramenných exponátov (7/7), **P. Malík**: Výstava Bratislava 1952 po 50 rokoch (8/19), **J. Tekel**: Výstava Slovensko 2002 (8/31), Nevzdávajme sa svojej filatelie - Rozhovor s O. Földesom (8/33), **J. Mička**: Mládežnícka výstava Várpalota 2002 (9/4), Výstava Slovensko 2002 - Ohlasy, úvahy, poznámky - Spiš v Anglicku nenájdete / Mkr, **G. Kucpec**: Očami zahraničného návštevníka, **J. Láschl**: Uznanie slovenským známkam (9/6), **V. K. Németh**: Otvorené otázky nad otvorenou triedou (10/ 32), **J. Korený**: Pohľad z druhej strany, **M. Ondráš**: Na večnú slávu synom Francúzka (10/4), Výstava Amphilex 2002/ ik (10/5), **V. K. Németh**: Výstava Aero-Bratislava 1967 po 35 rokoch (10/7), **P. Hallon**: Milá spomienka na WIPA 1933 (10/ 22), **I. Lužák**: Lichtenštajnská výstava LIBA 2002 (12/35).

■ **Komentáre, glosy, klubová činnosť, mládež, spomienky, ankety** - Novoročná anketa časopisu Zberateľ (1/9), **J. Korený**: K tvorbe emisného plánu poštových známok (4/6), **M. Plank**: Mladými očami o turisticko-filatelistickom výlete (4/7), Zabudnuté mesto/šj (4/25), **J. Maniaček st.**: Povedali o Štefánikovi (4/29), **J. Tekel**: Najkrajšia slovenská známka roka 2001 (5/ 17), Pamätní háčreky sekcie / M.K. (5/18), **S. Zrubec**: Pred 100 rokmi zomrel Pavol Križko (5/35), **L. Visokay**: O jesenných starostiach filatelistu (6/28), **J. Mička**: Kongres mladých filatelistov v Bratislave (8/10), **I. Lužák**: Zrelé do Guinnessovej knihy rekordov? (8/30), Prečo mačka divá štyrkrát na známke? (11/10).

■ **Emisné plány, poštové sadzby** - Zmeny v emisnom pláne známok SR na rok 2002 / vkn (1/6), Nové poštové sadzby platné od 31.12.2001 (2/8), Upresnenie emisného plánu pamätných mincí na rok 2003 (2/9), Spresnenie emisného plánu známok SR do konca roka (9/2), Zmeny v termínoch vydania (10/2), Český emisný plán na rok 2003 (10/5), Emisný plán slovenských poštových známok na rok 2003 (11/10).

■ **Známky a celiny SŠ 1939-1945 - R. Rakovský**: Poznámky k špecializovanému katalógu 2001, časť Slovensko 1939-1945 (2/17), **O. Földes**: Správne používanie filatelistickej terminológie (3/13), **D. Evinic**: Súkromné zúbkovanie slovenských novinových známok (3/20), 1 K červená - nečistě zmiešané zúbkovanie / L.K. (3/24), **Š. Piško**: Ad: Súkromné zúbkovanie slovenských novinových známok (5/24),

O. Földes: Zvláštny postup pošty Bratislava 2 (6/17), **A. Urminský**: Znamke Slovakotouru nepodlieha!, **J. Juhász**: Nové zistenia variantov KZ Tatratour (7/12), **R. Rakovský**: Ešte k súkromnému zúbkovaniu slovenských novinových známok (7/16), **P. Dedá**: Patria do špecializovaných zbierok Slovenska? (7/18), **M. Bachratý**: Falošná celistvosť (7/26), **M. Bachratý**: Ad: Poplatkové kontrolné známky na pohľadnici (10/18), **O. Földes**: Ako som vyzrel na pána Scharingera (11/19), Použitie adresných záznamových lístkov - L.K. (11/31), **R. Rakovský**: Zaujímavé použitie doplatných známok (12/16).

■ **Okienko špecialistu** - pripravil **M. Gerec**: Pamiatke obetí politických procesov 10 Sk, Poštové múzeum B. Bystrica 6 Sk, Most Štúrovo-Ostrihom 10 Sk (2/11), Obrázové poštové lístky „Hrady a zámky na Slovensku“ (3/10), J. Papánek 10 Sk, B. Björnson 14 Sk, ZOH Salt Lake City 2002 18 Sk (4/9), Prvé slovenské gymnázia (5/9), Levoča 16 Sk, Príesvitka „Logo Slovenskej pošty“ (6/12), ME v šprinte psích záprahov 6 Sk, Veľká noc 5.50 Sk, Kežmarok 10 Sk (6/10), Dotlačé výplatných známok v II. polroku 2001, Martin 7 Sk - to nie je vynechaná farba!, Zúbkovanie známok tlačných ocelotlačou z plochých dosiek (8/13), Staré výrobné vinárske nástroje 7 a 9 Sk, MS v ľadovom hokeji 10 Sk (9/10), Dva typy výplatnej automatovej známky „Slovenská pošta“ (10/10), Posuny farieb na známkach tlačných ocelotlačou z plochých dosiek (11/14), Technická univerzita v Košiciach (12/14).

■ **Známky a celiny SR 1993-2000 - M. Zika**: Zaujímavý nález známky Kráľ Svätopluk (1/12), „Nežné“ reminiscencie / Mkr (1/29), **L. Floch**: Znamka „Dejiny poštového práva“ ocenená Grand prix de l'exposition WIPA 2000 (2/7), **F. Marada**: Zaujímavý posun hodnotovej číslie na čs. známke 2433 (2/16), **J. Mička**: Zaujímavosť na poštovom lístku „Obálka“ 3 Sk (2/ 26), **N. Feiner**: Znamka „Duchovná obnova“ s výrazne posunutou farbou (3/24), **M. Bachratý**: Poznámka k falzifikátu poštového lístka KRIVÁŇ (5/14), **J. Korený**: O skarte poštových známok a jeho kvalite (5/19), **A. Adamov**: Nález VCH na známkach Pamiatke obetí politických procesov (7/33), Výrobné chyby známok Levoča / Mkr (9/11), Výrobná chyba na známke Pamiatke obetí politických procesov / as, **M. Ondrušáková**: Zájum len o zárobok, a o propagáciu už nie? (9/12), **J. Soukup**: Pamätný list - nový filatelistický produkt? (9/ 22), **A. Szamos**: Prerušená číslie na známke 230 (10/29), Farebné trampoty natlačených známok - Mkr (12/14), **V. Hrnčár**: Nové zaujímavosti na slovenských známkach (12/15).

■ **Známky a celiny Československa** - 5.1.1919 - prvý deň použitia československých známok v Bratislave? / L.K. (2/16), **P. Malík**: 55 rokov vydávania FDC (2/24), **M. Zika**: Čs. známka 2046 bez farby, Zaujímavosť s doplatným / J.M. (4/24), **P. Malík**: Obrátené rámcové zúbkovanie na rotačkách WIFAG (5/11), **J. Piša**: Hraďany stále zaujímavé a podnetné (7/13), **M. Mička**: Nesprávny text v dejepisnej čítanke (7/37), **M. Bachratý**: Priehradkové listy Výskum vesmíru 1965 (9/8), **P. Hallon**: Československé doplatné známky 5 h a 95 h (10/ 20), **P. Malík**: 50 rokov rotačiek WIFAG (11/11), **M. Bachratý**: Opravme si v monografií (11/16).

■ **Teritoriálna filatelia** - Zlaté jubileum - novinka z Jersey / On (1/10), **H. Dobál**: Nové alebo iné pretlačé z roku 1945 Pošta Zakarpatská Ukrajina (1/16), **P. Hallon**: Estónske celiny „Platné do celého sveta“ (4/31), Súkromné celiny Rakúska - Korešpondenčné lístky, pohľadnice, obálky, novinové pásky, adresné lístky a balíkové sprievodky s natlačenou známkou / L.K.: 1- (5/21), 2- (6/23), 3- (7/23), 4- (8/22), 5- (9/19), **I. Kubela**: Prioritná zásielka z Anglicka adresovaná na

Slovensko (7/34), **D.Soojky**: Premeškané príležitosti na spoločné slovensko-maďarské vydania známok (10/27), **T.Rosinsky**: Identifikácia známokých krajín na ostrove Tchajvan (11/25), Omyl alebo úmysel? - šíp (12/38).

■ **Poštová história, vlaková pošta, z poštovej prevádzky, cenzúry - R.Rakovský**: Predbežné pečiatky vlakových pošt slovenskej poštovej správy - nové poznatky (1/11), **T.Kotek**, **D.Evinic**: Ohlášky výplatných závad Maďarskej pošty použité na Slovensku (1/13), **F.Marada**: Listy a ľudské osudy (1/25), **M.Kiššimon**: Európa si na nás ešte počká, **P.Pápeš**: Cestovanie v čase, **N.Feiner**: Nielen naša pošta ... (1/30), Zaujímavosti z poštovej prevádzky/ký (2/23), Nehaňte poštu! / MKr (3/12), **J.Tekeľ**: Cenzúra listových zásielok do Nemecka (3/25), **F. Marada**: Príbehy z dvoch listín (3/29), **M.Bachratý**: Nie Sásvár ale Sárvár (3/30), Zvyk je železná košela / MKr (4/8), **Š.Košovan**: Prepád poštového koča pred 140-imi rokmi (4/14), **J.Šimončič**: Koniec poštovej stanice v Hrnčiarovciach r.1731 (4/15), **T.Kotek**, **D.Evinic**: Oznamenie zásielky a potvrdenie o jej prevzatí (4/17), **M.Bachratý**: O zloznenom víne (4/24), **P.Hallon**: Kto o tom niečo vie? (5/37), Zaujímavosti z korešpondencie/des, Vrátený prefrankovaný poplatok / L.K., V pozadí Benešovských dekrétov / J.M. (5/38), **J.Tekeľ**: Vlaková pošta Košice-Žilina / 967 (7/22), **J.Máj**: Zaujímavosti jedného listu (7/38), **M.Pazderáková**: Nevy-spytateľné cesty (9/12), **O.Földes**: Cenzúra ako svedectvo doby (9/7), **T.Kotek**, **D.Evinic**: Balíkové sprievodky uhorskej poštovej správy (9/25), **M.Bachratý**: Nie Gestapo, ale OKW (10/17), **A.Urminský**: Súčasť histórie regiónu (10/30), **J. Marenčík**, **D.Evinic**: Malle Post (11/35), **D.Evinic**: Balíkové sprievodky Slovenskej pošty a ich úpravy (12/20), 120. výročie založenia pošty Báb (12/28).

■ **Námetová filatelia - J.Maniaček st.**: Námetoví konzultanti (2/9), **E.Lechnerová**: Imperator a tie druhé... 1- (6/19), 2- (7/19), 3- (8/25), 4- (9/16), Short Track slávi výročie / MKr (6/40), **F.Richter**: Zásielka sv.Valentina (3/28), Euro aj na pečiatkach / J.M. (4/12), **M.Slavky**: O aragonitovom kvete (9/4), Gróf Dracula - legenda a skutočnosť/šíp (9/20), Súťažiaci o 110-ročnom arboréte (10/6), Španielsky kráľ dvakrát na Slovensku-šíp (11/18), **S.Zrubec**: Z vianočnej známokvej nádielky (12/12).

■ **Pohľady do sveta I (Zc)** - Belgické hospodárstvo (1/10), Madona z galérie v Urbine, Michelangelov Dávid po novom (1/20), Abstraktné umenie z Kanady (1/26), Litovské mosty (1/29), Belgická smútočná známka (2/10), Luxemburg so známkami € ako prvé, Alandy s eurom veselo, Antverpy - mesto univerzít (2/12), Spomienka na Daga Hammarskjöld (2/35), Kultúrne pamiatky Japonska (3/17), Zo života obyvateľov Madeiry (4/8), K výročiu švédskej polárnej expedície (4/12), Pracovné náradie tajvanských roľníkov (4/18), Znáмка k svetovej konferencii o boji proti rasizmu, Svet proti tabaku (4/22), Slávny secesný bozk (4/23), Strašidla a strigy vtrhli do filatelie, Čínska národná opera (4/26), Švédske svetové kultúrne dedičstvo (4/35), Morské pobrežia a človek (5/23), K blahoželaniam aj Portugalsko (5/24), Alandská pošta v novej budove (5/27), Aj sv.Mikuláš kráča s duchom doby (5/31), Tisíc rokov mesta Budiš (6/18), Lichtenštajnské stavby, Hudba južnej Afriky (7/18), Pohľad z vrtníka na ostrov - srdce (7/22), Lunárny rok koňa, Staré poľnohospodárske náradia (7/30), Galéria kresieb vtákov (7/34), Jubiliujúcí ústav slepcev v Jeruzaleme (7/39), Jeden z predchodcov počítačov, Krása švédskeho pobrežia (7/43), Zaujímavý portrét nemeckého filozofa, Thajské budhistické chrámy (8/18), Jubileum asociácie obchodníkov (8/35), Kongres francúzskych filatelistov (8/35), Atletika handicapovaných (9/7), Zaujímavosti zo Slovinska (9/9), Znáмка na

pozdravy z dovolenky (9/15), Kanadské univerzity na známkach (9/18), Kardinál Franjo Kuharič (9/29), Vzácný záhradný park, Kam až siaha civilizácia (9/35), Viac tolerancie (10/15), Storočnica humoristického časopisu (10/22), Pomoc povodňou postihnutým, Starostlivosť o penzistov, Príťažlivosť veterných mlynov (10/35), 700.výročie ostrožskej bitky v Belgicku (11/26), Staré mlyny na švajčiarskych známkach (11/29), Jubileum vidieckej pošty v Kanade (11/34), Nemecko pre deti (12/18), Čo všetko sa zmestí na jednu malú známku (12/19), Úspech nemeckej povodňovej známky (12/35), Na počesť Astrid Lindgrenovej (12/38).

■ **Pohľady do sveta II (I.Lužák)** - Tenista Goran Ivanišević (1/18), Najkrásja známka sveta roku 2000 (1/35), Argentína-50 rokov televízie (2/20), Automobilové stroje legendárneho J.M.Fangia (5/20), Moderné chorvátske maliarstvo (5/24), Chorvátski Nobelovci (6/11), Skauting v Írsku (6/43), Fantastický svet húb (7/30), Kráľovské návštevy (7/34), Chorvátske hrady a pevnosti (9/15), Argentínske krajiny (9/24), Z chorvátskej moderny (10/33), Vtáctvo Malvínskych ostrovov (10/37), Rovnaký motív tri storočia (11/22), Dedičstvo architektúry Nového Zélandu (11/24), Staroslovenská akadémia (12/22).

■ **Nové filatelistické triedy - V.K.Németh**: Otvorená trieda na vzstupe (1/12), **V.Jankovič**: Jednorámové exponáty - nové možnosti pre vystavovateľov (11/34).

■ **Aerofilatelia, astrofilatelia - M.Zika**: Obrázok z Maroka a niekoľko aerofilatelistických súvislostí (1/19), Medzinárodné letecké dni SIAD-2002/ký (5/7), Letecká pošta Trenčín-Nitra / ký (5/8), **J.Korený**: 6.výročie Vojenskej padákovkej školy / Príležitostný let Trenčín-Nitra (8/8), 11. majstrovstvá sveta helikoptér / ký (10/31), **B.Helm**: Aerofilatelistova odpoveď (11/32), **V.K.Németh**: Pohľad na oblohu leteckých jubileí (12/29).

■ **Prehľad príležitostných pečiatok** - pripravil **J.Soukup** - November 2001 (1/24), December 2001 (2/23), Január 2002 (3/23), Február 2002 (4/23), Marec 2002 (5/27), Apríl 2002 (6/27), Máj 2002 (7/29), Jún 2002 (8/29), Júl 2002 (9/23), August 2002 (10/23), September 2002 (11/23), Október 2002 (12/26).

■ **Poštové pečiatky, OVS, kašety** - Zberateľstvo skautských poštových pečiatok / Grant (1/14), Zaujímavosti na zásielkach s výplatnými odtlačkami / des (1/17), **J.Dobrovolský**: Odtlačky z poškodeného VS (1/23), **J.Soukup**: Smernice SP o výrobe a používaní príležitostných poštových pečiatok (1/24), **J.Soukup**: Sedem poznámok k pečiatkam roku 2001 (3/27), **M.Bachratý**: Borša - stavba mládeže (4/20), **M.Bachratý**: Neznáma z Bratislavy (5/14), **J.Soukup**: Kašety SP 2000-2001 a neúradné (súkronné) kašety 1993-2001 (5/32), **J.Soukup**: Nová služba - Poštová listová priehradka (6/27), **M.Ondruš**: K jubileám Jozefa Gabčíka (7/11), Chyba v domícii výplatného stroja / M.K. (7/33), **J.Kráľovský**: Kedy budú pošty kvalitne pečiatkovať? (10/24), **J.Soukup**: Pečiatkovaniu blýska na lepšie časy? (12/27).

■ **RN a iné nálepky, perfiny, militaria, kolký, CM, humor - F.Marada**: Kolký - zaujímavé predmety zberateľského záujmu (2/30), Nový typ dennej poštovej pečiatky, 1- (L.Irpa, 3/12), 2- (M.Ba, 3/23), **J.Tekeľ**: Podunajské Biskupice - provizórium na doporučené zásielke, Chybná tlač R-nálepky PRAGA 1978 / L.K. (4/19), **J.Korený**: Slovák medzi Prusmi? (4/26), **M.Ondráš**: 50.výročie vzniku vojenských správ na našom území (4/30), Poštové nálepky „Naliehavá žiadosť o prídel“/des (5/13), **M.Kiššimon**: Projekt 2005 (5/23), **I.Kubela**: Doporučené zásielky s doručenkou Globtelu (6/14), **J.Priša**: Československé perfiny 1938-1948 (6/31), Vnútro-

štátne listové zásielky 1. triedy a ich označovanie / des (7/39), **J. Tekel**: Doporučená zásielka poľnej pošty podaná na civilnom poštovom úrade (9/18), **M. Figura**: Ad: Vnútroštátne listové zásielky 1. triedy a ich označovanie (10/19), **J. Maniaček st.**: Záhada na výplatnom odtlačku? (10/29), Korešpondencia Reader's Digest Výber a povodne/vkn (10/31).

■ **Slovaciká** - Nové slovacikum na maďarskej TK/ mj (1/23).
■ **Numizmatika - E. Minarovičová**: Stručné kapitoly z histórie numizmatiky, 1.časť (2/13), 2.časť (3/18). Chybotať aj na slovenských 100-korunových bankovkách / ik (2/23), Euro na bankovkách, minciach a známkach / ky (2/29), **E. Minarovičová**: Z histórie levantského toliaru (4/11). Čím sa predstavíme na eurominciach? / NČ (4/12), **E. Kolníková**: Antické tovarové plomby a etikety v stredobe do odborného a zberateľského záujmu (4/13), Nález chýbnej tieče 20-korunovej bankovky (4/25), **E. Minarovičová**: Zaujímavosti o peňažných dokladoch na Slovensku (5/15), **S. Roth**: Ďalšie chyby tlačie slovenských bankoviek (5/16), **E. Minarovičová**: Z histórie zberateľstva a záujmu o numizmatické pamiatky, 1.časť (6/15), 2.časť (8/16), **A. Urminský**: Sílingy sa stratia ako pravé perly (6/18), **J. Solava**: Osobnosti Nitrianskeho Pravna (J.Weserle) (6/22), Platnosť československých bankoviek na Slovensku po 1.1.1993 / vkn (9/13), **M. Minarovičová**: 1.zlatá známka na počesť majstrov sveta v ľadovom hokeji 2002, **A. Fiala**: Účelové známky Jakuba Palugyayho a jeho vinárskej firmy v Bratislave (9/14), **M. Mikuš**: Kone v lesku mincí, medailí a plakiet (10/13), **A. Fiala**: Charitatívne známky spolku sv.Vincenta DePaula v Bratislave (10/16), **V. Santer**: Objav bronzového pečatila Matúša Čáka (10/33), **M. Minarovičová**: Z mincovníctva ruského cára Petra I. Veľkého (11/17), **A. Fiala**: Pivovarské kovové spoločnosti „Bratia Stein“ v Bratislave (12/17), **J. Prázdňanský**: 200 korunová bankovka s výrobnými chybami (12/18), **A. Fiala**: Finančná známka Kühmayerovej továrne v Bratislave (12/19).

■ **Malé okienko telekartistu** - pripravil **M. Jobek**: **MOT 45**: Ako sa bude vyvíjať koncepcia katológov TK ex-ČSFR, ČR a SR? Číslované na slovenských TK 2001, Nový čip na TK A 130 Životné prostredie (1/21), **MOT 46**: Čo nového pribudne medzi slovenskými TK?, Švajčiarsko - 24 momentov dňa na 24 ks TK (2 / 21), **MOT 47**: Čo nového pribudne medzi slovenskými TK?, Nová suvenírová zberateľská séria TK, Malta - Grand Masters alebo veľmajstri rádu maltézskeho rytierov (3/21), **MOT 48**: TK vybraných krajín - Uruguaj, 1.časť (4/21) **MOT 49**: Čo nového pribudlo do našich zbierok slovenských TK?, Uruguaj - 2.časť (5/25), **MOT 50**: Uruguaj - 3.časť (6/25), **MOT 51**: Malé pripomenutie jubilea MOT, Výstava Slovensko 2002 a privátna karta, Telefonujeme lacnejšie, ale legálnym spôsobom, 1.časť (7/27), **MOT 52**: Telefonujeme lacnejšie, ale legálnym spôsobom, 2.časť, Čo nového pribudlo do našich zbierok slovenských TK? (8/27), **MOT 53**: Prvá predplatená privátna TK s PIN kódom, Katalóg Pěnkava 2002 - vydanie doplnku, TK Maďarska, 1.časť (9/21), **MOT 54**: Katalóg Pěnkava - doplnok a cenník, Do tretice - Telefonujeme lacnejšie, ale legálnym spôsobom (10/21), **MOT 55**: TK Maďarska, 2.časť (11/21), **MOT 56**: Čo nového pribudne medzi slovenskými TK?, Nový katalóg slovenských TK a prvé slovenské puzzle, PIN karty GSM SR, 1.časť (11/23).

■ **Filokartia** - M.Kiššimon: Pohľadnicový obraz (1/18), **A. Urminský**: Aurel Kajlich 1901-2001 (2/19), **M.Zika**: 750. výročie sobáša Přemysla (4/20), Pohľadnica s Pittsburgskou dohodou (5/10), **M.Zika**: Záhadu spod Devína (5/36), **J. Hanušin**: Pohľadnice tlačiarne a vydavateľstva Leopold Gansel

Trenčín (7/35), **J. Korený**: Zakladateľka slovenskej profesionálnej fotografie (10/25), **P. Oravec**: Ad: Karlštejn so zaujímavými pečiatkami (29), **V.K.Németh**: Autenticnosť pohľadnic po filatelistických zbierkach (11/27).

■ **Námetové variácie na pohľadniciach** - pripravil **A. Urminský**: 1.časť: Studne, Plte, pltníctvo (1/27), 2.časť: Piesťanský kroj na pohľadniciach, vojenská železničná telegrafná stanica, Personalizovaná pohľadnica (2/27), 3.časť: Karlštejn so zaujímavými pečiatkami, Odvody regrútov trochu inak, Jedna pohľadnica, dve stanice a mnoho otázok (3/31), 4.časť: Najväčší parník na svete, História jedného bazénu, Rozhadne (4/28), 5.časť: Cukrovary na pohľadniciach, Kaštiele na pohľadniciach, Dostavníková stanica v Piesťanoch (5/28), 6.časť: Pohľadnice s polovnicou tematikou, Karol Ondrejička-vydavateľ pohľadnic, Kominári na pohľadniciach (6/38), 7.časť: Výrobcovia a vydavatelia pohľadnic a ich značky (7/31), 8.časť: Bratislavské reminiscencie - Propeler (8/36), 9.časť: Bratislavský starý most (9/30),

■ **Iné zberateľské oblasti** - **V.Gajdoš**: Filatelia s filumeniou (6/28), **M.Slavkay**: Svet minerálov a ich zberatelia (12/32).

■ **Literatúra, recenzie** - **J. Tekel**: Katalóg Pofis 2002 - Československo 1918-1939 (1/32), **M. Kiššimon**: Á.Szenássy - Maďarská filatelistická žurnalistika 1882-1997 (2/33), **O. Bartoň**: Vyšiel Netto katalóg firmy Zberateľ Slovensko 2000-2001 (4/34), **J. Tekel**: Poliaci internovaní v Maďarsku (1939-1944), Francúzsky katalóg analogových pohľadnic/Zc (7/40), **J. Tekel**: Špecializovaný katalóg Československo 1918-1938, Brno 2002 (9/33), B-Krampl: Hradčany 10h, I.kresba - Ký (12/37).

■ **Spoločenská kronika: Blahoželáme** - Cena ZSF Dr.S. Zrubcovi (1/8), Mgr.L.Jambor-70 (3/8), M.Horálek-75 (4/7), J.Oravec-70, V.Weiss-70 (5/1), J.Čížek-75 (6/10), P.Hallon so zlatým diplomom, E.Smažák-60 (8/11), Diplom MO J.Korenému, K.Milan-50 (8/12), Ing.M.Bachratý-50 (9/5) - **Nekrológy** - F.Marada (3/9), A.Hornung (6/10), J.Keniž (9/5).

■ **Ďalšie rubriky** - Nové poštové známky a celiny, Nové mince, Nové pečiatky, Neúradné prítláče, Z noviniek našich susedov, Správy - oznamy, Súťaž o kvet Zberateľ, Aukcie - burzy, Pravidelné klubové stretnutia, Firma Zberateľ ponúka.

■ **Prílohy**: 12. písomná aukcia firmy Zberateľ (č.1), SLOVO OLYMP (č. 2, 4, 6, 9, 10, 12), Netto katalóg SLOVENSKO 2000-2001 (samostatná príloha č.6), 13. písomná aukcia firmy Zberateľ (č.11).

Nezabudli ste na predplatné?

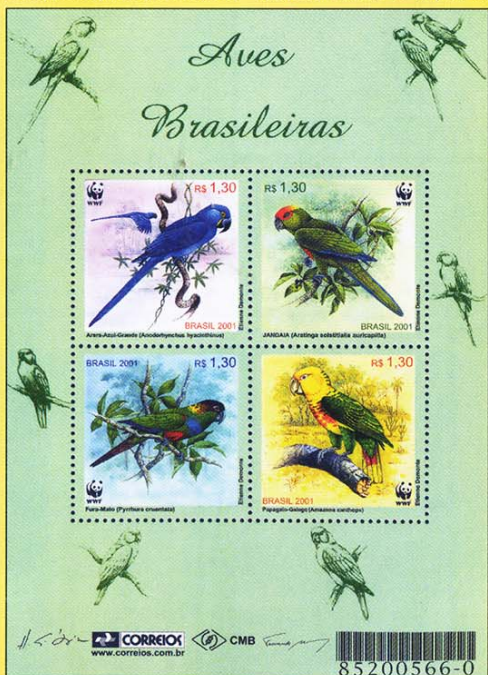
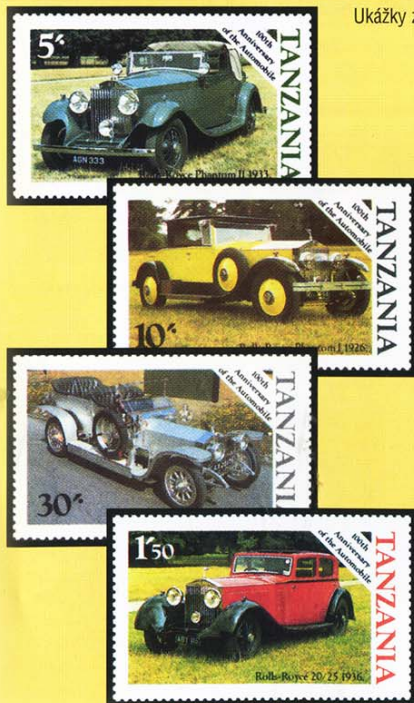
V minulom čísle časopisu sme informovali o predplatnom Zberatela na rok 2003 a k časopisu sme priložili aj zloženku na úhradu (v prípade, keď ju nemáte poruče, môžete použiť aj inú poukážku typu „C“). Tak, ako v predchádzajúcom roku zachováme pravidlo, že v prípade neuhradenia predplatného, časopis v novom roku zasielať nebudeme. Pripomíname, že ten kto uhradí preplatné do 31.12.2002, bude zaradený do zberovania o nákupné poukážky. (R)

Ako bude predajňa otvorená?

Čteným zákazníkom oznamujeme, že predajňa ZBERATEL v Bratislave na Račianskej ulici 17, bude otvorená aj v období sviatkov a to každý pracovný deň od 10,00 do 18,00 hod. okrem 27.12.2002, kedy predajňa bude zatvorená. Dňa 31.12.2002 bude predajňa otvorená len v čase od 10,00 do 14,00 hod. ● Zberateľ

Ukážky z dnešnej ponuky firmy ZBERATEL – námetové emisie ★★ (str. 44)

85200566-0

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA 12 2002

VIANOCE na poštových známkach – ponuka firmy ZBERATEĽ (str. 39)

